Beleids- en begrotingstoelichting

WERK

Begrotingsuitvoering 2025

Zuhal Demir

Vlaams Minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Inhoudstafel

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER 4
III. SAMENVATTING 6
IV. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 9
V. BELEIDSVELD: WERK 10
1. ISE: ACTIVERING (WERK), MVG excl. DAB 10
1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Activering SD1: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt 10
1.2. Operationele doelstellingen 10
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 22
1.3.1. Departement WEWIS 23
1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht 37
2. ISE LOOPBANEN 37
2.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Loopbanen 37
2.2. Operationele doelstellingen 38
2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 40
2.3.1. Departement WEWIS 41
3. ISE: DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK), MVG excl. DAB 50
3.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Duurzame arbeidsmarkt 50
3.2. Operationele doelstellingen 51
3.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 51
3.3.1. Departement WEWIS 52
4. ISE: THEMA-OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB 55
4.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Thema-overschrijdend 55
SD4: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken 55
4.2. Operationele doelstellingen 55
OD4: Interregionale mobiliteit en arbeidsmigratie als sluitstuk 55
4.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 68
4.3.1. Departement WEWIS 69
VI. BELEIDSVELD: COMPETENTIES 82
1. ISE COMPETENTIES 82
1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Competenties SD5: Talent opleiden, omscholen en bijscholen doorheen de loopbaan 82
1.2. Operationele doelstellingen 82
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 87
1.3.1. Departement 88
1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht 95
VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD 95
1. Apparaatskredieten 95

1.1. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 95
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld 101
2.1. Budgettair kader voor het begrotingsjaar 101
VIII. LIJST MET AFKORTINGEN 103
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN' 106
X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT' 112
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF' 113
XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE" 132
XIII. BIJLAGE 'ISE-indicatoren' 133

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

De Vlaamse arbeidsmarkt heeft in 2025 opnieuw haar veerkracht en sterkte bewezen. Met een werkzaamheidsgraad van 77,3% realiseerden we het hoogste cijfer ooit, en dit in moeilijke omstandigheden. Dat is geen toeval, maar mede het resultaat van een arbeidsmarktbeleid dat consequent inzet op verantwoordelijkheid, activering en kansen op maat van wie wil en kan werken. Tegelijkertijd mogen we niet op onze lauweren rusten. In een moeilijke economische context moeten we meer dan ooit aanklampend te werk gaan om zoveel mogelijk mensen (opnieuw) aan het werk te krijgen.

De beperking van de werkloosheid in de tijd was in dat verband een belangrijke stresstest die we doorstonden. VDAB bereidde zich het voorbije jaar grondig voor en zette o.a. met het actieplan "Vlaanderen Werkt!" voluit in op aanklampende bemiddeling, intensieve begeleiding en sneller schakelen richting werk of opleiding. Zo bevestigt VDAB zijn kerntaak: mensen snel en efficiënt aan het werk helpen, met aandacht voor duurzaamheid en maatwerk waar nodig. Die focus gaat hand in hand met een doorgedreven hervorming van de organisatie. We bouwen VDAB om tot een dienst die zich voluit kan toeleggen op haar kernopdracht, en dat werpt vruchten af: het aandeel bemiddelaars in het personeelsbestand was nooit zo hoog als in 2025.

Tegelijk staat VDAB voor uitzonderlijk uitdagende tijden. Naast de uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord en de impact van de federale beperking van de werkloosheid in de tijd, wordt de organisatie deze legislatuur geconfronteerd met een ongeziene budgettaire oefening. Bovenop de reeds gerealiseerde besparingen van 20 miljoen euro in 2025, moet in 2026 nog eens 25 miljoen euro aan bijkomende inspanningen geleverd worden. In de daaropvolgende jaren worden bovendien tijdelijke middelen stopgezet, terwijl de sterk stijgende werkingskosten door prijsindexering niet volledig worden gecompenseerd via een indexatie van de werkingskredieten. In 2027 wacht VDAB een bijkomende besparingsopdracht van 40 miljoen euro, wat het totale besparingsbedrag voor deze legislatuur op 85 miljoen euro brengt.

Deze context dwingt tot duidelijke keuzes. Die keuzes worden vandaag vastgelegd in de nieuwe beheersovereenkomst, die momenteel wordt onderhandeld. Ze vertrekt expliciet van een versterkte focus op kerntaken, doelmatigheid en maximale impact op het terrein.
Als we meer mensen aan het werk willen krijgen, moet werken ook lonen. Daarom bleven we ook in 2025 investeren in de jobbonus, als gerichte Vlaamse hefboom om werken aantrekkelijker te maken voor lagere en middeninkomens en de stap naar werk te versterken.

Daarnaast werden in het kader van de realisatie van besparingen in 2025 ook verschillende loonkostsubsidies met een beperkte of onvoldoende aangetoonde effectiviteit stopgezet of verder afgebouwd.

In de dienstenchequesector werd uitvoering gegeven aan een historische koopkrachtverhoging voor huishoudhulpen. Zij verdienen terecht meer waardering en een beter loon. Tegelijk maakten we het stelsel transparanter en moderner, onder meer via verdere digitalisering en een prijsvergelijker voor administratiekosten. Door de sector transparanter te maken, maken we de overstap tussen dienstenchequebedrijven eenvoudiger, beschermen we zowel poetshulpen als gebruikers en pakken we misbruiken kordaat aan.
In 2025 werd samen met mijn collega minister voor Economie en Innovatie tevens de basis gelegd voor een ambitieus opleidingsoffensief. In een snel veranderende economie is levenslang leren geen luxe, maar een noodzaak. We zetten in op (

kortere) arbeidsmarktgerichte opleidingen die inspelen op knelpuntberoepen en reële competentienoden. Tegelijk werken we aan een vereenvoudiging van het opleidingslandschap en de opleidingsincentives, zodat middelen doelgerichter worden ingezet en sterker bijdragen aan duurzame inzetbaarheid en productiviteit.

Ook de loopbaanbegeleiding werd hervormd vanuit diezelfde logica van eenvoud en effectiviteit. Met de voorbereiding van het loopbaankrediet zetten we een belangrijke stap naar een transparanter en kwaliteitsvoller systeem, met rechtstreekse toegang voor burgers en een duidelijke focus op duurzame loopbanen en arbeidsmarkttransities.

Wat arbeidsmigratie betreft, verstrengden we de regels. Kortgeschoolde profielen komen in de regel niet langer in aanmerking voor economische migratie uit derde landen. Zo stimuleren we werkgevers om kansen te geven aan kortgeschoolde werkzoekenden uit eigen land. Arbeidsmigratie blijft op die manier het sluitstuk van het beleid: een gerichte keuze voor hooggeschoolden en specifieke middengeschoolde knelpuntberoepen, met aandacht voor verplichte inburgering en een kordate aanpak van fraude en misbruik.

Deze en nog veel meer realisaties kwamen tot stand in een context van budgettaire discipline. In 2025 realiseerden we binnen het beleidsdomein Werk de voorziene besparingen (79,1 mio) in het kader van de rationalisering van de arbeidsmarktsubsidies, zonder te raken aan de kern van het activeringsbeleid. Ook voor de komende jaren blijven we gerichte keuzes maken, met een consequente focus op wat werkt met aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing.

Meer mensen aan het werk krijgen en houden is geen opdracht van de overheid alleen. Het vraagt een gedeelde verantwoordelijkheid: van bedrijven die investeren in mensen, van werknemers die hun talenten blijven ontwikkelen, en van een overheid en een VDAB die aan hun zijde staan. Zo bouwen we samen aan een Vlaanderen waar iedereen kansen krijgt en waar werken loont.

III. SAMENVATTING

In 2025 werd het werkgelegenheidsbeleid uitgevoerd binnen een uitgesproken context van budgettaire druk. In uitvoering van het regeerakkoord werden gerichte besparings- en herprioriteringskeuzes gemaakt. Deze keuzes hadden niet alleen een budgettaire, maar ook een inhoudelijke en uitvoerende impact, en vroegen in 2025 om een scherpere focus op doelmatigheid en effectiviteit binnen het werkgelegenheidsbeleid. Tegen die achtergrond werd in 2025 ook geanticipeerd op aangekondigde wijzigingen in het federale kader, met name de beslissing om de werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken.

Binnen de ISE **Activering (Werk)** (VAK BU 2025: 796,2 miljoen euro) lag in 2025 de focus op het versnellen en versterken van de kerntaak van het arbeidsmarktbeleid: mensen snel en duurzaam toeleiden naar werk, in een context van verhoogde instroom en budgettaire discipline. De federale beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd versterkte de nood aan aanklampende bemiddeling, snellere trajectbepaling en intensieve begeleiding. Het budgettaire zwaartepunt binnen deze ISE ligt bij de werking van VDAB, waarvoor in 2025 587 miljoen euro (VAK) werd ingezet, aangevuld met investeringsmiddelen. Deze middelen werden gericht ingezet voor activering, matching en vacaturegericht opleiden, terwijl de organisatie haar dienstverlening bijstuurde in functie van nieuwe federale spelregels en besparingen. Werken lonend maken blijft een flankerende hefboom tot activering: ook in 2025 werd de jobbonus onverminderd ingezet om de stap naar werk financieel aantrekkelijker te maken voor lagere en middeninkomens. Parallel werd het instrumentarium aan loonkost- en doelgroepmaatregelen gerationaliseerd in functie van budgettaire keuzes en effectiviteit: doelgroepverminderingen en andere loonkostsubsidies met beperkte of onvoldoende aangetoonde impact werden versneld stopgezet of verder afgebouwd. Dat werd in 2025 al gedeeltelijk zichtbaar in lagere uitgaven bij de doelgroepverminderingen. Met activeringsinstrumenten zoals de jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen en de werk- en zorgtrajecten werd voorzien in ondersteuning van specifieke doelgroepen. De uitgaven aan werk- en zorgtrajecten werden in 2025 volledig benut, terwijl bij aflopende maatregelen en stopgezette instrumenten enkel nog resterende vereffeningen gebeurden. Zodoende verschuift de inzet binnen deze ISE steeds meer van generieke of uitdovende subsidies naar een gerichte ondersteuning van activering, bemiddeling en duurzame tewerkstelling.

Volgens de principes van het concentrisch arbeidsbemiddelingsmodel, trekken we bijkomend talent aan via **interregionale mobiliteit** en – waar nodig – gerichte **arbeidsmigratie** (binnen ISE Thema-overschrijdend).
Op het vlak van interregionale mobiliteit werd de samenwerking met Actiris en Forem versterkt via concrete samenwerkingsafspraken, actieplannen en scherpe KPI's die de instroom richting Vlaamse (knelpunt)vacatures moeten verhogen.
Het Vlaamse beleid inzake economische arbeidsmigratie werd in 2025 inhoudelijk aangescherpt en expliciet afgebakend in lijn met het concentrische arbeidsmarktmodel. De beleidskeuzes werden inhoudelijk gebundeld in de conceptnota 'Naar een verscherpt en gericht economisch migratiebeleid'. De nota verduidelijkt de afbakening naar opleidingsniveau: kortgeschoolde profielen komen niet langer in aanmerking voor economische arbeidsmigratie uit derde landen (met uitzondering van seizoenarbeid), middengeschoolde profielen via de versoepelde procedure werden beperkt door een aangescherpte en geactualiseerde knelpuntberoepenlijst, en hooggeschoolden als prioritaire doelgroep binnen het migratiekanaal, maar enkel voor hooggeschoolde functies. Tegelijk werd de aanpak van fraude en misbruik versterkt. Parallel aan deze beleidskeuzes werden in 2025 operationele stappen gezet om het beleid voor te bereiden, onder meer via snellere en meer gerichte procedures, versterkte controle en verdere procesoptimalisatie.

De juridische verankering van het aangescherpte toelatingskader werd in 2025 voorbereid in regelgeving om in werking te treden op 1 januari 2026.

Binnen de ISE **Loopbanen** (VAK BU 2025: 1,9 miljard euro) ondersteunt het beleid duurzame loopbanen en een betere werk-privébalans. Budgettair ligt het zwaartepunt van deze ISE bij de dienstencheques (met een uitvoering van 1,8 miljard euro VAK in 2025). In het kader van de dienstencheques werd uitvoering gegeven aan een historische koopkrachtverhoging voor huishoudhulpen. Het stelsel werd transparanter en moderner gemaakt, onder meer via verdere digitalisering en een online prijsvergelijker voor administratiekosten. Met de voorbereiding van het loopbaankrediet werden stappen gezet richting een eenvoudiger en doelmatiger systeem van loopbaanondersteuning voor werkenden (met overgangsmaatregelen voor het bestaande instrument van de loopbaancheques). Verder werd de begeleiding bij herstructureringen en faillissementen versterkt via extra capaciteit bij de Sociale Interventiedienst van VDAB.

Ondernemingen - met nadruk op kmo's - worden in het kader van de ISE **Duurzame arbeidsmarkt** (VAK BU 2025: 12,4 miljoen euro) ondersteund om werk werkbaarder en inclusiever te organiseren. Het sectorale partnerschapsmodel werd in 2025 herijkt richting resultaatsturing met duidelijke KPI's en een groter aandeel resultaatsfinanciering. Dit naar aanleiding van de evaluatie die stelde dat de outputindicatoren niet duidelijk aantonen welke veranderingen er tot stand kwamen op de werkvloer en breder in de sector. In het kader van de aanpak van uitbuiting en discriminatie worden de sectorale praktijktesten gekoppeld aan engagementen binnen de 10e generatie van sectorconvenants.

Binnen de ISE **Competenties** (VAK BU 2025: 260,3 miljoen euro) kreeg het arbeidsmarktgerichte opleidingsoffensief in 2025 verder vorm. De focus lag daarbij op het versterken van competenties die aansluiten bij actuele en toekomstige arbeidsmarktbehoeften, met bijzondere aandacht voor knelpuntberoepen en duurzame inzetbaarheid.
Er werd verder ingezet op vacaturegericht en modulair opleiden, met een duidelijke regierol voor VDAB. Opleidingen werden sterker afgestemd op reële vacatures en competentienoden, met als doel de afstand tot werk te verkleinen en trajecten naar tewerkstelling te verkorten. Parallel werd gewerkt aan het beter afstemmen en stroomlijnen van het opleidingsaanbod, onder meer via datagedreven inzichten zoals macro-competentieprognoses en analyse van overlap en hiaten in het bestaande aanbod. Er werd in 2025 ook gewerkt aan een meer gerichte inzet van het bestaande opleidingsaanbod, met prioriteit voor korte, arbeidsmarktgerichte trajecten.
De nieuwe beleidskeuzes rond opleiding kregen hun neerslag in de conceptnota 'Vlaanderen leert!' (VR 19/12/2025), die het kader vastlegt voor het opleidingsoffensief en richtinggevend is voor de verdere uitrol vanaf 2026.

De uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid werd op het vlak van **governance** (ISE thema-overschrijdend) in 2025 verder aangescherpt via een versterkte focus op kerntaken, kwaliteitsmanagement en een doordachte sourcingstrategie. In het licht van een verhoogde instroom en de opgelegde budgettaire besparingen werd binnen VDAB ingezet op een heroriëntering van middelen en capaciteit naar de kernprocessen activering, bemiddeling en opleiding. De verhouding tussen eigen dienstverlening en uitbesteding aan partners werd scherper afgebakend, en de interne werking werd bijgestuurd in functie van kostenefficiëntie en resultaat. Tegelijk vormden deze hervormingen de basis voor de voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en VDAB, die richtinggevend is voor de verdere uitrol van de hervormingsagenda.

TOTAAL – WERK, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	283.893	0	0	2.853.999	2.856.818
BA-JR 2025	283.893	0	0	2.901.812	2.922.361
BU 2025	775.864	114	0	3.022.702	3.032.398

PROGRAMMA TD – WERK

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	283.893	0	0	2.597.541	2.600.360
BA-JR 2025	283.893	0	0	2.639.026	2.651.906
BU 2025	775.864	114	0	2.762.392	2.763.883

PROGRAMMA TI – COMPETENTIES

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	0	0	0	256.458	256.458
BA-JR 2025	0	0	0	262.786	270.455
BU 2025	0	0	0	260.310	268.515

IV. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Dit onderdeel is nog niet van toepassing voor de BBT begrotingsuitvoering voor 2025.

V. BELEIDSVELD: WERK

1. ISE: ACTIVERING (WERK), MVG excl. DAB

1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Activering SD1: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt

Het geheel van acties onder dit inhoudelijk structuurelement kadert binnen strategische doelstelling 1: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt.

We willen meer mensen aan de slag krijgen en houden op de Vlaamse arbeidsmarkt. Dit vraagt om versterkte inspanningen op vlak van de activering van werkzoekenden, langdurig zieken en andere niet-beroepsactieven. De werkzaamheidssprong die we voor ogen hebben, is in de eerste plaats ook een "inclusiesprong", omdat we – om de werkzaamheidsgraad te verhogen – steeds meer groepen niet-werkenden met tal van drempels (gezondheid, welzijn, armoede, mobiliteit, geletterdheid, kinderopvang, discriminatie, financiële drempels, …) bij de arbeidsmarkt zullen moeten betrekken.

Voor de ISE Activering (SD1) volgen we de werkzaamheidsgraad van de bevolking van 20 tot 64 jaar op. De laatst beschikbare waarde bedraagt 77,3% (2025). De werkzaamheidsgraad stemt overeen met het gedeelte van de bevolking dat werkt binnen de bevolkingsgroep op beroepsactieve leeftijd van 20-64 jaar. Ten opzichte van de vorige meting (76,8% in 2023 en 76,9% in 2024) steeg deze indicator, wat beantwoordt aan het streven naar een verdere verhoging van de werkzaamheidsgraad.

Meer informatie kan gevonden worden in bijlage XIII.

1.2. Operationele doelstellingen

OD1: Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet- beroepsactieven

Om de werkzaamheidsgraad te verhogen is een aanklampende bemiddeling en controle door VDAB nodig. Het actieplan 'Aanklampende aanpak van werkzoekenden' zoals voorgesteld op de Vlaamse Regering van 14 februari 2025, schuift een aantal concrete maatregelen naar voren om hiertoe te komen. Het actieplan focust op meer maatwerk, een betere opvolging van werklozen en snellere doorlooptijden voor sancties.

Door de beperking van de werkloosheid in de tijd is de noodzaak om snel te schakelen nog gegroeid. Met het actieplan 'Vlaanderen Werkt!' zet de organisatie in op extra maatregelen om werklozen intensiever te begeleiden en hun kansen op de arbeidsmarkt te maximaliseren binnen het slinkend tijdsperspectief van de uitkering.

Daarnaast heeft VDAB in het voorbije jaar ook intensief samengewerkt met (institutionele) partners zoals lokale besturen en RIZIV in functie van een versterkte activering van (uitkeringsgerechtigde) werkzoekenden, langdurig zieken en niet- beroepsactieven.

Algemene principes voor een versterkt activeringsbeleid

Dienstverlening op maat, gericht op matchen van werkzoekenden met vacatures

Het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is dé kerntaak van VDAB, waarop maximale capaciteit en middelen worden ingezet. Dit omvat het bemiddelen van werkzoekenden naar de arbeidsmarkt, vacaturegericht opleiden en matchen van werkzoekenden met de vacatures van werkgevers.

Naar aanleiding van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd heeft VDAB vanaf de tweede helft van 2025 ingezet op een proactieve contactname van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die hun uitkering dreigden te verliezen. Zoals afgesproken in het actieplan 'Vlaanderen Werkt' heeft VDAB deze mensen prioritair en proactief gecontacteerd voor intensieve begeleiding naar een job.

Op provinciaal niveau werden er actieplannen uitgerold die rekening houden met lokaal jobaanbod en lokale partners. VDAB zette ook versterkt in op regionale jobevents, zoals jobbeurzen en oriëntatie- en sectorbaden. Via deze vorm van laagdrempelig, persoonlijk contact tussen werkgevers en werkzoekenden werden bijkomende kansen op werk gecreëerd. In 2025 werden in totaal 835 jobevents georganiseerd, goed voor meer dan 51.000 deelnemers. Daarnaast werd ingezet op arbeidsmarktgerichte opleidingen, inclusief voor knelpuntberoepen en kritische zorgfuncties.

In 2025 werd ook vormgegeven aan het 'ultiem aanbod' dat elke uitkeringsgerechtigde krijgt voor het einde van de werkloosheidsuitkering. Het betreft een realistisch en passend aanbod, dat kan bestaan uit:
- een sollicitatie-opdracht;
- een bemiddelingsactiviteit (IBO, individuele matching, een matchingsevent…);
- een ondersteunend traject tot zelfstandig statuut;
- een leerjob;
- een (knelpunt)opleiding, inclusief Nederlands.

Om werkzoekenden die nood hebben aan ondersteuning via individueel of collectief maatwerk sneller aan de slag te helpen, zorg_ik samen met mijn collega bevoegd voor Sociale Economie voor een versnelde indicering. Deze maatregelen vloeien voort uit de conceptnota 'Vlottere en betere indicering en toeleiding naar de Sociale Economie'.

Gelaagde dienstverlening met het oog op betere resultaten en kostenefficiëntie

Zowel langs de kant van de werkzoekenden als langs de werkgeverskant voorziet VDAB een gelaagde dienstverlening. Binnen de digitale laag kunnen werkgevers en zelfredzame werkzoekenden gebruikmaken van de gepaste digitale instrumenten om passende profielen en passende vacatures te vinden.

Daarnaast biedt de Servicelijn van VDAB aan alle werkzoekenden en werkgevers een persoonlijk aanspreekpunt. Naast ondersteuning bij het gebruik van de digitale tools, detecteren zij ook welke werkzoekenden nood hebben aan persoonlijke dienstverlening en voor welke werkgevers de persoonlijke dienstverlening een meerwaarde kan bieden in de matching. Werkgevers kunnen rekenen op extra ondersteuning op maat bij de matching, o.a. via vacaturegerichte opleiding en werkplekleren.
De Servicelijn van VDAB staat ook klaar voor werkzoekenden met vragen. Om het stijgend aantal vragen in het licht van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd op te vangen, werd de Servicelijn in het voorbije jaar tijdelijk versterkt met 20 VTE en daarbovenop met 12 VTE via interne personeelsverschuivingen.

Voor niet-zelfredzame werkzoekenden heeft VDAB het voorbije jaar geïnvesteerd in een snellere doorverwijzing naar een passend dienstverleningsspoor. De beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd heeft er ook voor gezorgd dat er meer nood is aan kortere en intensievere trajecten op maat van de klant. VDAB heeft zich in het voorbije jaar georganiseerd om:

- versneld de dienstverleningsnood van de klant in te schatten en op het juiste dienstverleningsspoor te zetten;
- in samenwerking met de sector sneller en efficiënter te indiceren naar beschikbare plaatsen in de sociale economie;
- intensiever en vacaturegericht op te leiden en in te zetten op matching, waarbij ook de werkgever nog meer betrokken wordt.

Hiervoor werden de processen aangepast en de beschikbare capaciteit efficiënter ingezet of verschoven. Ook het partneraanbod werd herbekeken, gericht op kortere en meer intensieve begeleiding in lijn met de nieuwe noden van de uitkeringsgerechtigden werkzoekenden.

Stimuleren van niet-beroepsactieve personen richting werk

In 2025 werd de activering van niet-beroepsactieve personen ondersteund via een combinatie van samenwerking met externe partners en een versterkte, nabij georganiseerde dienstverlening.

In dat kader werden in 2025 via ESF-gefinancierde lokale partnerschappen verdere stappen gezet om niet-beroepsactieve personen met een arbeidswens of arbeidspotentieel te bereiken en toe te leiden richting de reguliere dienstverlening van VDAB. Deze lokale partnerschappen, waarin onder meer lokale besturen participeren, waren in 2025 in uitvoering en vormden een belangrijk kanaal voor outreach en activering van niet-beroepsactieven.

Daarnaast zet VDAB versterkt in op nabijheid van de dienstverlening via infosessies, oriënteringen en opleidingen dichtbij de te activeren groepen (bijvoorbeeld via de horecatrailer, techniektrailer, poetsmobiel,…) in steden en gemeenten waar er een lagere werkzaamheidsgraad is. De doelstelling hierbij is om zo gericht en nabij mogelijk (niet-beroepsactieve) mensen te informeren en oriënteren in hun eigen wijk.

Verder zet VDAB ook in op samenwerking binnen een ecosysteem van partners die dicht bij de te activeren groep staan en die hun doelgroep warm kunnen maken voor werk.

Verder zet VDAB ook in op samenwerking binnen een ecosysteem van partners die dicht bij de te activeren groep staan en die hun doelgroep resultaatgericht activeren naar werk.

De voorbije jaren steeg het bereik van VDAB van nieuwe groepen van voormalig niet-beroepsactieven: werkzoekenden met een ziekte-uitkering, leefloongerechtigden, de ruime categorie van vrij ingeschreven werkzoekenden,... Zowel de versterkte samenwerking met lokale besturen en RIZIV/ziekenfondsen, communicatiecampagnes met positieve beeldvorming rond werk, als de inschrijvingsverplichting van een aantal groepen (sociale huurders, langdurig zieken met arbeidspotentieel, inburgeraars, leefloongerechtigden) liggen hieraan ten grondslag. Om het bereik te verruimen, zetten we vanuit de Vlaamse overheid in op onderstaande hefbomen.

Drempels in kaart brengen en wegwerken

Niet-beroepsactieve personen ondervinden vaak verschillende drempels om de stap richting werk te zetten, zoals beperkingen op het vlak van kinderopvang, mobiliteit, kennis van de Nederlandse taal en gezondheid.

Eind 2025 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota over de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak om drempels naar werk (VR 12/12/2025) weg te werken goed waarin ze vastlegde dat de drempels richting werk voor niet-beroepsactieve groepen via een beleidsdomein-overschrijdende samenwerking zullen worden aangepakt, met een in 2026 op te maken actieplan. De conceptnota focust op vijf drempels: gezondheidsuitdagingen en arbeidsbeperking, mobiliteit, zorgtaken, taal en integratie, en de overgang van onderwijs naar werk. Met deze conceptnota werd in 2025 de voorbereiding opgestart van een gecoördineerde aanpak, in samenwerking tussen verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid.

Sterke samenwerking met (institutionele) partners

In functie van het bereiken van de prioritaire groepen, bouwen we samenwerkingen uit vanuit een ecosysteemstrategie. Door het aanhaken op en versterken van de ecosystemen rond niet-beroepsactieve burgers, brengen we de activeringsgedachte binnen in andere systemen. Nog meer dan in het verleden, werken we toe naar afgesproken, gezamenlijke doelstellingen en resultaten, alsook helder benoemde rollen en verantwoordelijkheden zowel op organisatieniveau als op het terrein.

- Samenwerking RIZIV/ziekenfondsen
  In 2025 werden voorbereidende activiteiten opgestart om tot een vernieuwd protocolakkoord te komen tussen de Vlaamse en federale minister bevoegd voor Volksgezondheid en Sociale Zaken. Dit akkoord zet de krijtlijnen uit voor de re-integratie van Vlaamse (langdurig) zieken op de arbeidsmarkt gedurende deze legislatuur.

  De Vlaamse en federale administraties zijn, in uitvoering van dat nieuwe protocol, ook de voorbereidingen gestart voor een nieuw samenwerkingsakkoord. Dit moet de gegevensuitwisseling van RIZIV-gerechtigden in trajecten naar werk faciliteren. Ook werden de klantenreizen van RIZIV-gerechtigden in kaart gebracht en besproken met RIZIV, ziekenfondsen en VDAB om de verschillende knelpunten vanuit de betrokkenen te detecteren.
  Daarnaast is er overleg gepleegd over de nieuwe federale verplichting voor zieken zonder arbeidscontract. Zij moeten zich verplicht inschrijven bij VDAB en aanwezig zijn op het eerste gesprek, mits de arts oordeelt dat een (gedeeltelijke) terugkeer naar werk mogelijk is. Hoewel deze verplichting reeds is ingegaan op 1 januari 2026, blijft het wachten op de federale initiatieven rond gegevensuitwisseling hierover. Tot dit geregeld, blijven sancties moeilijk toe te passen in de praktijk. De mate waarin deze sancties uiteindelijk een effect zullen hebben op de duurzaamheid van een traject worden geëvalueerd ten laatste eind januari 2027 door het RIZIV in samenwerking met VDAB. VDAB zal daartoe systematisch bijhouden wie niet meewerkt aan een traject naar werk.

  Eind december 2025 waren 14.496 werkzoekenden met een ziekte-uitkering ingeschreven bij VDAB. Binnen VDAB werd het dienstverleningsaanbod aangepast aan de noden van RIZIV-gerechtigden in een traject naar werk. Voor

de trajecten naar werk in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met het RIZIV gestart in 2023, was 39% van de burgers 24 maanden na de start van een traject uitgestroomd naar werk. Dit is een stijging ten opzichte van de vorige uitstroommetingen.

Daarnaast werd via de projecten 'vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen met gezondheidsuitdagingen in een welzijns- en zorgsetting' ingezet op het informeren, sensibiliseren en motiveren van personen met gezondheidsuitdagingen om stappen naar werk te zetten, via een inschrijving bij VDAB. Deze projecten liepen van februari 2024 tot eind 2025. Ze richtten zich ook naar zorgprofessionals opdat zij personen gericht kunnen doorverwijzen. De acties vonden plaats in meer dan 150 welzijns- en zorgsettings. In 2025 schreven in de context van dit project 4.727 personen met gezondheidsuitdagingen zich in bij VDAB. Hiermee werd de doelstelling van 4.000 inschrijvingen van personen met gezondheidsuitdagingen ruimschoots behaald. 1.455 personen stapten in gedeeltelijke werkhervatting, 312 personen startten een opleiding, 660 personen kozen voor vrijwilligerswerk. De studiedienst van het departement WEWIS onderzocht de projecten op hun werking en de werkzame elementen. De meerwaarde van de vindplaatsgerichte en outreachende acties wordt binnen de vindplaatsen ervaren in het vroeg bespreekbaar maken van het thema werk in het herstelproces, het informeren op maat van de persoon (diagnose, herstelproces, werkervaringssituatie), het verduidelijken van de rollen van de verschillende betrokken organisaties en functies alsook het wegnemen van weerstand tegenover een inschrijving bij VDAB. Om deze redenen is er ook een nieuwe oproep gelanceerd onder de titel "Vindplaatsgericht activeren van personen met gezondheidsuitdagingen". Hierop tekenden 8 dienstverleners in die, sinds 1 maart 2026, informatie en motivatie rechtstreeks naar ziekenhuizen, revalidatiecentra en andere zorg- en welzijnsorganisaties zullen brengen.

- Samenwerking lokale besturen/OCMW's
  De samenwerking op het terrein tussen VDAB en lokale besturen/OCMW's werd in 2025 sterk beïnvloed door de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. In de overlegstructuren VDAB-lokale besturen die in het kader van de samenwerkingsovereenkomsten geïnstalleerd werden, werd gefocust op het ondersteuningsaanbod van VDAB, zodat OCMW's zich konden voorbereiden op de extra instroom voor leefloon en de verdere activering naar werk van de doelgroep.
  Binnen de overlegfora werden ook de resultaten besproken van de samenwerking op vlak van de activering van leefloongerechtigden. Deze resultaten, waaronder het gebruik van activeringsinstrumenten en de uitstroom naar werk, werden besproken en vertaald naar samenwerkingsacties op het terrein.
  Daarnaast werkten 195 OCMW's in het kader van het Lokaal ActiveringsPact (LAP) aan het versterken van de activering van leefloonklanten die bij VDAB zijn ingeschreven. Via het overleg VDAB-lokale besturen werden de resultaten periodiek besproken met als doel de activeringsresultaten nog te verhogen.
  De toekomstige samenwerking tussen VDAB en institutionele partners, waaronder de lokale besturen, is ook onderdeel van de besprekingen in het kader van de beheersovereenkomst die in voorbereiding is.

- Samenwerking Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas en Amal
  In samenwerking met de Agentschappen voor Integratie en Inburgering (AGII, Atlas & AMAL) zet VDAB in op het activeren van inburgeraars. Aanvullend heeft VDAB het voorbije jaar meegewerkt aan de uitvoering van het project 'Vlot en duurzaam activeren', waarbinnen een coalitie van verschillende Vlaamse overheidsinstanties en partners samenwerken aan een gedegen taalkennis, toegang tot werk en participatie van nieuwkomers in onze samenleving.

- Samenwerking met andere partners
  VDAB werkt samen met andere (institutionele) partners om de activeringsgedachte binnen te brengen en vanuit gedeelde belangen gezamenlijke doelstellingen te formuleren. Deze partners kunnen werk bespreekbaar maken binnen hun eigen werking en een doorverwijsfunctie opnemen door niet-beroepsactieve burgers met een arbeidswens toe te leiden richting VDAB.
  In samenwerking met het Agentschap Wonen heeft VDAB het afgelopen jaar ingezet op het versterkt bereiken en activeren van werkloze (kandidaat-)sociale huurders. Conform het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota Wonen is de regelgeving voorbereid om de huidige VDAB-inschrijvingsplicht voor (kandidaat) sociale huurders uit te breiden met een werkbereidheidstoets.
  Ook de samenwerking tussen Onderwijs en VDAB rond de overgang van school naar werk werd verdergezet, bijvoorbeeld rond de preventie en het bereiken van NEET-jongeren.
  Daarnaast heeft VDAB ingezet op samenwerking met partners van de hulp- en dienstverlening rond het activeren van gedetineerden (zie verder). Meer concreet willen we dat meer gedetineerden kansen krijgen om te werken en/of een beroep aan te leren in de gevangenis.

Screening van arbeidswens en arbeidspotentieel

We verwachten dat organisaties gericht niet-beroepsactieven naar VDAB doorverwijzen, waar ze op basis van een eerste screening een arbeidswens (uitgezonderd segmenten die verplicht bij VDAB moeten inschrijven) en/of arbeidspotentieel detecteren.

Daartoe heeft VDAB in 2025 op basis van gesprekken met partners (OCMW's, FOD DG HAN, Agentschap Integratie en Inburgering) een concept van afstemmingskader opgemaakt. Dit afstemmingskader is gebaseerd op drie grote blokken/vragen:
- Is het traject haalbaar voor de klant?
- Is de klant actiebereid?
- Aan welk soort dienstverlening heeft de klant nood?

Samen met de betrokken partners werkt VDAB het concept verder uit tot een concreet afsprakenkader. Het doel is om klanten via een warme overdracht meteen naar het meest passende dienstverleningsaanbod te begeleiden.

Juridische basis voor datadeling

Om de verschillende groepen van niet-beroepsactieven die gekend zijn bij institutionele instanties systematisch te kunnen bereiken, is data-uitwisseling een absolute must.

Er wordt in dit kader sinds het najaar van 2025 intensief samengewerkt tussen de Vlaamse en federale regering om te komen tot een samenwerkingsakkoord ter activering van leefloongerechtigden. Dit samenwerkingsakkoord zal verdere uitwerking geven aan het decreet van 19 april 2024 over de activering van leefloongerechtigden via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en zal een juridische basis voorzien voor de uitwisseling van persoonsgegevens tussen VDAB en de OCMW's.

Daarnaast werden voorbereidingen getroffen om te komen tot data-uitwisseling tussen VDAB, RIZIV en ziekenfondsen, onder meer via de onderhandeling van een samenwerkingsakkoord dat het kader biedt om tot een GDPR-conforme

gegevensuitwisseling te komen.

Aanklampend bemiddelen en matchen van werkzoekenden

We versterken het activeringsbeleid via meerdere sporen:

- Trajectbepaling: snelle inschatting en oriëntering
  VDAB nodigt vandaag al de nieuw ingeschreven werkzoekenden uit voor een persoonlijk contact. VDAB heeft in 2025 een reorganisatie van het dienstverleningsproces ingezet die er grotendeels op gericht is om effectiever en sneller een trajectaanbod te doen aan klanten. Dit proces werd versneld door de federale beslissing om de werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd en in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord. Trajecten – al dan niet met competentieversterking – moeten zorgen voor het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt, met tewerkstelling als finale doelstelling. De voorbereiding van deze hervorming, waarbij bemiddelaars geïnformeerd werden en indien nodig extra opleiding kregen, ging in 2025 van start om in februari 2026 uitgerold te worden.

  Voor werkzoekenden die nood hebben aan ondersteuning via individueel of collectief maatwerk zet VDAB in op een vlotte en tijdige indicering van burgers met een arbeidsbeperking. In overleg met de minister bevoegd voor Sociale Economie, VDAB en de sectoren versnellen en optimaliseren we het proces van indicering. We laten het vierogenprincipe los.

  Eveneens in overleg, onderzoeken we de mogelijkheden om de toeleiding naar de beschikbare plaatsen in collectief maatwerk te verbeteren. Zo heeft VDAB in 2025 een breed Vlaams aanbod uitgerold, waarbij stakeholders zoals het onderwijs en belangenorganisaties, via webinars en info-acties beter worden geïnformeerd over de instroom naar de sociale economie. Op lokaal en provinciaal niveau wordt de toeleiding versterkt door structurele samenwerkingen, zoals periodiek overleg met partners als GTB en OCMW's en het verspreiden van vacature-informatie.

  Daarnaast stimuleren gerichte acties – variërend van jobbeurzen, sectorbaden tot bezoeken aan werkgevers – een directe en effectieve bemiddeling van de doelgroep naar de werkvloer. VDAB ontwikkelde ook een vacaturekaart gekoppeld aan de deeldatabank sociale economie waarop per plaats van tewerkstelling de openstaande vacatures per werkgever worden getoond.

  Om een persoon te indiceren is het belangrijk om zijn of haar functioneren op de werkvloer te observeren en te registreren. Via verschillende pilootprojecten onderzocht VDAB of observaties op de werkvloer kunnen leiden tot een snellere en accuratere indicering voor collectief maatwerk. Deze aanpak moet kandidaten de mogelijkheid bieden om na hun stage direct door te stromen naar een passende tewerkstelling binnen de sociale economie.
  VDAB heeft in 2025 ook geïnvesteerd in het opleiden van werkgevers in de sociale economie om beter te leren werken met het ICF-systeem. Door deze kennis te vergroten, kunnen de ondersteuningsnood en de prestaties op de werkvloer makkelijker en juister in kaart worden gebracht, wat leidt tot efficiëntere en correctere informatiedeling.

  Daarnaast heeft VDAB in kader van de 'conceptnota 'Vlottere en betere indicering en toeleiding naar de Sociale Economie' bijkomende opleidingscapaciteit voorzien om OCMW-bemiddelaars op te leiden tot indiceerder. Ook intern heeft VDAB in 2025 de indiceringscapaciteit aanzienlijk verhoogd.

- Aanklampende activeringsaanpak
  VDAB versterkt de activering van wie al langdurig werkloos is en zet in op snelle en duurzame activering voor nieuwe werkzoekenden die instromen in de werkloosheid.
  Door de wijzigende klantenpopulatie (geen of beperkte werkervaring, anderstaligheid, beperkte digitale vaardigheden) hebben meer en meer (vaak niet-beroepsactieve) werkzoekenden nood aan een combinatie van een doorgedreven inschatting, (her)oriëntering, bemiddeling, competentieversterking (inclusief werkplekleren) en begeleiding rond het wegwerken van arbeidsmarktgerichte drempels.

  Daarom werd in 2025 veel aandacht besteed aan de samenwerking tussen de teams intensieve dienstverlening en de sectorale teams van VDAB. Dit had als doel om de meer kwetsbare werkzoekenden alsnog toe te leiden naar het reguliere circuit wanneer dat nog tot de mogelijkheden behoort. In de andere gevallen wordt maximaal ingezet op het sociale arbeidscircuit.

- Dienstverleningsaanbod op maat – bijsturen waar nodig
  Om de impact van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd effectief op te vangen, heeft VDAB onder leiding van een interne taskforce zijn dienstverlening fundamenteel bijgestuurd naar een aanpak die nog sterker inzet op maatwerk en snelheid. Door de inschatting en activering van werkzoekenden aanzienlijk te versnellen en de oriëntatie naar knelpuntberoepen te intensiveren, speelt VDAB proactief in op de verkorte uitkeringsduur. Deze bijsturing vertaalt zich in een aanklampend actieplan en een versterkte Servicelijn om de individuele kansen op de arbeidsmarkt te maximaliseren.

  Cruciaal in deze transitie is de ondersteuning van de bemiddelaars op het terrein. Zij worden via bijkomende instructies en opleidingen specifiek toegerust om werkzoekenden in deze nieuwe context te begeleiden. Omdat maatwerk en een kortere tijdlijn hogere eisen stellen aan het persoonlijk contact, is er tegelijkertijd extra aandacht voor onze bemiddelaars met het eerste anti-agressieplan ooit en door eindelijk werk te maken van de vermindering van hun administratieve lasten beschermen we onze medewerkers en blijven we hen maximaal ondersteunen. Zo garandeert VDAB een kwalitatieve en veilige begeleiding die nauw aansluit bij de gewijzigde regelgeving en de specifieke behoeften van elke werkzoekende.

  Vanuit zijn regisseursrol doet VDAB ook maximaal beroep op gespecialiseerde partners die intensieve en gespecialiseerde dienstverlening bieden. Dit aanbod wordt bijgestuurd met het oog op de beperking van de uitkeringstijd zodat het aansluit bij de nieuwe noden van werkzoekenden. Doorheen het hele traject dat de werkzoekende aflegt bij VDAB en partners, houdt VDAB het overzicht en volgt als vertrouwde gids het traject op vanuit de tweede lijn. De werkzoekende kan dan ook steeds terecht bij de VDAB-bemiddelaar, ook al loopt de begeleiding bij een partner van VDAB. VDAB evalueert regelmatig of het dienstverleningsaanbod aan de noden van werkzoekenden tegemoetkomt en stuurt het aanbod bij waar nodig.

  Daarnaast hebben VDAB en de sociale partners in 2025 aan de hervorming van de individuele beroepsopleiding (IBO) gewerkt om het instrument beter te laten aansluiten op de krappe arbeidsmarkt en nog te vereenvoudigen. Een van de doelen van de hervorming was ook om werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen te geven. De hervorming ging in op 1 januari 2026.

Personen in detentie of onder toezicht van justitie re-integreren via werk

In 2025 werd het Vlaams strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie (STRAP) voor de periode 2025-2030 uitgewerkt. Het plan werd op 14 november 2025 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het plan geeft invulling aan de gezamenlijke prioriteiten op het vlak van hulp- en dienstverlening aan personen in detentie en internering in Brusselse en Vlaamse gevangenissen. Het nieuwe STRAP legt onder meer de nadruk op het toeleiden van personen in detentie naar beroepsopleiding en werkplekleren buiten de gevangenismuren. Voorts zet het STRAP in op sensibilisering van en samenwerking met sectoren en werkgeversorganisaties rond bevordering van de overgang van detentie naar de arbeidsmarkt. Daarnaast focust het plan op samenwerking met Onderwijs en het Agentschap Justitie en Handhaving rond het aanbieden van meer beroepsopleiding in de gevangenis en op samenwerking met Vlaamse en federale diensten via een bovenlokale werkgroep rond werk en onderwijs in de detentieperiode. Rond al deze samenwerkingen werden in 2025 de eerste stappen gezet. In 2025 werden de gesprekken met de bouwsector opgestart om concrete trajecten van detentie naar werk uit te tekenen. Deze gesprekken lopen verder in 2026 en zullen ook opgestart worden met andere sectoren.

- Begin juli 2025 startten projecten in tien gevangenissen en één detentiehuis, gefinancierd met Europese middelen. Hiermee zetten we in op een multidisciplinaire omkadering om stappen naar werk te zetten in de periode van detentie en dragen we bij aan de uitvoering van het STRAP.

- Het aantal personen in detentie die in Vlaamse en Brusselse gevangenissen door VDAB begeleid werden, steeg in 2025. Daarbij was er bijzondere aandacht voor het indiceren vanuit de gevangenis in functie van het toekennen van recht op individueel en collectief maatwerk en bemiddelingsadviezen (bijvoorbeeld AMA sociale economie en activeringstrajecten). In dat kader zijn veertien detentiebemiddelaars gecertificeerd als indiceerder en voor zeven bemiddelaars is het opleidingstraject nog lopende.

- In verschillende provincies werden in 2025 infosessies georganiseerd om justitieassistenten (justitiehuizen) en (detentie)bemiddelaars (VDAB) meer structureel te laten samenwerken. Daartoe werd ook het instrument 're-integratiekompas' ontwikkeld.

Ook werkzoekenden op weg naar ondernemerschap ondersteunen

In 2025 werd verder ingezet op het ondersteunen van werkzoekenden met ondernemersambities. In dat kader werden door VDAB 3.272 screeningsgesprekken gevoerd met werkzoekenden met ondernemersambities. Daarnaast hebben 1.305 werkzoekenden in 2025 een traject naar ondernemerschap aangevat ter voorbereiding van hun zelfstandige hoofdactiviteit of onderneming.

In 2025 werd beslist tot stopzetting van de transitiepremie. De stopzetting werd in 2025 voorbereid om in te gaan op 1/1/2026. Deze beslissing kadert in de bredere besparingsbeslissingen voor 2026 en volgt uit eerdere evaluaties waaruit bleek dat de transitiepremie gepaard ging met uitgesproken selectie-effecten richting sterke profielen en een beperkt bereik had bij niet-uitkeringsgerechtigden, terwijl er parallel een ruimer ondersteuningsaanbod voor (startende) ondernemers beschikbaar is via VLAIO.

Werk- en zorgtrajecten [12]

Met de werk- en zorgtrajecten bundelen we de expertise vanuit de bevoegdheden sociale economie, werk en welzijn en volksgezondheid om personen die omwille van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen (CMPPS) niet, nog niet of niet meer betaald aan de slag kunnen optimaal te ondersteunen in hun participatie in de samenleving, en indien mogelijk op de arbeidsmarkt. Het aanbod van de werk- en zorgtrajecten staat open voor alle personen op beroepsactieve leeftijd. We houden bij de uitvoering rekening met de rechten en plichten verbonden aan hun statuut.

In 2025 werd de impact van de federale beslissing om de werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken geanalyseerd in relatie tot de instroom en deelname aan werk- en zorgtrajecten. Toeleiding van personen vanuit andere statuten blijft tot nader order mogelijk. Deelnemers die na stopzetting van hun werkloosheidsuitkering een leefloon ontvangen, kunnen verder deelnemen, tenzij het OCMW expliciet anders beslist. Voor personen met een erkenning van arbeidsongeschiktheid is expliciete toestemming van het RIZIV vereist om deelname verder te zetten. Om het aanbod verder te versterken – en in het licht van de nodige intensivering van de samenwerking tussen de bevoegdheden Werk en Zorg voor werkzoekenden voor wie betaalde beroepsarbeid nog niet mogelijk is omwille van CMPPS-problematieken, werden in 2025 een aantal beperkte decreetswijzigingen voorbereid in samenwerking met de minister bevoegd voor Sociale Economie en de minister bevoegd voor Welzijn. Zo kan binnen een activeringstraject, voor wie dit mogelijk is, al sneller ingezet worden op bemiddeling om voor de persoon de stap naar betaald werk te verlagen.

Daarnaast keurde de Vlaamse Regering op 18 juli 2025 een conceptnota goed rond een vlottere en betere indicering en toeleiding naar de sociale economie. De conceptnota bevat 10 beleidsacties. VDAB werkte, in afstemming met WEWIS, een actieplan uit met de nodige gedetecteerde tussenstappen/subacties en vooropgestelde deadlines. Beleidsactie 2 ‘In het kader van het AMA SE traject is er van bij de start voldoende focus op mogelijke doorstroom naar CMW of IMW’ heeft betrekking op de uitvoering van het decreet over de werk- en zorgtrajecten. In functie van deze beleidsactie werd de bijakte geoptimaliseerd die VDAB heeft afgesloten met GTB voor de uitvoering van de opdracht ‘arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie’. Concreet werden de doelstellingen in het kader van het tijdig aanvragen van adviezen verscherpt en de mogelijkheden om het traject AMA SEC af te sluiten na een advies Maatwerk, beklemtoond.

– Consequente opvolging en versterkte controle en versnelde sanctionering

Om uitvoering te geven aan de afspraken gemaakt in het ‘actieplan aanklampende aanpak van werkzoekenden’, zoals voorgesteld op de Vlaamse Regering van 14 februari 2025, werden in 2025 een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de procedure voor de opvolging van het werkzoekgedrag van verplicht ingeschreven werkzoekenden door de Vlaamse arbeidsbemiddelingsdienst VDAB.

De procedure voor opvolging van werkzoekenden werd vereenvoudigd en ingekort door het besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2025. Door

[2] Zie ook TB0-1TDE2QX-IS, p.35.

dit besluit kan VDAB bij onvoldoende werkzoekgedrag onmiddellijk overgaan tot een 'ultiem afsprakenblad' met de werkzoekende, waardoor het traject versneld en vereenvoudigd wordt. De wijziging vermindert de administratieve last voor bemiddelaars, biedt meer duidelijkheid aan werkzoekenden en laat snellere doorverwijzing naar de controledienst toe.

Daarnaast werd de expliciete verwijzing naar het verhoor van werkzoekenden uit het oprichtingsdecreet van VDAB geschrapt. Hierdoor wordt de mogelijkheid gegeven om de verweerprocedure efficiënter te organiseren zodat overbodige uitnodigingen voor verhoor worden vermeden. Het ontwerp van wijzigingsdecreet werd ingediend bij het Vlaams Parlement. De verdere uitwerking ervan zal worden geregeld bij besluit van de Vlaamse Regering (BVR). De implementatie van de nieuwe verweerprocedure is voorzien voor 1/01/2027. Ook de periode tussen het opleggen van een sanctie en de effectieve uitvoering wordt ingekort in samenwerking met de RVA.

Invullen van (knelpunt)vacatures

Werkgevers zijn een cruciale schakel in het activeren van werkzoekenden en het verhogen van de werkzaamheidsgraad. Naast het werken op het aanbod, ondersteunt VDAB ook de vraagzijde - de werkgevers - met een focus op matching van vacatures met de werkzoekenden, langdurig zieken, personen met een arbeidsbeperking en niet- beroepsactieven brengen.

Om dit nog transparanter en meer gestroomlijnd aan te pakken, heeft VDAB in 2025 de werkgeversdienstverlening hervormd. Daarbij neemt de Servicelijn een belangrijke rol op aan het begin van het proces. Daarnaast gaan de provinciaal accountmanagers proactiever aan de slag binnen hun opdracht en gaan bemiddelaars nog intensiever matchen vanuit de werkzoekenden die ze opvolgen.

Zichtbaarheid geven aan vacatures van werkgevers op een VDAB-vacatureplatform

Voor een goed functionerende arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat vraag en aanbod transparant zijn en elkaar makkelijk vinden. Het door VDAB uitgebouwde vacatureplatform is hiervoor een belangrijk instrument. De verzameling van vacatures gebeurt zowel via rechtstreekse melding aan VDAB als via data-uitwisseling met jobboards, uitzendkantoren en rekruteringsbedrijven.

VDAB connecteert ook met platformen van andere partners (bijvoorbeeld lokale besturen, Actiris, Forem, Eures) of private organisaties. Hierdoor worden vacatures onder de aandacht gebracht van zoveel mogelijk mensen die werk zoeken en van partners die kunnen toeleiden naar deze vacatures. Daarnaast zet VDAB ook in op het verspreiden van vacatures op platformen zoals POAB (Port of Antwerp-Bruges) en JOBAT, maar ook op toepassingen zoals Mijn Burgerprofiel in de gemeente-apps via Digitaal Vlaanderen. Zowel het verkeer naar de VDAB-website als de conversie wordt gemonitord.

Hulp aan werkgevers bij het vinden van geschikt personeel

Naast het zichtbaar maken van vacatures willen sommige werkgevers ook hulp bij het vinden van geschikt personeel. Voor alle vacatures wordt digitale dienstverlening voorzien waarbij de werkgever onder meer via de tool 'Vind een werknemer' zelf op zoek kan gaan naar de geschikte kandidaat in de VDAB-databank.

In de vernieuwde dienstverlening aan werkgevers kan er voor zowel knelpunt- als niet-knelpuntvacatures ondersteuning van VDAB gevraagd worden bij het zoeken naar geschikte kandidaten. Werkgevers die bij het publiceren van vacatures ondersteuning aanvragen, worden in eerste instantie gecontacteerd door een bemiddelaar van de Servicelijn, waar de vacature wordt geoptimaliseerd om de vindbaarheid te verhogen en beter aan te sluiten bij het beschikbare talent. Tegelijk wordt bekeken welke bijkomende inspanningen mogelijk zijn om ook werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, kansen te bieden, waarna deze vacatures extra onder de aandacht worden gebracht van bemiddelaars.

VDAB ondersteunt zo de werkgevers onder meer via vacaturegerichte opleidingen, werkplekleren (bv. de individuele beroepsopleiding), individueel maatwerk of arbeidspostaanpassingen. Daarnaast worden werkgevers ook in contact gebracht met kandidaten op jobevents, waar in 2025 versterkt op werd ingezet.

Er kan ook gericht doorverwezen worden naar andere (private) spelers wanneer deze meer geschikt zijn. Private bemiddelaars worden ondersteund om vacatures in te vullen door hen data aan te reiken en data met hen uit te wisselen. In 2025 heeft een VDAB-POC (proof of concept) aangetoond dat VDAB en private arbeidsmarktbemiddelaars elkaar versterken wanneer ze samenwerken rond concrete uitdagingen. Een nauw relatiebeheer, gerichte IT-oplossingen en communicatie-acties dragen bij tot een groter kandidatenbereik, een efficiëntere werking en verbeterde gebruikservaring voor recruiters, en een hogere matching- en datakwaliteit. Ondanks de focus op kleinere, incrementele verbeteringen en experimenten, zijn er tastbare resultaten geboekt die de basis leggen voor verdere structurele samenwerking. Partners beschouwden het project als een voorbeeld van partnerschap.

In 2025 zijn twee nieuwe proof of concepts (POCs) opgestart met de startups Jobfunders en BeJobs die matching willen aanbieden. VDAB onderzoekt momenteel in hoeverre deze methodiek de tewerkstellingskansen van ingeschreven werkzoekenden effectief verhoogt. Dit onderzoek wordt in 2026 voortgezet.

Loonkostsubsidies met beperkte effectiviteit afbouwen

In 2025 werden, in uitvoering van de bij begrotingsopmaak 2025 genomen besparingsbeslissingen, verschillende loonkostsubsidies met een beperkte of onvoldoende aangetoonde effectiviteit stopgezet of verder afgebouwd.

- De doelgroepvermindering voor oudere zittende werknemers[3] werd vervroegd stopgezet op 1 juli 2025 in plaats van op de eerder voorziene datum van 1 juli 2028.
- De maatregelen voor gesubsidieerde contractuelen[4] (GESCO) en het derde arbeidscircuit (DAC), die al geruime tijd in uitdoof waren, werden in 2025 formeel volledig stopgezet. De doelgroepvermindering voor GESCO werd stopgezet op 1 juli 2025. Voor DAC werd een opheffingsregeling uitgewerkt en werd de loonsubsidie voor werknemers met een DAC-statuut stopgezet met ingang van 1 oktober 2025.
- De sectorale doelgroepverminderingen voor dienstbodes en huispersoneel werd stopgezet op 1 januari 2025.
- Voor de doelgroepvermindering voor kunstenaars[5] werd beslist om deze stop te zetten vanaf 1 april 2026.
- De sectorale korting voor de bagger- en zeesleepvaartsector en de koopvaardij[6]

[3] Zie ook TB0-1TDE2QA-WT, p.23.
[4] Zie ook TB0-1TDE2QH-WT, p.32.
[5] Zie ook TB0-1TDE2QG-WT, p.31.
[6] Zie ook TB0-1TDE2QG-WT, p.31.

werd vanaf 1 oktober 2025 verlaagd met 10%. De actualisering van de 'Evaluatie van de Vlaamse Bijdrageverminderingen voor Zeevarenden' in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging uit 2021 werd zoals afgesproken met de sector opgestart.

Werken lonend maken[7]

Eind 2025 werd de verwerking van de jobbonus voor refertejaar 2024 opgestart. In dat kader werden 919.373 rechthebbenden geïdentificeerd. Op 1 december 2025 werd het aanvraagloket voor grensarbeiders opengesteld voor aanvragen met betrekking tot refertejaar 2025.
Daarnaast werden de loongrenzen voor refertejaar 2025 verhoogd bij besluit van de Vlaamse Regering op een brutomaandloon tussen 2.115 en 3.114,99 euro en werd opnieuw de top-up van 50 euro voorzien voor alle rechthebbenden.

Aldus bleef de jobbonus in 2025 als Vlaamse maatregel van toepassing, in afwachting van een federale fiscale hervorming gericht op het lonender maken van werk zoals afgesproken in het federale regeerakkoord.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ACTIVERING (WERK), MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK 2025			VEK 2025		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	230.868	217.992	188.943	231.422	215.305	188.939
Toelagen IS	574.015	591.038	607.226	579.084	599.207	615.019
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	**804.883**	**809.030**	**796.170**	**810.506**	**814.512**	**803.958**

Inhoudelijke toelichting:

Het inhoudelijk structuurelement 'Activering (Werk) heeft langs uitgavenzijde betrekking op twaalf actieve begrotingsartikelen. Twee begrotingsartikelen kaderen in het Vlaams Doelgroepenbeleid. Daarnaast omvat dit ISE ook de sectorale doelgroepkortingen, de werkhervattingstoeslag, de transitiepremie, de jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen, de jongerenbonus, de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden en een subsidie aan het Sociaal Fonds voor Socio-Cultureel Werk. Onder deze ISE zitten tot slot ook enkele toelages voor de VDAB vervat: werkingsmiddelen, de Werk- Zorgtrajecten (activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten) en de investeringsmiddelen.

In paragraaf 2.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

[7] Hiervoor verwijzen we naar het begrotingsartikel CE0-1CDD2DP-WT waarop de uitgaven voor de jobbonus bij Vlabel aangerekend worden.

In totaal werd voor de maatregelen onder dit ISE een decretaal krediet voorzien van 804.883 keuro VAK en 810.506 keuro VEK. Diverse kredietherverdelingen deden dit budget doorheen het begrotingsjaar toenemen met 4.147 keuro VAK en 4.006 keuro VEK.

De krediettoename was het gevolg van een aantal VAK/VEK herverdelingen, namelijk in het kader van de overschrijding van de spilindex (+7.926 keuro), de opvraging van middelen uit de Oekraïne-provisie (+6.670 keuro), middelen uit het Klimaatfonds (+3.668 keuro), middelen voor het actieplan Energie Efficiëntie (+276 keuro) en middelen aan de VDAB in het kader van eenmalige netto-meerkosten door Expeditie Talent (+133 keuro). Daarnaast werd 3.100 keuro VEK herverdeeld naar de VDAB voor de ondersteuning van getroffen werkgevers en werknemers ten gevolge van de toegenomen faillissementen en herstructureringen in de Vlaamse industrie.

De stijging van de kredieten werd echter getemperd door een aantal herverdelingen naar begrotingsartikelen buiten dit ISE. Het betreft hier herverdelingen naar IMW loonpremie (-10.000 keuro VAK en VEK), de dienstencheques (-3.396 keuro VAK en -2.634 keuro VEK), het ESF (-1.130 keuro VAK), de dienst bestuursrechtcolleges (-1.022 keuro VEK), de SERV (-131 keuro VEK) en diverse begrotingsartikelen in het kader van de bredere VEK-herverdeling binnen de bevoegdheid Werk op het einde van het begrotingsjaar (-3.980 keuro).

De globale benuttingsgraad binnen het ISE bedraagt 98,4% in VAK en 98,7% in VEK. Dit stemt overeen met een onderbenutting van 12.860 keuro VAK en 10.554 keuro VEK.

Deze onderbenutting is voornamelijk toe te schrijven aan lagere uitvoeringen bij de doelgroepverminderingen Sociale Zekerheid (11.322 keuro), de VOP (13.721 keuro), de JobbonusPLUS (2.664 keuro) en de sectorale doelgroepkortingen (2.209 keuro). De onderbenutting werd echter getemperd ten gevolge van anomalieën voor de afrekening 2024 bij de werkhervattingstoeslag (1.366 keuro) en de 6de staatshervormingsmaatregelen met Federaal operatorschap bij de VDAB (16.188 keuro).

1.3.1. Departement WEWIS

Uitgaven

TB0-1TDE2QA-WT – DOELGROEPVERMINDERINGEN SOCIALE ZEKERHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Bij BO 2024 werd beslist om de doelgroepverminderingen voor jongeren, oudere werkzoekenden en zittende oudere werknemers volledig te laten uitdoven met ingang van 1 juli 2024.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 werd onder de noemer 'Rationalisering van het arbeidsmarktsubsidies' bij BO 2025 beslist de doelgroep-vermindering voor zittende oudere werknemers versneld stop te zetten vanaf 1 juli 2025. Ook de Gesco-maatregel werd met ingang van 1 juli 2025 versneld stopgezet (zie ook begrotingsartikel TB0-1TDE2QH-WT).

Op deze manier wordt gestalte gegeven aan de realisatie van het luik 'Loonkostsubsidies met beperkte effectiviteit afbouwen' van de operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'. In een krappe arbeidsmarkt zijn loonkostsubsidies immers geen kostenefficiënt arbeidsmarktinstrument meer.

De aanwerving van personen die al langere tijd werkzoekend zijn, ondersteunen we met de doelgroepvermindering voor personen zonder recente duurzame werkervaring (in voege sinds 1/10/2023[8]). Personen zonder recente, duurzame werkervaring worden gedefinieerd als personen die vóór hun indiensttreding minstens twee jaar als niet-werkende werkzoekende zijn ingeschreven bij de VDAB en die niet meer deeltijds leerplichtig zijn en de wettelijke pensioenleeftijd niet bereikt hebben in het kwartaal van indiensttreding. De aanwerving van zulke persoon genereert het recht op een werkgeversbijdragevermindering van maximaal 1.000 euro per kwartaal gedurende vier kwartalen.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	78.020	78.025	66.703	78.020	78.025	66.703

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd voor dit begrotingsartikel een budget voorzien van 78.020 keuro VAK/VEK. Dit budget werd enkel gewijzigd naar aanleiding van de herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) voor de overschrijding in januari 2025 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen: +5 keuro.

De realisatie op dit begrotingsartikel in ORAFIN bedraagt 66.703 keuro. Dit is 11.322 keuro minder dan het voorziene budget. Hieronder gaan we verder in op deze onderbenutting.

Doelgroepvermindering	**Budget**	**2025 Inhoudingen**	**Afrek. 2024**	**Realisatie ORAFIN**	**Delta Kolom2 (Inhoudingen) en budget**
Oudere werknemers	51.341	47.819	2.191	50.010	-3.522
Jongeren	3.883	5.231	718	5.949	1.348
Langdurig werkzoekenden	0	0	-1	-1	0
Herstructurering	0	0	-1	-1	0
Gesco's	299	89	-2.747	-2.658	-210
Activa Preventie	0	0	0	0	0

[8] De maatregel verving de Aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden, die uitgedoofd werd.

Personen zonder recente duurzame werkervaring	22.502	16.647	-3.244	13.403	-5.855
	78.025	**69.786**	**-3.083**	**66.703**	**-8.239**

De uitgaven 2025 zoals terug te vinden in ORAFIN bevatten echter ook nog een beperkt stuk technische afrekening voor 2024. Uit de rapportering van de definitieve realisaties 2024 door de RSZ blijkt dat de uiteindelijke uitgaven in 2024 voor de doelgroepverminderingen voor jongeren en oudere werknemers respectievelijk 718 keuro en 2.191 keuro hoger lagen dan de voorlopige realisaties die door RSZ werden gerapporteerd bij de afsluiting van begrotingsjaar 2024. Wanneer we dat buiten beschouwing laten, komen we aan een uitgave van 69.786 keuro (of 89,4%). Het bedrag van de uitgaven 2025 komt overeen met de inhoudingen die ons door de RSZ voor de verschillende doelgroepverminderingen werden aangerekend. De voorlopige afrekening voor 2025 was niet tijdig beschikbaar om nog op 2025 geboekt te worden. De finale afrekening voor 2025 is nog in opmaak.

Doelgroepvermindering voor oudere en jongere werknemers

De uitgaven voor de oudere werknemers lagen 3.522 keuro lager dan het bij BA 2025 voorziene budget, terwijl de uitgaven voor de jongeren 1.348 keuro hoger lagen dan het voorziene budget.

De maatregelen onder dit begrotingsartikel zijn overgekomen naar aanleiding van de zesde staatshervorming, maar worden nog steeds beheerd door de RSZ. We beschikken dus via de rapportering van de RSZ over de bedragen die geboekt worden, maar niet over bijkomende informatie.

Bij BO 2025 werd een extra daling van het budget ingeschreven ten belope van 40.307 keuro, naast eerder afgesproken besparingen van 220.000 keuro (Regeerakkoord 2019-2024) en 259.616 keuro (extra afspraken bij BO 2022, BO 2023 en BO 2024). Bij BO 2025 werd beslist om de doelgroepvermindering voor zittende oudere werknemers versneld stop te zetten vanaf 1 juli 2025 in plaats van de geleidelijke uitdoof van deze maatregel die bij BO 2024 was beslist.

We stellen begin 2026 vast dat de totale uitgaven voor doelgroepverminderingen sociale zekerheid in 2025 gedaald zijn met 561.799 keuro ten opzichte van de realisatie 2019 (631.585 keuro). Dit is inclusief de realisatie van de besparingen van 40.307 keuro op de doelgroepvermindering voor zittende oudere werknemers en van 300 keuro op de doelgroepvermindering voor gesco's als gevolg van de beslissing tot versnelde stopzetting van beide maatregelen vanaf 1 juli 2025.

Gesubsidieerde contractuelen.
Voor de doelgroepvermindering voor Gesco's werd bij BA 2025 een budget ingeschreven van 299 keuro, ongeveer een halvering ten opzichte van het budget voor 2024, naar aanleiding van de beslissing bij BO 2025 om deze doelgroepvermindering versneld stop te zetten vanaf 1 juli 2025. Het bedrag dat door de RSZ werd ingehouden voor 2025 bleef beperkt tot 89 keuro doordat rekening gehouden werd met negatieve achterstallen. Dat wil zeggen dat er bedragen gerecupereerd worden die in het verleden te veel betaald werden voor deze doelgroepvermindering. De afrekening 2025 van RSZ zal duidelijk maken wat de uiteindelijke realisatie voor 2025 is.

Doelgroepvermindering voor personen zonder recente duurzame werkervaring

In 2025 was deze doelgroepvermindering voor het tweede volledige jaar in voege. We gaan ervan uit dat deze maatregel nog niet helemaal op kruissnelheid zit. De uitgaven voor 2025 bedroegen 16.647 keuro en bleven daarmee 5.855 keuro onder het voorziene budget van 22.502 keuro. Naar verwachting zal de maatregel in 2026 nog verder groeien, zeker als we rekening houden met de de beperking van de werkloosheid in de tijd.
De bemiddelaars bij de VDAB kregen ook expliciet opdracht om deze doelgroepvermindering te promoten.

TB0-1TDE2QB-WT – VOP

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) is een premie voor een werkgever of zelfstandige die een persoon met een arbeidsbeperking aanwerft of heeft aangeworven. De VOP compenseert de bijkomende inschakelingskosten, ondersteuningskosten en de eventueel lagere productiviteit omwille van de arbeidshandicap. De VOP kadert dan ook onder operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

Sinds 1 juli 2023 worden er binnen de VOP-maatregel geen nieuwe aanvragen meer goedgekeurd. Nieuwe aanvragen worden behandeld binnen het nieuwe beleidskader Individueel Maatwerk (IMW – begrotingsartikel TB0-1THC2UG-WT – zie BBT Sociale Economie) waarin deze maatregel wordt ingekanteld. Enkel de lopende dossiers binnen VOP zullen verder worden betaald. De VOP is dus een aflopende maatregel met einddatum op 30 juni 2028.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	74.098	65.362	51.641	74.098	64.209	51.641

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal krediet bij BA 2025 bedroeg 74.098 keuro in VAK en VEK. Er werd op deze kredieten een index toegekend van 1.264 keuro vanuit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR). Naar het einde van het begrotingsjaar werd een herverdeling uitgevoerd van 10.000 keuro VAK en VEK naar de rechtsopvolger van deze maatregel, met name de loonpremie van het Individueel Maatwerk (TB0-1THC2UG-WT).

In VEK werd bijkomend een herverdeling uitgevoerd van 1.153 keuro: 1.022 keuro werd herverdeeld naar de Dienst van de Bestuursrechtscolleges voor vereffening van het digitaliseringstraject van het project 'Rhadamanthys' (SD0-1SAE2ZZ-WT) en 131 keuro werd herverdeeld aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (TB0-1TDE2AY-IS) voor de betaling van de loonkost van 3 intersectorale adviseurs.

Het finale budget bedroeg 65.362 keuro in VAK en 64.209 keuro in VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg in 2025 51.641 keuro in VAK/VEK. Deze uitvoering omvat nog een gedeelte raming aangezien niet alle kosten bij het afsluiten van het boekjaar 2025 gekend waren. Het gaat dan om de kost van het vierde kwartaal 2025. Deze geraamde kost, 13.576 keuro, werd op de overlopende rekening geplaatst.

Er blijft op dit begrotingsartikel met andere woorden 13.721 keuro VAK en 12.568 VEK onbenut. Bij de begrotingsaanpassing 2025 werd een uitgave geraamd van 54.477 keuro. Er werd op dat moment nog geen budget gecompenseerd naar de rechtsopvolger van deze maatregel, de IMW loonpremie, omdat er onvoldoende zekerheid bestond over enerzijds de effectieve noodzaak aan deze kredieten bij de maatregel IMW Loonpremie. Anderzijds diende er voldoende zekerheid te bestaan dat er voor de huidige maatregel voldoende budget beschikbaar zou blijven.

Eind 2025 werd er wel 10.000 keuro herverdeeld naar de rechtsopvolger IMW Loonpremie. Het engagement om later op het jaar, van zodra de reële kost van het derde kwartaal van 2025 gekend was, al dan niet bijkomend te herverdelen naar de rechtsopvolger werd doorkruist door de verstrengde begrotingstechnische maatregelen (Omzendbrief VAK-herverdelingen 2025, VR 2025 1807 MED.0307/1). Een VAK-herverdeling laat in het jaar werd echter niet meer mogelijk gemaakt, gezien de verstrengde timing. Hierdoor kon er geen bijkomend krediet meer herverdeeld worden.

TB0-1TDE2QD-WT – JOBBONUS PLUS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de JobbonusPLUS en draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'. Via de jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen stimuleren we de overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep voor loontrekkenden met een laag inkomen.

De jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen is een relatief recente maatregel die samen met de jobbonus voor loontrekkenden in 2022 werd opgestart. De wettelijke basis wordt gevormd door het Decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen en het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen.

De doelgroep zijn de personen die op basis van hun prestaties en de hoogte van hun loon als loontrekkende in het jaar voorafgaand aan hun overstap naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep recht hadden op een jobbonus.

De startende zelfstandige ontvangt maximaal twee keer een premie. Deze premies zijn sinds refertejaar 2024 opgetrokken van 600 euro naar 650 euro (VR 2024 0305 DOC.0641/2BIS) (voor zelfstandigen die gestart zijn op of na 1 januari 2024). De eerste premie van 650 euro wordt uitbetaald na de start als zelfstandige in hoofdberoep. De tweede premie van 650 euro wordt uitbetaald wanneer de zelfstandige na twaalf maanden nog steeds actief is als zelfstandige in hoofdberoep. Zo wordt duurzaam ondernemerschap ondersteund.

De jobbonusPLUS en de transitiepremie kunnen niet gecumuleerd worden. In het geval dat een begunstigde reeds de transitiepremie ontvangt, zal hij/zij geen jobbonusPLUS meer kunnen krijgen. In het geval dat er reeds een jobbonusPLUS werd uitbetaald en er daarna nog een transitiepremie wordt toegekend, zal het bedrag van de transitiepremie verminderd worden met het uitbetaalde bedrag van de jobbonusPLUS.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	13.153	9.305	6.641	13.153	7.217	6.636

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd voor de jobbonusPLUS een budget voorzien van 13.153 keuro VAK/VEK. Naar aanleiding van de spilindexoverschrijding voor de overheidswedden en sociale uitkeringen van januari 2025 werd dit budget tijdens het jaar nog verhoogd met 224 keuro via een herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR).

Buiten begrotingsronde vonden nog een aantal krediet herverdelingen plaats, waardoor het budget daalde tot 9.305 keuro VAK en 7.217 keuro VEK.

Het verschil in VAK- en VEK-budget is ontstaan door een aantal herverdelingen die in december 2025 buiten begrotingsronde hebben plaatsgevonden:

- 1.130 keuro VAK werd herverdeeld naar het begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-WT voor het opvangen van een VAK-tekort bij ESF;
- 2.942 keuro VAK en 2.180 keuro VEK werd herverdeeld naar begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT in het licht van het sociaal akkoord bij de dienstencheques (zie toelichting bij dat begrotingsartikel);
- 3.980 keuro VEK werd herverdeeld in een bredere herverdeling voor het opvangen van diverse VEK-tekorten op het jaareinde.

Van het beschikbare budget werd 6.641 keuro VAK benut. Daarnaast werd 6.636 keuro vereffend. Het beperkte verschil tussen de VAK- en VEK-benutting is te verklaren door een aantal vastleggingen voor de operationele ondersteuning van de maatregel die finaal niet volledig vereffend zijn.

De onderbenutting op deze maatregel is een gevolg van het niet vervullen van de gevraagde formaliteiten door de rechthebbende in verband met de-minimissteun. Er wordt echter hard ingezet op heldere communicatie om de rechthebbenden te bereiken en te informeren.

TB0-1TDE2QE-WT – WERKHERVATTINGSTOESLAG

Korte inhoud begrotingsartikel:

De werkhervattingstoeslag (WHT) is een maandelijkse forfaitaire premie voor oudere werklozen vanaf 55 jaar die het werk hervatten als loontrekkende, als statutair personeelslid of als zelfstandige.

De bestaande maatregel WHT werd geheroriënteerd waardoor sinds 15 maart 2018 geen nieuwe instroom meer mogelijk is. Het budget dat vrijkomt omwille van de uitdoof van de WHT wordt geheroriënteerd naar (1) de nieuwe transitiepremie voor werkzoekenden die ondernemer worden, en (2) naar de werk-zorgtrajecten (activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten).

De maatregel WHT draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	2.580	2.627	3.993	2.580	2.627	3.993

Inhoudelijke toelichting:

De maatregel van de werkhervattingstoeslag werd overgedragen bij de zesde staatshervorming, maar wordt nog steeds beheerd door de federale operator RVA. Bij BA 2025 werd een decretaal budget van 2.580 keuro voorzien. Dit bedrag werd verhoogd met 47 keuro afkomstig uit de indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) voor de overschrijding van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen in januari 2025.

In tegenstelling tot de jaren ervoor, werd de afrekening van 2024 (1.665 keuro) door de RVA begin 2025 niet tijdig bezorgd om nog te kunnen verwerken op het boekjaar 2024. Ten gevolge hiervan, werd de afrekening voor 2024 aangerekend op het jaar 2025. Hierdoor viel het uiteindelijke benodigde krediet hoger uit dan het beschikbare krediet. In het licht van deze afrekening werd eind 2025 een anomalie geboekt ten belope van 1.366 keuro VAK/VEK. De afrekening van 2025 werd evenmin tijdig ontvangen voor een verwerking binnen het boekjaar. Deze afrekening zal dus dienen te gebeuren op boekjaar 2026.

TB0-1TDE2QF-WT – JONGERENBONUS EN STARTBAANOVEREENKOMSTEN GEWEST

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de jongerenbonus, meer precies voor het project 'Deeltijds leren en deeltijds werken'. Dit project heeft tot doel bijkomende tewerkstelling ten gunste van laaggeschoolde jongeren van minder dan 30 jaar in de social profit te creëren, door de loonkost te financieren.

Deze maatregel draagt bij tot operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

Bijkomend verwijst de libelé ook naar de startbaanovereenkomsten – Gewest. Er werden hiervoor in 2025 geen middelen meer voorzien op dit begrotingsartikel. De verwijzing naar de 'globale projecten –startbaanovereenkomsten' wordt voorlopig nog behouden in de benaming van het begrotingsartikel, aangezien er nog openstaande dossiers zijn waarvoor werkgevers in principe nog kunnen indienen tot 2028.

In het kader van de rationalisering van de arbeidsmarktsubsidies zoals afgesproken in het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is beslist om vanaf september 2025 dit project niet meer te financieren.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	840	836	547	840	836	547

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd een maximale budgettaire enveloppe voorzien van 840 keuro voor deeltijdse tewerkstelling voor deeltijds lerenden, dat als enige deelproject in het kader van de jongerenbonus nog wordt verdergezet.

Buiten begrotingsronde werd 4 keuro VAK/VEK herverdeeld.

In 2025 werden 3 voorschotten betaald voor een totaalbedrag van 335 keuro. Gezien de maatregel afliep augustus 2025 werd de afrekening in kwartaal 4 opgemaakt. De afrekening van 2025 bedroeg 185 keuro. De totale uitgave voor 2025 bedroeg dus 520 keuro.

Vanaf schooljaar '24-'25 zijn er heel wat meer jongeren die via een Overeenkomst van Alternerende Opleiding OAO) opgeleid worden. Deze jongeren ontvangen een leervergoeding i.p.v. een loon. Deze leervergoeding ligt ook een stuk lager. Daarnaast loopt de maatregel ook af waardoor er een lagere benutting is.

	Q1	**Q2**	**Q3**	**Q4**	**Afrekening**	**Totaal**
2022	279	258	205	229	183	1.154
2023	243	226	203	178	302	1.130
2024	190	193	130	122	319	954
2025	125	152	58		185	520

De afrekening voor 2024 bedroeg 319 keuro en ligt 27 keuro hoger dan het bedrag dat op de overlopende rekening werd voorzien (292 keuro).

Dat brengt de totale uitgave voor 2025 op 547 keuro.

TB0-1TDE2QG-WT – SECTORALE DOELGROEPVERMINDERINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvatte in 2025 enerzijds de middelen voor de doelgroepkortingen van de werkgeversbijdragen voor de (maritieme) baggersector, de zeesleepvaartsector en de koopvaardij, en van de werknemersbijdragen voor de koopvaardij. Anderzijds omvatte dit begrotingsartikel in 2025ook de kredieten voor de doelgroepkortingen voor de sectoren onthaalouders, kunstenaars en bij RSZ en Lokale Besturen.

In het kader van de rationalisering van de arbeidsmarktsubsidies zoals afgesproken in het Vlaams regeerakkoord 2024-2029, werd beslist om vanaf 2025 de sectorale korting voor de dienstbodes op te heffen. Het effect van deze maatregel kan onvoldoende aangetoond worden. Bovendien is er met de dienstencheques een alternatief om arbeid en gezin beter te combineren. Ook het beperkte aantal VTE's verantwoordde een stopzetting van de maatregel.

De maatregelen onder dit begrotingsartikel dragen bij tot de realisatie van de operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	52.418	52.418	50.209	52.418	52.418	50.209

Inhoudelijke toelichting:

Voor de sectorale doelgroepverminderingen werd bij BA 2025 een decretaal budget voorzien van 52.418 keuro VAK/VEK. Dit budget is gedurende het begrotingsjaar niet gewijzigd.

De uitvoering van deze maatregel bedroeg 50.209 keuro VAK/VEK. Dit stemt overeen met 95,8% van het beschikbare budget. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het voorziene krediet en de finale benutting per sector (in keuro). De grootste afwijkingen ten opzichte van het voorziene budget werden gerealiseerd bij de werkgeversbijdrageverminderingen voor de zeevaartsector. Waar bij de bagger- en sleepvaartsector een overschot was ten belope van 3.146 keuro, werd bij de koopvaardij een tekort vastgesteld van 2.737 keuro.

	BA 2025	**BU 2025**	**Benuttings-graad**	**Onder-benutting**
Vrijstelling werkgeversbijdrage				
Koopvaardij	20.214	22.951	113,5%	2.737
Bagger en zeesleepvaart	12.807	9.661	75,4%	-3.146

Vrijstelling werknemersbijdrage				
Koopvaardij	7.825	6.961	89,0%	-864
Huispersoneel	0	3	/	3
Kunstenaars	2.325	2.321	99,8%	-4
Onthaalouders	9.247	8.312	89,9%	-935
Totaal	**52.418**	**50.209**	**95,8%**	**-2.209**

TB0-1TDE2QH-WT – TEWERKSTELLINGSPROGRAMMA'S EN AANWERVINGSINCENTIVES VOOR LANGDURIG WERKZOEKENDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de op 1 oktober 2023 stopgezette maatregel 'Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden' (AWI) en de kredieten voor de resterende DAC'ers en GESCO's bij vzw's.

Deze laatste twee zijn tewerkstellingsprogramma's die gericht waren op directe jobcreatie. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 is beslist om beide maatregelen stop te zetten. De maatregel GESCO is afgelopen op 30 juni 2025. Voor de maatregel DAC is er een opheffings- en vergoedingsregeling goedgekeurd. Deze regeling bestaat erin dat de DAC-werkgevers vanaf 1 oktober 2025 de DAC-werknemer ofwel in dienst houden met eigen middelen ofwel hen in opzeg plaatsen waarbij ze de opzegtermijn uitdoen onder het DAC-statuut en bijgevolg hun loon blijven ontvangen van het departement WEWIS.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	3.773	3.773	3.770	4.327	4.327	3.771

Inhoudelijke toelichting

In onderstaande samenvattende tabel splitsen we de cijfers uit bovenstaande tabel op naargelang de onderliggende maatregelen die vanop dit begrotingsartikel gefinancierd worden.

	AWI		**DAC**		**GESCO**		**Totaal**	
	VAK	VEK	VAK	VEK	VAK	VEK	VAK	VEK
BA 2025	1	555	3.346	3.346	426	426	3.773	4.327
BA-JR 2025	1	555	3.346	3.346	426	426	3.773	4.327
BU 2025	8	8	3.376	3.377	386	386	3.770	3.771
Bestedingsgraad(%)	800	1,4	100,9	100,9	90,6	90,6	99,9	87,2

<u>Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden</u>

Het decretaal toegekende krediet voor de stopgezette maatregel 'Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden' (AWI) bedroeg bij BA 2025 1 keuro VAK en 555 keuro VEK.

Voor 2025 werden er initieel geen uitgaven meer verwacht voor deze maatregel. De laatst goedgekeurde aanvraag werd namelijk ingediend voor een tewerkstelling die startte eind september 2023. De laatste betalingen werden met andere woorden eind 2024 verwacht. Het restsaldo bleef veiligheidshalve nog één jaar ter beschikking op dit begrotingsartikel.

Bij het afsluiten van het boekjaar 2024 bleek dat er een aantal dossiers niet zijn doorgestroomd naar de berekeningsapplicatie waardoor deze in 2025 dienden uitbetaald te worden. De nodige middelen hiervoor werden voorzien op de overlopende rekening 2024. In realiteit werden er bovenop deze voorziene dossiers nog drie dossiers aangerekend. Deze dossiers genereerden een kost ten bedrage van afgerond 8 keuro VAK/VEK.

DAC
Het decretaal toegekende krediet voor de maatregel DAC bedroeg bij BA 2025 3.346 keuro VAK/VEK. De uitvoering bedroeg 3.376 keuro VAK of 100,9% van het beschikbare VAK-krediet en 3.377 keuro VEK of 100,9% van het beschikbare VEK-krediet. Het beschikbare krediet werd met andere woorden in zeer beperkte mate overschreden. Voor 2025 werd er bij de begroting rekening gehouden met de natuurlijke afvloei waardoor de loonuitgaven net als de andere uitgaven (RSZ en bedrijfsvoorheffing, premies arbeidsongevallen) dalen. Deze daling werd licht overschat.

GESCO
Het decretaal toegekende krediet voor de maatregel GESCO bedroeg bij BA 2025 426 keuro VAK/VEK. De uitvoering bedroeg 386 keuro VAK/VEK of 90,6% van het beschikbare krediet. De onderbenutting kan verklaard worden door de foutenmarge bij het ramen van de uitdoof in de eerste jaarhelft van 2025.

TB0-1TDE2QJ-WT – TRANSITIEPREMIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel dienen voor de financiering van de transitiepremie en dragen bij tot de realisatie van de operationele doelstelling 1 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

De transitiepremie is een maatregel die werkzoekenden wil stimuleren een zelfstandige activiteit in hoofdberoep op te starten. De maatregel trad in werking op 15 maart 2018.

De transitiepremie is van toepassing op uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, ongeacht de leeftijd, die starten als zelfstandige in hoofdberoep, na het volgen van een pre-starterstraject.

Het is een premie voor maximaal 24 maanden, startend aan 500 euro/maand en (per kwartaal) dalend tot 150 euro/maand voor het laatste kwartaal. Het maximale (niet-geïndexeerde) bedrag dat men gespreid over 24 maanden kan ontvangen, is 7.800 euro.

Bij de begrotingsopmaak 2026 werd beslist de transitiepremie stop te zetten per 31 december 2025. Sinds 1 januari 2026 is geen nieuwe instroom in de maatregel meer mogelijk. Goedgekeurde aanvragen die vóór 1 januari 2026 werden ontvangen, worden wel nog volledig uitbetaald.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	5.986	5.646	5.439	5.986	5.646	5.439

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd op dit begrotingsartikel een krediet van 5.986 keuro VAK/VEK voorzien.

Deze bedragen werden verhoogd met 110 keuro VAK/VEK afkomstig uit de indexprovisie ten gevolge van de overschrijding in januari 2025 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen.

Na BA 2025 werd nog een kredietherverdeling buiten begrotingsronde van 450 keuro VAK/VEK doorgevoerd in het kader van de financiering van de verhoogde tegemoetkoming voortvloeiend uit het sociaal akkoord in de dienstenchequesector (TB0-1TDE2RA-WT).

In 2025 werd 5.439 keuro VAK/VEK besteed of 96,3% van het na herverdeling nog resterende krediet.

TB0-1TDE2QK-WT – SOCIAAL FONDS VOOR HET SOCIO-CULTUREEL WERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel werden aangewend voor Taalcoaching op de opleidingsvloer en outreachende activering. Beide activiteiten dragen bij tot het streefdoel om een werkzaamheidsgraad van 80% te bereiken en kaderen dus binnen de operationele doelstelling 1: 'Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven'.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 kon geen subsidie worden uitgekeerd. De financiering dient in overeenstemming gebracht te worden met de Europese staatssteunregels, alsook de VCO. In afstemming met het sociaal fonds voor het socio-cultureel werk werden in 2025 de verschillende pistes verder onderzocht.

TB0-1TDE2QX-IS – VDAB - WERK-ZORGTRAJECTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten toegewezen aan de VDAB in kader van het decreet over de werk- en zorgtrajecten.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	4.860	4.930	4.930	4.860	4.930	4.930

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2025 decretaal toegekende krediet bedroeg 4.860 keuro VAK en VEK. Daar kwam nog 70 keuro VAK/VEK bij via herverdeling buiten begrotingsronde uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR).

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 4.930 keuro VAK en VEK oftewel 100% van de beschikbare kredieten, aangezien het hier een toelage betreft die integraal uitbetaald werd aan VDAB.

TB0-1TDE2QY-IS – VDAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de kernopdrachten van de VDAB inzake het bevorderen van transities naar werk en het faciliteren van werk, de beleidskredieten voor de loopbaancheques en kredieten financiering van OCMW's in kader van de begeleiding van leefloners, de wijk-werk cheque, middelen tijdelijke werkervaring en het tenderbeleid VDAB.

Het omvat ook de middelen voor de lonen en de werking van het agentschap.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	554.106	570.783	586.971	554.106	573.883	590.071

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2025 decretaal toegekende krediet bedroeg 554.106 keuro VAK en VEK. Via herverdelingen buiten de begrotingsronde is er een totaal beschikbaar VAK-budget van 570.783 keuro en een beschikbaar VEK-budget van 573.883 keuro.

Het gaat om onderstaande herverdelingen:
- 6.206 keuro VAK/VEK uit de centrale indexprovisie ten gevolge van de spilindexoverschrijding in januari 2025;
- 133 keuro VAK/VEK eenmalige netto-meerkosten ten gevolge van 'Expeditie Talent';
- 3.668 keuro VAK/VEK uit het Klimaatfonds;
- 6.670 keuro VAK/VEK uit de Oekraïneprovisie;
- 3.100 keuro VEK-middelen voor de vereffening betreffende toegewezen middelen in 2024 voor de ondersteuning van getroffen werkgevers en werknemers ten gevolge van de toegenomen faillissementen en herstructureringen in de Vlaamse industrie.

De toelage wordt integraal uitbetaald aan VDAB. De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 586.971 keuro VAK oftewel 102,8% van de beschikbare vastleggingskredieten en 590.071 keuro VEK oftewel 102,8% van de beschikbare vereffeningskredieten. De uitvoering ligt hoger dan het beschikbare budget. Er werd een anomalie geboekt ten bedrage van 16.188 keuro VAK/VEK voor de zesde staatshervorming-maatregelen met federaal operatorschap.

TB0-1TDE5QY-IS – VDAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de VDAB toelage voor investeringsuitgaven, zowel vanuit Facility voor het verder realiseren van de VDAB-nabijheidsstrategie, vanuit Arbeidsmarktbeheer voor het realiseren van de competentieversterkende maatregelen als voor ICT-uitgaven (hardware/software).

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	15.049	15.325	15.325	20.118	20.394	20.018

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2025 decretaal toegekende krediet bedroeg 15.049 keuro VAK en 20.118 keuro VEK. Daar kwam 276 keuro VAK/VEK bij via herverdeling buiten begrotingsronde uit de provisie betreffende het actieplan Energie Efficiëntie.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 15.325 keuro VAK oftewel 100% van de beschikbare vastleggingskredieten en 20.018 keuro VEK oftewel 98,2% van de beschikbare vereffeningskredieten. Het betreft hier een toelage die integraal uitbetaald werd aan VDAB.

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

Entiteit: VDAB

Omschrijving

VDAB heeft in 2025 de kredieten onder ISE Activering (werk) gebruikt om haar decretale opdrachten uit te voeren met name:

1. voor iedere persoon op beroepsactieve leeftijd de arbeidsbemiddeling en begeleiding met het oog op een duurzame loopbaan verzekeren, organiseren en bevorderen, en ook het loopbaanperspectief en loopbaaneigenaarschap faciliteren;
2. voor elke werkgever perspectief op talent verschaffen door instrumenten, arbeidsmarktinformatie, advies en ondersteuning aan te bieden om vacatures en leerwerkplekken te vervullen;
3. te controleren of de verplicht ingeschreven werkzoekende beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.

Om haar decretale opdrachten uit te voeren, neemt VDAB tal van maatregelen, naast de middelen voorzien voor de lonen en de werking van het agentschap. Zo voorziet VDAB middelen voor maatregelen zoals wijk-werken, Bijzondere Tewerkstellings- Ondersteunende Maatregelen (BTOM), begeleidingsvergoedingen aan OCMW's, samenwerking met partners onder de vorm van tenders, subsidies aan derden en investeringen ter ondersteuning van deze maatregelen.

Ontvangsten

De ontvangsten van het agentschap voor ISE "activering" omvatten eigen ontvangsten, ontvangsten uit Europese fondsen en ontvangsten vanuit de toelage van de Vlaamse overheid.

- De toelages vanuit de Vlaamse overheid voorzien voor activering (BU2025 = 616.471 keuro), ligt bij de uitvoering 14.191 keuro hoger dan begroot, als gevolg van meeruitgaven door de federale actoren 6de staatshervorming (+12.995 keuro POD MI en RVA), een projecttoelage vanuit VLAIO van 51 keuro, toelagen vanuit het actieplan energie-efficiëntie , Vlaams Energie Klimaatplan en laadpaalinfrastructuur (+1.345 keuro) en minderinkomsten vanuit Fonds voor innoveren en ondernemen (-200 keuro)

- De eigen ontvangsten liggen met een uitvoering van 83.199 keuro, 7.765 keuro hoger dan initieel begroot. De voornaamste afwijkingen t.o.v. de begroting betreffen hogere opbrengsten uit RIZIV (64.077 keuro of 10.772 keuro hoger dan begroot), welke door middel van proratering opgenomen worden in de resultaten, rekening houdend met de duurtijd van de opgestarte trajecten. Het aantal opgestarte RIZIV- trajecten in 2025 bedraagt 13.719 tegenover 12.000 gebudgetteerde trajecten. De opbrengsten uit wijk-werken zijn 1.207 keuro hoger dan begroot. Het betreft hier de inkomsten uit wijkwerkcheques. De opbrengsten uit samenwerkingen met de sectoren, Facility en webdiensten liggen respectievelijk 1.024 keuro, 1.799 keuro en 643 keuro lager dan begroot. De overige opbrengsten liggen 748 keuro lager dan begroot.
- De Europese ontvangsten voor het thema "activering" bedragen in totaal 33.457 keuro, tegenover een begroot bedrag van 45.939 keuro. Van dit bedrag is 28.413 keuro afkomstig uit ESF regie-dossiers (begroot op 39.762 keuro). Daarnaast werd 2.520 keuro ontvangen via het Europees Globaliseringsfonds (EGF) Het EGF biedt steun bij onverwachte en aanzienlijke verliezen aan banen door grote herstructureringen of faillissementen door steun te bieden bij het zoeken naar een baan, loopbaanadvies, bijscholing, herscholing, (outplacement-) begeleiding, coaching en ondernemerschap. (begroot op 5.300 keuro), en 2.524 keuro uit andere Europese tussenkomsten voor diverse projecten, waarvoor oorspronkelijk 877 keuro was begroot.
- De Vlaamse co-financiering voor knelpuntopleidingen voor 2025 bedraagt: 2.453 keuro
- De opbrengsten betreffende de financiering van prestaties 2025 in het Brussels Gewest ingevolge van de samenwerkingsovereenkomst met Actiris bedragen 2.068 keuro.

Uitgaven

De totale personeelskost steeg in 2025 met 15.388 keuro tov 2024 (+4%, uitvoering 2025: 395.421 keuro).

Dit wordt verklaard door volgende bewegingen:
- de niet-opgenomen vakantiedagen: een uitzonderlijke terugname van 10.666 keuro van de opgebouwde voorziening voor niet-opgenomen vakantiedagen in 2024 (veranderde instructies ivm het aanleggen van deze voorziening) en een extra kost van + 2.416 keuro in 2025
- indexaanpassing: +9.675 keuro (de gemiddelde index in 2024 was 2,0637 en 2,1154 in 2025 - aanpassingen in juni 2024 en maart 2025)
- de endogene groei in 2025: +6.185 keuro
- de overstap van instructeurs naar het Vlaams pensioenfonds: -2.466 keuro
- daling van de loonkosten door vermindering van het aantal medewerkers: -11.200 keuro

Ten Opzichte van de begroting 2025 steeg de totale personeelskost met 4.077 keuro(+1%).

De centrale werkingskosten arbeidsmarktbeheer, voor een totaal van 24.553 keuro, zijn 3.313 keuro lager dan begroot voor 2025. De post arbeidsmarktbeheer omvat de werkingskosten voor de ondersteunende diensten van VDAB. Dit betreft specifiek AMB Directie, ontwikkeling van de dienstverlening, digitale dienstverlening, evenals de diensten voor Strategie, Samenwerking en Cursistenadministratie. De voornaamste daling doet zich voor binnen de afdeling "ontwikkeling van de dienstverlening" met 1,5 mio minder uitgaven.

De werkingskosten van de stafdiensten en I&T bedragen in totaal 102.205 keuro. Dit omvat de werkingskosten van de PMO-cel, de controledienst, de interne audit, de CEO-office en de werkingskosten van I&T

De werkingskosten I&T bedroegen 100.890 keuro en zijn 5.589 keuro lager dan begroot). De minderuitgaven ten opzichte van de begroting zijn het gevolg van een minderuitgave aan inhuring externe medewerkers (3 miljoen euro) en minderuitgaven op specifieke I&T projecten en operationele kosten (o.a. vertraging bij aankoop licenties en vertraagde uitvoering van projecten).

De uitgaven voor functionele ondersteuning door de afdelingen van organisatiebeheer (ondersteunende diensten) zijn 4.645 keuro lager dan begroot (65.769 keuro) of -7,1%. De belangrijkste minderuitgaven op de budgetten situeren zich in de werkingskosten van het personeel en de interne opleidingscel (spoor 21) (-1.885 keuro), communicatie (-1.237 keuro), Organisatie ontwikkeling (-652 keuro), IDPB (-194 keuro), Dienst Facility (-116 keuro) en Juridische dienst (-51 keuro). Dienst Inkoop (-452 keuro).

De uitgaven voor de overheidsopdrachten met partners bedragen 116.732 keuro en liggen daarmee 11.429 keuro lager dan begroot (105.302 keuro). Afwijkingen op de belangrijkste tenders zijn:

- Minder uitgaven dan begroot voor GLOW (26.153 keuro; -3.340 keuro minder dan begroot) GLOW staat voor 'Groeien en Leren op de Werkvloer', waarbij we werkzoekenden begeleiden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar het regulier economisch circuit (REC),via een intensief traject met inzet van werkplekleren.
- De tender Sociaal interventieFonds heeft een meeruitgave ten opzichte van de begroting in 2025 (3.733 keuro begroot; 2.668 keuro meer uitgegeven)
- Tender job- en taalcoaching (2.982 keuro begroot; 149 keuro minder uitgegeven). Via deze tender kan men beroep doen op job- en taalcoaching op de werkvloer wanneer er een kloof is tussen de vereisten op de werkvloer en hun competenties.
- Stijging van de uitgaven voor de tender Vouchers (16.501 keuro begroot; 9.907 keuro meer uitgegeven). Deze stijging hangt samen met het intensievere gebruik van de bemiddelingsvouchers: digitale waardebewijzen van de VDAB waarmee werkzoekenden zelf een gespecialiseerde organisatie kiezen voor intensieve ondersteuning.
- Stijging voor de tender Ondernemerschap VLAIO (1.987 keuro begroot; 1.943 keuro meer uitgegeven). Door middelen van Vouchers wordt een gepersonaliseerd traject tussen de werkzoekende en de bemiddelaar uitgewerkt.
- De uitgaven voor de tender GTB/CAB stegen met 448 keuro ten opzichte van de begroting (42.517 keuro). Deze tender richt zich op de begeleiding van personen die moeilijk toegang vinden tot de arbeidsmarkt of hun job niet optimaal kunnen uitoefenen als gevolg van een gezondheidsprobleem of arbeidsbeperking. Via gespecialiseerde ondersteuning wordt ingezet op duurzame tewerkstelling en maximale arbeidsdeelname.

De inkomstensoverdrachten via subsidies aan bedrijven en organisaties totaal activering/werk: de uitvoering is met 6.878 keuro, 454 keuro lager dan begroot. De subsidies aan bedrijven en organisaties omvatten centrale subsidies, werk-zorgtrajecten en leren- en werktrajecten. Voor 2025 bedragen de uitgaven voor werk-zorgtrajecten 254 keuro, wat 97 keuro boven het begrote bedrag ligt. Leren- en werktrajecten hebben een minderuitgave van 295 keuro (begroot op 300 keuro). De centrale subsidies omvatten lokale partnerschappen (uitv. 3.468 keuro,

-55 keuro), Gespecialiseerde Opleidings-, Begeleidings- en Bemiddelingsdienst (GOB) (uitv. 2.965 keuro, +115 keuro), transitiepunten (uitv. 183 keuro, -106 keuro) en leerjobs (uitv. 5 keuro, -295 keuro).

De uitgaven met betrekking tot inkomensoverdrachten aan gezinnen bedragen 18.332 keuro met een meeruitgave van 1.681 keuro. Deze post bestaat voor activering uit Loopbaancheques, Wijkwerken en andere vormen van werkplekleren. Loopbaancheques hebben een meeruitgave van 932 keuro op hun begroting van 10.667 keuro, Wijkwerken hebben een meeruitgave van 332 keuro op hun begroting van 3.834 keuro en andere vormen van werkplekleren hebben een meeruitgave van 417 keuro boven de begroting van 2.150 keuro.

Financiele tegemoetkomingen bedraagt voor 2025 128.183 keuro en een meeruitgave van 7.064 keuro. De uitvoering voor POD MI/leefloners ligt met 98.245 keuro, 13.245 keuro hoger dan begroot als gevolg van meer uitgaven aan (verhoogde)loonsubsidie door de federale actoren (POD MI). Het betreft hier maatregelen in het kader van de 6de staatshervorming die nog operationeel beheerd worden door federale actoren. Daarentegen waren er voor TWE OCMW begeleidingsvergoeding 6.354 keuro minder uitgaven dan de beoogde 35.000 keuro en BTOM een uitvoering van 1.292 keuro (+173 keuro).

Andere kosten omvatten het stimuleringsbeleid met een uitvoering van 103 keuro (-21 keuro).

De totale investeringsuitgaven bedroegen 6.343 keuro en hadden betrekking op verschillende domeinen. Voor Informatie & Technologie (I&T) werd 981 keuro uitgegeven, terwijl hiervoor oorspronkelijk 2.465 keuro was begroot. De uitgaven voor arbeidsmarktdienstverlening, in hoofdzaak roerende investeringen in de competentiecentra, kwamen uit op 4.898 keuro, wat lager is dan het begrote bedrag van 5.710 keuro. Ook bij de roerende facilitaire investeringen bleven de uitgaven met 446 keuro achter ten opzichte van de begroting (2.000 keuro). Tot slot werd er 18 keuro uitgegeven aan overige roerende investeringen.

2. ISE LOOPBANEN

2.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Loopbanen

SD2: Talent aan het werk houden in dynamische loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé

Om mensen langer aan de slag te houden in een snel veranderende arbeidsmarkt is het nodig om de loopbanen van mensen te versterken. We zetten in op meer actieve, dynamische en duurzame loopbanen met voldoende transitiemogelijkheden en loopbaanmobiliteit en met een werkbare combinatie werk-privé. Dat is nodig om mensen wendbaar en weerbaar te maken in het licht van de transformatie van onze economie maar ook om hen langer op de arbeidsmarkt te houden en de uitstroom naar bijvoorbeeld ziekte en invaliditeit af te remmen.

Voor de ISE Loopbanen volgen we het gemiddeld aantal loopbaanjaren op. Voor 2025 bedraagt de laatst beschikbare waarde 36,9 jaar (2024). Deze waarde ligt hoger dan het jaar ervoor, wat in lijn ligt met de vooropgestelde stijging van het gemiddeld aantal loopbaanjaren.

Daarnaast wordt binnen deze ISE ook de werk-privébalans opgevolgd via een deelindicator uit de werkbaarheidsmonitor van de Stichting Innovatie & Arbeid. In 2023 rapporteerde 12,9% van de werknemers een onevenwicht in de werk-privécombinatie en 29,8% van de zelfstandigen een onevenwicht in de werk-privécombinatie. Voor beide groepen wensen we de prevalentie van dit onevenwicht zo laag mogelijk te houden. Voor deze indicator is er geen recentere informatie voorhanden.
Meer informatie kan gevonden worden in bijlage XIII.

2.2. Operationele doelstellingen

OD2: Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé

Binnen deze doelstelling maken we werk van een loopbaanversterkend beleid voor de arbeidsmarkt. Via een **robuust combinatiemodel** met gezinsvriendelijke regelingen, diensten en voorzieningen (bv. dienstencheques, zorgkrediet, …) voor de verschillende fases van de loopbaan dragen we bij aan een meer werkbare combinatie van werk en privé voor mensen die aan het werk zijn. De doelstelling is om mensen maximaal inzetbaar te houden voor de arbeidsmarkt, terwijl ze toch hun welzijn en de combinatie arbeid- gezin versterken.
Met de hierna volgende realisaties hebben we hier in 2025 toe bijgedragen.

Een toekomstplan voor de dienstencheques[9]

De dienstencheques vormen een belangrijk instrument om werk en privéleven beter combineerbaar te maken. Ze bieden gezinnen meer tijd en ademruimte om werk, gezinsleven en sociaal leven beter op elkaar te kunnen afstemmen. Ze bestrijden ook zwartwerk door het creëren van reguliere jobs voor kortgeschoolden.

In 2025 werden verschillende beleidsmaatregelen verder geconcretiseerd en uitgevoerd, met aandacht voor de loon- en arbeidsvoorwaarden van de huishoudhulpen, de transparantie van het stelsel en de verdere modernisering van de dienstverlening.

- In uitvoering van de beslissing om de aankoopprijs van de dienstencheques met 1 euro te verhogen, werd na een sectoraal akkoord de regelgeving aangepast zodat deze meeropbrengst integraal wordt aangewend voor een loonsverhoging van de huishoudhulpen. Daarmee werd uitvoering gegeven aan het engagement om de aantrekkelijkheid en werkbaarheid van de jobs in de sector te versterken.

- Daarnaast werd in 2025 een wijzigingsbesluit opgemaakt samen met de minister bevoegd voor Financiën en Begroting waarmee de fiscale aftrek voor dienstencheques wordt geschrapt.

- Om de transparantie voor de consument te vergroten en beter zicht te krijgen op de kostenstructuur van dienstenchequebedrijven, werd in 2025 een rapporteringsverplichting ingevoerd inzake administratiekosten. Deze verplichting werd vastgelegd in een wijzigingsbesluit. De gerapporteerde administratiekosten zijn publiek consulteerbaar, zodat gebruikers deze

[9] Zie ook TB0-1TDE2RA-PA, TB0-1TDE2RA-WT, p.43.

informatie kunnen meenemen bij hun keuze voor een dienstenchequebedrijf. Deze rapporteringsverplichting neemt niet weg dat we aandacht blijven hebben voor de rendabiliteit van de sector.

- In 2025 werd de digitalisering van de dienstenchequeportefeuille voor consumenten volledig gerealiseerd. Na een transitieperiode is het nieuwe digitale systeem operationeel. Bij de uitrol werd bijzondere aandacht besteed aan gebruikers die minder of niet digitaal vaardig zijn, onder meer door het voorzien van passende ondersteuning en alternatieven.

- De aanbevelingen uit de resolutie over werkbaarheid in de dienstensector n° 629 (2025-2026) is hiertoe een waardevolle inspiratiebron om mijn beleid verder vorm te geven.

Aanmoedigingspremies selectiever en doelmatiger inzetten[10]

In 2025 werd in het kader van de VCO-verplichting een evaluatie van de Vlaamse aanmoedigingspremies opgestart. De evaluatie heeft tot doel het gebruik, de werking en de effecten van de aanmoedigingspremies in kaart te brengen, in samenhang met de onderliggende federale verlofstelsels en met oog voor de beleidsdoelstellingen zoals opgenomen in de Beleidsnota Werk 2024–2029. De oplevering van het eindrapport is voorzien in het tweede kwartaal van 2026.

Inzetten op loopbaanondersteuning voor werkenden

In 2025 werd ingezet op het ondersteunen van duurzame loopbanen voor werkenden, met aandacht voor jobmobiliteit, werk-naar-werk-transities en het voorkomen van uitval naar werkloosheid of inactiviteit. Daarbij blijft de primaire verantwoordelijkheid bij werknemers en werkgevers zelf, terwijl de overheid ondersteunend optreedt waar dit aanvullend en doelmatig is.

- Bij collectieve ontslagen en herstructureringen zorgt de Sociale Interventiedienst van VDAB voor dienstverlening. Enerzijds biedt de dienst ondersteuning aan herstructurerende werkgevers bij hun administratieve verplichtingen en verleent hen advies omtrent de te volgen procedure. Anderzijds worden de getroffen werknemers opgevangen in een tewerkstellingscel waarbinnen zij naar een nieuwe job begeleid worden.
  Daarnaast vangt de Sociale Interventiedienst werknemers op die ontslagen worden naar aanleiding van het faillissement van de werkgever. De dienst organiseert binnen dit kader de begeleiding 'SIF 4'. Binnen deze tender krijgen de getroffen werknemers een door VDAB gefinancierd outplacementaanbod.
  Gelet op de huidige conjunctuur, waarin het aantal herstructureringen en faillissementen toeneemt, wint de werking van de Sociale Interventiedienst aan belang. Daarom werd de dienst in 2025 versterkt met een extra werknemer per provincie.
- Loopbaanbegeleiding aangeboden via externe partners blijft een belangrijk instrument om burgers te ondersteunen in hun loopbaanperspectief. Met het oog op een meer doelgerichte en kostenefficiënte inzet van middelen werd in 2025 beslist om het bestaande instrument van de loopbaancheques te hervormen tot een nieuw stelsel van loopbaankrediet binnen het departement WEWIS. Het loopbaankrediet wil de kwaliteit van loopbaanbegeleiding versterken, de toegang voor burgers vereenvoudigen en de inzet van begeleiding beter afstemmen op duurzame loopbaanontwikkeling en arbeidsmarkttransities. De conceptnota Loopbaankrediet (VR 27 juni 2025) is

[10] Zie ook TB0-1TDE2RB-WT, TB0-1TDE2RC-WT, TB0-1TDE2RD-WT en TB0-1TDE2RE-WT (zie p.46 en volgende).

hier richtinggevend. Deze werd vertaald in een ontwerp van decreet dat eind 2025 principieel[11] werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het stelsel van het loopbaankrediet zal ingaan op 1 januari 2027 en zal beheerd worden door het departement WEWIS.
In afwachting van het stelsel van loopbaankrediet werden bij BVR overgangsmaatregelen vastgelegd vanaf 01/11/2025. Tijdens de overgangsperiode kunnen loopbaancheques verder ingezet worden. Het recht werd evenwel beperkt tot één loopbaancheque – goed voor vier uur loopbaanbegeleiding – en de geldigheidsduur ervan werd beperkt tot zes maanden. De eigen bijdrage voor de loopbaancheque werd verhoogd en de vergoeding die gemandateerde loopbaanbegeleiders ontvangen, werd verlaagd.

- In 2025 ging een OESO-studie rond mid-career mobility van start. Hieraan nemen we samen met de andere gewesten en de federale overheid deel. Het huidige loopbaanondersteunend beleid wordt erin geëvalueerd vanuit het perspectief van de ouder wordende werknemer. De studie loopt nog tot midden 2026 en zal input bieden voor verder beleid.

2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LOOPBANEN, MVG excl. DAB

						(duizend euro)
	VAK 2025			**VEK 2025**		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	1.699.286	1.729.835	1.874.645	1.699.286	1.729.835	1.873.694
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Totaal	**1.744.286**	**1.774.835**	**1.919.645**	**1.744.286**	**1.774.835**	**1.918.694**

Inhoudelijke toelichting:
Het inhoudelijk structuurelement (ISE) 'Loopbanen' overkoepelt aan uitgavenzijde drie maatregelen: de dienstencheques, het Vlaams Zorgkrediet (Gemeenschap en Gewest) en de aanmoedigingspremies (Landingsbanen en Social profit en Privé).

[11] Het ontwerp van decreet werd inmiddels op 20/03/2026 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Onder paragraaf 3.3.1. worden de bijhorende begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Het budget voor het ISE 'Loopbanen' bedroeg bij BA 2025 1.744.286 keuro in VAK en VEK. In de loop van 2025 gebeurden er enkele herverdelingen buiten begrotingsronde waardoor het beschikbare krediet toenam met 30.549 keuro tot 1.774.835 keuro. Het betreft onder meer een herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) om de meeruitgaven, naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in januari 2025, op te vangen. Er werd hiertoe een bedrag van 26.236 keuro VAK/VEK herverdeeld. Daarnaast werd er 4.313 keuro VAK/VEK herverdeeld vanuit verscheidene begrotingsartikelen voor de financiering van de verhoogde tegemoetkoming voortvloeiend uit het sociaal akkoord in de dienstenchequesector.

De totale uitvoeringsgraad van de zes uitgavenartikelen die ressorteren onder het ISE 'Loopbanen' bedroeg 108,2% in VAK en 108,1% in VEK. Concreet betekende dit een budgetoverschrijding van 144.810 keuro VAK en 143.859 keuro VEK. De meeruitgave zit vooral op het WT-artikel van de dienstencheques (149.188 keuro VAK en 148.237 keuro VEK). Door een nieuwe manier van aanrekenen – waarover verder meer – werd het geraamde bedrag onderschat. Dit werd deels getemperd door een minderuitgave 'Aanmoedigingspremies social profit en privé' en het 'Vlaams Zorgkrediet'.

Voor de interpretatie van de hierna volgende begrotingsartikelen inzake dienstencheques dient rekening te worden gehouden met twee specifieke factoren.

(1) Ten eerste deed zich eind 2024 een tijdelijk hamstereffect voor naar aanleiding van de stijging van de kostprijs van dienstencheques. Dit leidde tot een verhoogde aankoop van dienstencheques aan het einde van het jaar 2024, met in december dat jaar zelfs een piek van meer dan 26 miljoen aangekochte dienstencheques.
(2) Daarnaast geldt voor de aanrekening van subsidies het algemene principe dat subsidies pas als ESR-uitgave worden aangerekend wanneer de subsidiabele prestatie definitief heeft plaatsgevonden. In het voorgaande dienstenchequemodel leidde de facturatie op basis van aankoopdatum ertoe dat subsidies waar geen prestatie tegenover stond boekhoudkundig als vooruitbetaling werden aangemerkt. In de begroting werd daarbij uitgegaan van een vertraging van twee maanden tussen aankoop en gebruik waardoor de facturen van de maanden november en december als voorschot werden beschouwd. Met de invoering van het nieuwe dienstenchequemodel, waarbij de facturatie gebeurt op basis van de prestatiedatum, doet deze situatie zich niet langer voor.

2.3.1. Departement WEWIS

Ontvangsten

TB0-9TDEARA-OP – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

In toepassing van het hoger genoemde aanrekeningsprincipe werden de subsidiefacturen waar geen subsidiabele prestatie tegenover stond in 2024 geboekt als vooruitbetaling op het PA-artikel JB0-1JDE2EA-PA (vanaf 2025:

TB0-1TDE2RA-PA) en worden deze bedragen in 2025 afgeboekt en als ESR-uitgave aangerekend (TB0-1TDE2RA-WT). Tegenover de ontvangen voorschotfacturen staan ontvangsten voor de overheid. Dit ontvangstenartikel is dus gekoppeld aan de voorschotten die in 2024 werden aangerekend op het begrotingsartikel JB0-1JDE2EA-PA.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	269.376	0	0
BA-JR 2025	269.376	0	0
BU 2025	715.671	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De totaal geraamde ontvangst voor 2025 bedroeg 269.376 keuro. In realiteit werd echter een ontvangst geregistreerd van 715.671 keuro. Dat is meer dan 2,5 keer zoveel als begroot. De verklaring hiervoor is te vinden in het hierboven aangehaalde hamstereffect eind 2024 naar aanleiding van de aangekondigde prijswijziging van de dienstencheques.
Dit zorgde ervoor dat er per 31 december 2024 substantieel meer dienstencheques in omloop waren (37.659.767 dienstencheques) dan ingeschat bij BO 2025. Er werd tijdens deze begrotingsronde nog geen rekening gehouden met de impact van de beleidswijziging op de ontvangsten. In een latere fase, BA 2025, werd deze ontvangst niet bijgesteld, gelet op het light principe van deze ronde. Daarbovenop is er ook geen impact op het ESR-vorderingensaldo.

TB0-9TDEARA-OW – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel komen de ontvangsten en vorderingen toe in het kader van de maatregel dienstencheques. Het omvat meer bepaald de vorderingen ten aanzien van erkende dienstenchequebedrijven en de uitgiftemaatschappij en tot slot de creditnota's vervallen dienstencheques.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	8.339	0	0
BA-JR 2025	8.339	0	0
BU 2025	57.591	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd bij de opmaak van BO 2025 uitgegaan van een totaal geraamde ontvangst van 8.339 keuro, bestaande uit 393 keuro ontvangsten ten aanzien van erkende dienstenchequeondernemingen en de uitgiftemaatschappij Pluxee, en 7.946 keuro voor de creditnota's vervallen dienstencheques.

Het totale vorderingsbedrag op dit begrotingsartikel bedroeg 57.591 keuro, waarvan 523 keuro ten aanzien van erkende dienstenchequeondernemingen en Pluxee, 10.680 keuro voor de creditnota's vervallen dienstencheques en 46.388 keuro ten gevolge van de terugbetaling van de subsidiewaarde bij spontane vraag tot terugbetaling door de dienstenchequegebruiker.

Deze laatst benoemde ontvangstenpost was niet voorzien in de begrotingsraming. Voorheen werden deze immers verwerkt als minderuitgave op het begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT. Ten gevolge van de start van het nieuwe dienstenchequemodel werd in samenspraak met de uitgiftemaatschappij beslist om deze vanaf augustus niet langer te verwerken aan de uitgavenzijde (minderuitgave), maar aan de ontvangstenzijde (vordering). Op die manier werden de subsidiestromen van het nieuwe systeem niet gemengd met verrichtingen van het oude systeem.
Bovendien ging het om een uitzonderlijk hoog bedrag (46.388 keuro) ten gevolge van het hierboven al genoemde hamstereffect van eind 2024. Het hogere aantal aangekochte cheques leidde immers op zijn beurt tot een hoger aantal ongebruikte cheques, wat op zijn beurt resulteerde in een groter aantal terugbetalingsvragen van gebruikers. De overheid ontvangt dan op haar beurt de subsidiewaarde.

Uitgaven

TB0-1TDE2RA-PA – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de nieuwe aanrekeningswijze — zoals hoger toegelicht — worden de facturen van de maanden november en december 2025 niet meer beschouwd als voorschotfacturen, aangezien er gefactureerd wordt op basis van prestatiedatum. Deze facturen worden aangerekend op het begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT, waardoor het PA-artikel structureel niet langer nodig is voor de aanrekening van facturen.

In 2025 werd het PA-artikel nog aangewend voor de boeking van het voorschot dat – conform het bestek bij de omschakeling naar het nieuwe dienstenchequesysteem – door het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale economie werd gestort aan de uitgiftemaatschappij. Dit voorschot is noodzakelijk opdat de uitgiftemaatschappij onmiddellijk cheques kan uitbetalen die zijn ingediend door de erkende dienstencheque-ondernemingen.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025

Uitgaven	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000

Inhoudelijke toelichting:

Het voorschot, ten bedrage van 45.000 keuro, werd in 2025 toegekend en vereffend. Het voorschot dient terugbetaald te worden zodra de overheidsopdracht volledig is afgerond.

TB0-1TDE2RA-WT – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de uitvoering van het stelsel van de dienstencheques. Dit stelsel draagt bij tot het realiseren van de operationele doelstelling 2: 'Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé'. Daarnaast beoogt dit stelsel de jobcreatie voor kwetsbare groepen en bestrijding van zwartwerk.

Het beleidskrediet dienstencheques is de resultante van de volgende financiële stromen:
- betaling subsidies (gewone stelsel en moederschapshulp);
- administratiekosten van de uitgiftemaatschappij;
- de ondersteuning van de dienstenchequebedrijven via het opleidingsfonds;
- de terugvorderingen in het kader van het dienstenchequestelsel.

Voor de laatst genoemde stroom, zie ontvangstenartikel TB0-9TDEARA-OW.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	1.604.736	1.634.051	1.783.239	1.604.736	1.634.051	1.782.288

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet bij BA 2025 bedroeg 1.604.736 keuro. Buiten begrotingsronde nam het krediet toe met 29.315 keuro. Deze middelen zijn afkomstig uit de indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) om de kost van de overschrijding van de spilindex in januari 2025 op te vangen (25.002 keuro) en een herverdeling vanuit verscheidene begrotingsartikelen binnen het beleidsveld werk naar dit begrotingsartikel (4.313 keuro) voor de financiering van de verhoogde tegemoetkoming voortvloeiend uit het sociaal akkoord in de dienstenchequesector.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 1.783.239 keuro VAK en 1.782.288 keuro VEK of 109,1% van het beschikbare VAK/VEK-krediet.
De subsidie-en administratiekost bedroeg 1.778.916 keuro. De uitgave aan het Opleidingsfonds bedroeg 4.323 keuro VAK en 3.372 keuro VEK.

Op dit begrotingsartikel was met andere woorden het budget (1.634.051 keuro) ontoereikend. De totale anomalie, 149.188 keuro VAK en 148.237 keuro VEK op dit begrotingsartikel, is toe te schrijven aan de hogere subsidie-en administratiekost. De VAK-VEK discrepantie in de uitvoering en anomalie is te wijten aan het Opleidingsfonds waar quasi het volledige budget van 2025 is vastgelegd, maar niet vereffend. De uitvoering van deze maatregel wordt in de laatste alinea besproken.

De budgetoverschrijding kent meerdere oorzaken, die samen moeten worden bekeken met de evolutie op het ontvangstenartikel TB0-9TDEARA-OW. Zoals hoger toegelicht werden terugbetaalde dienstencheques vanaf augustus 2025 niet meer verwerkt via creditnota's aan de uitgavenzijde, maar als een vordering aan de ontvangstenzijde op het begrotingsjaar 2025. Hierdoor moet de vastgestelde overschrijding aan uitgavenzijde samen bekeken worden met de evolutie op het ontvangstenartikel TB0-9TDEARA-OW waar een bijkomende ontvangst van 46.388 keuro was.

Daarnaast was 2025 een overgangsjaar, waarbij tot en met mei de subsidiekost aangerekend werd op basis van aankoopdatum, terwijl vanaf juni werd overgeschakeld naar een een aanrekening op basis van prestatiedatum. In de eerste vijf maanden van het jaar werden meer dienstencheques (1.206.885) aangekocht dan geraamd, terwijl bij de overschakeling naar subsidiëring op prestatiedatum het aantal gesubsidieerde prestaties aanzienlijk hoger bleek dan voorzien. Bij BA 2025 bedroeg het geraamd aantal prestaties 26.499.906 terwijl het aantal gesubsidieerde prestaties (inclusief raming gezien het aantal prestaties in 2025 nog niet finaal gekend is) 33.274.300 bedroeg.
Deze onderschatting houdt verband met de aannames die bij de raming werden gehanteerd. De methodiek ging ervan uit dat het aantal aangekochte dienstencheques een betrouwbare indicatie vormt voor het aantal prestaties, waarbij gemiddeld een periode van ongeveer twee maanden werd verondersteld tussen aankoop en gebruik. In de praktijk bleek deze benadering in 2025 niet te kloppen, gezien het aankoopgedrag uitzonderlijk werd vertekend door het hamstergedrag van eind 2024.

Naast de boven vermelde financiële stromen zijn er ook nog de uitgaven voor het Opleidingsfonds dienstencheques. Op deze kostenpost werd er geen tekort vastgesteld.
De uitgave aan het Opleidingsfonds bedroeg 4.323 keuro VAK en 3.372 keuro VEK op een totaal beschikbaar krediet van 4.403 keuro VAK/VEK. Voor het opleidingsjaar 2025 werd er 1.362 keuro VEK aangerekend in 2025 en 2.044 keuro VEK voorzien op de overlopende rekening 2025 voor opleidingen 2025. Dienstencheque-ondernemingen kunnen namelijk tot midden 2026 kosten met betrekking tot opleidingen 2025 indienen.

Bovendien werd er 1.716 keuro VEK aangerekend voor opleidingen 2024 tegenover 1.750 keuro voorzien op de overlopende rekening.

TB0-1TDE2RB-WT – AANMOEDIGINGSPREMIES SOCIAL PROFIT EN PRIVÉ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de aanmoedigingspremies social profit en privé. Deze maatregel past binnen de uitvoering van de operationele

doelstelling 2: 'Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé'.

Wie werkt in de privésector of de social profit sector en tijdskrediet, ouderschapsverlof, medische bijstand, palliatief verlof of mantelzorgverlof opneemt, kan van de Vlaamse overheid een aanmoedigingspremie krijgen. Dit is een aanvullende uitkering, bovenop de onderbrekingsuitkering van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	21.422	21.422	20.803	21.422	21.422	20.803

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd voor deze maatregel een krediet van 21.422 keuro voorzien (VAK/VEK). Dit krediet wijzigde gedurende het begrotingsjaar niet.

De totale uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg in 2025 20.803 keuro VAK en VEK. Dit stemt overeen met 97,1% van het beschikbare krediet. Van deze uitvoering was 5.092 keuro bestemd voor de social profit sector en 15.711 keuro voor de privé sector.

Doordat een aanmoedigingspremie pas kan worden aangevraagd nadat goedkeuring is gegeven voor de federale onderbreking en er een indieningstermijn geldt van 6 maanden na de start van deze onderbreking, kan het zijn dat een onderbreking al een tijd loopt alvorens de Vlaamse aanmoedigingspremie wordt aangevraagd. Dit heeft tot gevolg dat er in de eerste jaarhelft nog regelmatig aanmoedigingspremies worden aangevraagd die betrekking hebben op een periode die in het vorige jaar liep (of gestart is). Daarnaast gebeurt het (uitzonderlijk) dat een dossier uit het voorgaande jaar moet worden herzien, waardoor een betaling op de middelen van dat voorgaand jaar nodig is. Om deze redenen dienen er middelen te worden voorzien op de overlopende rekening. Hiervoor werd in 2025 730 keuro aangerekend. 94 keuro hiervan werd toegerekend aan de social profit sector en 636 keuro aan de privé sector.

TB0-1TDE2RC-WT – VLAAMS ZORGKREDIET - VLAAMS GEWEST

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de recurrente middelen voor de uitdovende maatregel loopbaanonderbreking en het stelsel voor zorgkrediet lokale en provinciale besturen (gewestmaterie).

Het benodigde budget voor het Zorgkrediet gemeenschapsbevoegdheid is terug te vinden onder begrotingsartikel TB0-1TDE2RD-WT.

De middelen op dit begrotingsartikel en op het begrotingsartikel TB0-1TDE2RD-WT dienen voor de uitvoering van de operationele doelstelling 2: 'Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé'.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 26 mei 2016 tot toekenning van de onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet wijzigde het stelsel van de loopbaanonderbrekingen in de openbare sector. Voor nieuwe aanvragen is er sinds 2 september 2016 enkel nog een Vlaamse premie voor zorg of opleiding, waarbij de vroegere federale uitkering wordt samengenomen met de aanmoedigingspremie (één geïntegreerde uitkering voor zorgverlof). De aanmoedigingspremies bovenop de federale thematische verloven zijn stopgezet.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	25.944	26.420	24.907	25.944	26.420	24.907

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd voor deze maatregel een krediet van 25.944 keuro voorzien (VAK/VEK). Aan dit krediet werd gedurende het begrotingsjaar via een herverdeling 476 keuro toegevoegd vanuit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) voor de overschrijding van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen in januari 2025. Hierdoor bedroeg het finaal beschikbare krediet 26.420 keuro.

De uitvoering op het begrotingsartikel bedroeg in 2025 24.907 keuro VAK/VEK of 94,3% van het totaal beschikbare krediet. Op de uitgaven voor de loopbaanonderbreking was een klein tekort (74 keuro of 1,4%) ten opzichte van het voorziene budget (5.263 keuro). Deze budgettering wordt gebaseerd op ramingen die worden aangeleverd door de RVA. Op het gedeelte van het zorgkrediet werd dan weer een onderbenutting gerealiseerd van 1.587 keuro of 7,5% ten opzichte van het voorziene krediet van 21.157 keuro. Er bleken finaal minder dossiers te zijn aangerekend dan bij BA 2025 werd ingeschat.

De betaling van het zorgkrediet gebeurt standaard in de maand volgend op de maand waarop de premie betrekking heeft. De wetgeving voorziet een indientermijn van 2 maanden na de start van de onderbreking. Dit heeft tot gevolg dat er in de eerste maanden van het nieuwe jaar nog aanvragen worden ingediend en afgewerkt die betrekking hebben op het voorgaande jaar. Daarnaast gebeurt het (uitzonderlijk) dat een dossier uit het voorgaande jaar moet worden herzien, waardoor een betaling op de middelen van dat voorgaand jaar nodig is. Om deze redenen dienen er middelen te worden voorzien op de overlopende rekening. Hiervoor werd in 2025 10 keuro aangerekend.

TB0-1TDE2RD-WT – VLAAMS ZORGKREDIET - VLAAMSE GEMEENSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de uitdovende maatregel loopbaanonderbreking en het stelsel voor zorgkrediet onderwijs en Vlaamse Overheid (gemeenschapsmaterie).

Het benodigde budget voor het Zorgkrediet gewestbevoegdheid is terug te vinden onder begrotingsartikel TB0-1TDE2RC-WT.

De middelen op dit begrotingsartikel en op het begrotingsartikel TB0-1TDE2RC-WT dienen voor de uitvoering van de operationele doelstelling 2: 'Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé'.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 26 mei 2016 tot toekenning van de onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet wijzigde het stelsel van loopbaanonderbrekingen openbare sector. Voor nieuwe aanvragen is er sinds 2 september 2016 enkel nog een Vlaamse premie voor zorg of opleiding, waarbij de vroegere federale uitkering wordt samengenomen met de aanmoedigingspremie (één geïntegreerde uitkering voor zorgverlof). De aanmoedigingspremies bovenop de federale thematische verloven zijn stopgezet.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	41.301	42.059	39.790	41.301	42.059	39.790

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd voor deze maatregel een krediet van 41.301 keuro voorzien (VAK/VEK). Aan dit krediet werd gedurende het begrotingsjaar via een herverdeling 758 keuro toegevoegd vanuit de centrale indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) voor de overschrijding van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen in januari 2025. Hierdoor bedroeg het finaal beschikbare krediet 42.059 keuro.

De uitvoering op het begrotingsartikel bedroeg in 2025 39.790 keuro VAK/VEK of 94,6% van het totaal beschikbare krediet. Deze onderbenutting was deels gelinkt aan de loopbaanonderbreking (onderbenutting van 131 keuro of 3% ten opzichte van het budget van 4.308 keuro). Deze budgettering wordt gebaseerd op ramingen die worden aangeleverd door de RVA. Op het gedeelte van het zorgkrediet werd een onderbenutting gerealiseerd van 2.138 keuro of 5,7% ten opzichte van het voorziene krediet van 37.751 keuro. Er bleken finaal minder dossiers te zijn aangerekend dan bij BA 2025 werd ingeschat.

De betaling van het zorgkrediet gebeurt standaard in de maand volgend op de maand waarop de premie betrekking heeft. De wetgeving voorziet een indientermijn van 2 maanden na de start van de onderbreking. Dit heeft tot gevolg dat er in de eerste maanden van het nieuwe jaar nog aanvragen worden ingediend en afgewerkt die betrekking hebben op het voorgaande jaar. Daarnaast gebeurt het (uitzonderlijk) dat een dossier uit het voorgaande jaar moet worden herzien, waardoor een betaling op de middelen van dat voorgaand jaar nodig is. Om deze

redenen dienen er middelen te worden voorzien op de overlopende rekening. Hiervoor werd in 2025 9 keuro aangerekend.

TB0-1TDE2RE-WT – AANMOEDIGINGSPREMIES LANDINGSBANEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de aanmoedigingspremies landingsbanen. De middelen op dit begrotingsartikel dienen voor de uitvoering van de operationele doelstelling 2: 'Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé'.

De raming van het krediet wordt beïnvloed door de betrokken federale en Vlaamse regelgevingen. De Vlaamse premie komt immers bovenop de federale uitkering. Vanaf 1 juni 2015 werd de instapleeftijd eindeloopbaan opgetrokken van 55 naar 60 jaar. Daarnaast werd vanaf 1 juni 2016 de instroom beperkt tot zorggerelateerde beroepen. Door deze wijzigingen is de totale kost van nieuwe dossiers landingsbanen gedaald. In 2021 werd in het interprofessioneel akkoord beslist om in sommige gevallen de instapleeftijd te verlagen naar 55 of 57 jaar. Dit heeft de daling die ingezet was, enigszins getemperd.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	5.883	5.883	5.906	5.883	5.883	5.906

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende budget bedroeg bij BA 2025 5.883 keuro VAK/VEK. Dit krediet werd gedurende het begrotingsjaar niet meer gewijzigd.
De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg finaal 5.906 keuro of 100,4% van het decretaal ingeschreven budget. Deze meeruitgave was het gevolg van de hogere toename in het aantal nieuwe dossiers in 2025 dan geraamd bij begrotingsaanpassing 2025. De beperkte meeruitgave werd opgevangen door middel van de boeking van een beperkte anomalie.

Doordat een aanmoedigingspremie pas kan worden aangevraagd nadat goedkeuring is gegeven voor de federale onderbreking en er een indieningstermijn geldt van 6 maanden na de start van deze onderbreking, kan het zijn dat een onderbreking al een tijd loopt alvorens de Vlaamse aanmoedigingspremie wordt aangevraagd. Dit heeft tot gevolg dat er in de eerste jaarhelft nog regelmatig aanmoedigingspremies worden aangevraagd die betrekking hebben op een periode die in het vorige jaar liep (of gestart is). Daarnaast gebeurt het (uitzonderlijk) dat een dossier uit het voorgaande jaar moet worden herzien, waardoor een betaling op de middelen van dat voorgaand jaar nodig is. Om deze redenen dienen er middelen te worden voorzien op de overlopende rekening. Hiervoor werd in 2025 9 keuro aangerekend.

3. ISE: DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK), MVG excl. DAB

3.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Duurzame arbeidsmarkt

SD3: Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren

Om meer Vlamingen aan het werk te helpen en te houden, is het van cruciaal belang extra te investeren in werkbaar werk en inclusieve werkvloeren. We zetten daarom versterkt in op duurzame inzetbaarheid van werknemers op werkbare en inclusieve werkvloeren.

De werkvloer van de toekomst is een werkomgeving die medewerkers gemotiveerd houdt en een positieve dynamiek creëert op de werkvloer, maar die zich tegelijkertijd weet aan te passen aan voortdurende veranderingen (flexibiliteit, technologie, productiviteit, …). We maken van werkbaar werk dan ook een prioriteit in het werkgelegenheidsbeleid. De werkgever speelt daarbij een cruciale rol, zowel voor de tewerkstelling van kwetsbare werknemers als om werknemers gezond aan de slag te houden en zo de toenemende instroom in langdurige ziekte structureel af te remmen.
De werkvloer van de toekomst is ook een inclusieve werkvloer die kansen biedt aan groepen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld aan personen met een arbeidsbeperking).

Voor de ISE "Duurzame arbeidsmarkt" wordt de werkbaarheidsgraad opgevolgd als indicator. De laatst beschikbare meting is die van 2023: 51,8% bij werknemers en 52,5% bij zelfstandigen (SERV-werkbaarheidsmonitor).
Werkbaarheid geeft aan wat het aandeel werknemers/zelfstandigen is dat een kwaliteitsvolle job heeft, i.e. geen knelpunten signaleert op het vlak van psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans. Ook de indicatoren rond de werkzaamheidsgraden en kloven (20-64 jaar) naar leeftijd, scholingsniveau, nationaliteit en handicap, kunnen als onderliggende indicatoren gemonitord worden. Meer informatie kan gevonden worden in bijlage XIII.

3.2. Operationele doelstellingen

OD3: Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in ondernemingen[12]

We ondersteunen sectoren en ondernemingen, en kmo's in het bijzonder, bij de omslag naar werkbaar werk en inclusie. In 2025 zetten we daarvoor gericht instrumenten in die werkbaar werk en inclusief ondernemen in ondernemingen versterken.

Het beschikbare budget dat conform het regeerakkoord bijkomend werd voorzien voor werkbaar werk, werd in 2025 ingezet als cofinanciering van Europese middelen voor twee initiatieven: de overheidsopdracht 'Voorsprong in motivatie' en de oproep 'Anders organiseren'.

- Via de overheidsopdracht 'Voorsprong in motivatie' kunnen kleine en middelgrote ondernemingen begeleiding krijgen bij de uitbouw van hun HR-beleid. De ondersteuning focust op het versterken van de motivatie van werknemers. Deze dienstverlening ging van start in september 2025.

[12] Deze OD is gelinkt met TB0-1TDE2SC-WT, p.55.

- De oproep 'Anders organiseren' verloopt in twee fasen. In de eerste fase (verkenningsfase) startten 29 kmo's op 1 maart 2025 een traject, vanuit de vaststelling dat hun bedrijfsstructuur of -cultuur onvoldoende wendbaar was om in te spelen op veranderingen in de markt of de omgeving. 27 kmo's stroomden op 1 augustus door naar de tweede fase (uitvoeringsfase). Hun traject loopt verder tot en met 28 februari 2027.

De oproepen staan open voor alle sectoren, met uitzondering van overheidsdiensten. Zo willen we met deze oproepen een integrale aanpak binnenbrengen in zoveel mogelijk sectoren en ondernemingen. Het doel is om met de oproepen bij te dragen aan een verbetering van de vier werkbaarheidsindicatoren uit de werkbaarheidsmonitor: werkstress, motivatie, leermogelijkheden en de balans tussen werk en privé.

Het instrument van de sectorconvenants[13] werd in 2025 geheroriënteerd: we willen het partnerschapsmodel met de sectoren meer focussen op concrete resultaten, zonder daarbij de eigenheid van de verschillende sectoren uit het oog te verliezen. Voor de nieuwe generatie van de sectorconvenants, die op 1 juli 2026 van start gaat, werd het kader opgebouwd rond heldere resultaatsgebieden, met inbegrip van KPI's. Het aandeel resultaatsfinanciering werd verhoogd naar 70%.

Tenslotte werd in 2025 ook ingezet op de strijd tegen uitbuiting en discriminatie. In dat kader werd een aanpak uitgewerkt voor sectorale praktijktesten. Daarbij werd vastgelegd dat sectoren die instappen in de tiende generatie sectorconvenants, verplicht deelnemen aan deze praktijktesten op sectorniveau.

3.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK), MVG excl. DAB

						(duizend euro)
	VAK 2025			**VEK 2025**		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	15.935	12.591	12.434	21.681	17.476	17.205
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	**15.935**	**12.591**	**12.435**	**21.681**	**17.476**	**17.205**

[13] Zie ook TB0-1TDE2SB-WT, p.54.

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'Duurzame Arbeidsmarkt (Werk)' bevinden zich twee begrotingsartikelen: Sectorfondsen en Focus op Talent (FOT).

Onder paragraaf 4.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Voor de ISE 'Duurzame Arbeidsmarkt (Werk)' was bij BA 2025 een decretaal budget voorzien van 15.935 keuro VAK en 21.681 keuro VEK. Doorheen het jaar nam het VAK-budget af met 3.344 keuro. Dit is het gevolg van herverdelingen vanuit Focus op Talent naar ESF (3.000 keuro) en de dienstencheques (792 keuro). De kredietafname werd echter getemperd door een herverdeling van 448 keuro naar het begrotingsartikel van de sectorfondsen vanuit de Oekraïneprovisie voor de vastlegging van de laatste verlenging van de Oekraïneaddenda.

Het VEK-budget daalde na de BA 2025 nog buiten begrotingsronde met 4.205 keuro. Vanuit het begrotingsartikel FOT werd 4.393 keuro VEK herverdeeld voor het opvangen van een VEK-tekort bij diverse maatregelen en 750 keuro voor het sociaal akkoord bij de dienstencheques, terwijl de maatregel van de sectorfondsen 938 keuro VEK extra kreeg vanuit de Oekraïneprovisie voor de financiering van de Oekraïneaddenda.

De VAK-benutting bedroeg voor dit ISE in 2025 12.435 keuro of 98,8% van het totale krediet. Tegenover het beschikbare VEK-krediet stond dan weer een uitvoering van 17.205 keuro (of een benuttingsgraad van 98,4%).

3.3.1. Departement WEWIS

Uitgaven

TB0-1TDE2SB-WT – SECTORFONDSEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de sectorconvenants. Het betreft hier de middelen om operationele doelstelling 3 te realiseren: 'Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in Vlaanderen', meer precies de integrale aanpak naar ondernemingen en sectoren.

Een sectorconvenant is een protocol van samenwerking tussen sectoren (sectorale sociale partners) en de Vlaamse Regering waarin de sectoren zich engageren tot acties rond volgende thema's:

- de afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt;
- instroom, zij-instroom, doorstroom en retentie;
- levenslang leren en competentiebeleid;
- werkbaar werk;
- diversiteit en inclusie.

Sectorconsulenten voeren deze engagementen op het terrein uit en worden door de Vlaamse Regering gesubsidieerd.

In 2025 werd de 9de generatie sectorconvenants verlengd. Die verlenging zal lopen van 1 juli 2025 tot en met eind juni 2026 en zal een voorzetting zijn, met de

uitzondering van een uitbreiding van het aantal VTE voor het sectorconvenant met paritair comité 100. Hierdoor stijgt het totaal aantal consulenten van 148,5 naar 150,5 VTE.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	11.535	11.983	11.827	11.581	12.519	12.308

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal beschikbaar gestelde krediet voor de sectorfondsen bedroeg bij de begrotingsaanpassing 2025 11.535 keuro VAK en 11.581 keuro VEK. In mei 2025 werd via herverdeling 448 keuro VAK en 938 keuro VEK toegevoegd aan dit begrotingsartikel vanuit de Oekraïneprovisie (begrotingsartikel CB0-1CBD2AM-PR). Dit bracht het beschikbare krediet op 11.983 keuro VAK en 12.519 keuro VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg uiteindelijk 11.827 keuro VAK (98,7%) en 12.308 keuro VEK (98,3%).

Sectorconvenants en addenda (11.380 keuro VAK en 11.400 keuro VEK)

In 2025 werd de verlenging van de negende generatie sectorconvenants en addenda (voor de looptijd van 1 juli 2025 tot en met 30 juni 2026) vastgelegd. Daarnaast werd het laatste halfjaar van de 9de generatie sectorconvenants en addenda en de eerste jaarhelft van deze verlenging vereffend.

Addenda 'Sectorgerichte aanpak Oekraïne' (447 keuro VAK en 908 keuro VEK)

In 2025 werd de vierde (en laatste) oproep Oekraïneaddenda vastgelegd. Daarnaast werden vereffeningen geboekt van zowel het einde van de derde als het begin van de vierde oproep.

TB0-1TDE2SC-WT – FOCUS OP TALENT

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 3: 'Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in Vlaanderen'.

Het omvat diverse acties die kaderen rond werkbaarheid binnen het Focus op Talent-beleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	4.400	608	607	10.100	4.957	4.897

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2025 decretaal toegekende budget bedroeg 4.400 keuro VAK en 10.100 keuro VEK.

Buiten begrotingsronde werden in de loop van december 2025 enkele herverdelingen doorgevoerd vanop dit begrotingsartikel.

- 3.000 keuro VAK werd herverdeeld naar het begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-WT (ESF) voor het co-financieren van acties Werkbaar Werk in kader van het ESF+ programma (Anders Organiseren en DRIVE). Het betreft hier de 3.000 keuro VAK die in het kader van het regeerakkoord was ingeschreven voor uitbreidingsbeleid rond Werkbaarheid.
- 792 keuro VAK en 750 keuro VEK werd herverdeeld naar het begrotingsartikel van de dienstencheques (TB0-1TDE2RA-WT) in het licht van het sociaal akkoord bij de dienstencheques (zie toelichting bij dat begrotingsartikel);
- 4.393 keuro VEK werd herverdeeld in een bredere herverdeling voor het opvangen van diverse VEK-tekorten.

Bovenstaande herverdelingen brachten het finaal beschikbare budget op dit begrotingsartikel op 608 keuro VAK en 4.957 keuro VEK. Hiervan werd 607 keuro VAK benut (99,8%), voornamelijk voor oproep 120 'Warm Welkom Vlaamse provincies en/of lokale besturen' (250 keuro), een subsidie aan Tracé Brussel VZW (232 keuro) en NOOZO (160 keuro).

4. ISE: THEMA-OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

4.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Thema-overschrijdend

De acties onder dit structuurelement zijn flankerend/ondersteunend in functie van de elders geformuleerde doelstellingen.

SD4: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken

Voor sommige tekorten op de arbeidsmarkt kan het antwoord niet langer uitsluitend in Vlaanderen gevonden worden. Daarom hanteren we een concentrisch model, waarbij we in eerste instantie inzetten op het beschikbare talent binnen Vlaanderen. Wanneer daar onvoldoende mogelijkheden zijn, richten we ons op de rest van België en vervolgens op Europa. Pas in laatste instantie wordt gekeken naar talent van buiten de Europese grenzen.
Binnen dit kader willen we het potentieel van interregionale en internationale mobiliteit verder aanboren om knelpunten op de arbeidsmarkt te helpen oplossen. Als sluitstuk van een totaalbeleid bekijken we hoe internationale migratie — met bijzondere aandacht voor hooggeschoolden en middengeschoolden in knelpuntberoepen die een meerwaarde betekenen voor onze economie én samenleving — op een gerichte en doordachte manier kan worden ingezet.
We hebben hierbij aandacht voor de maatschappelijke impact en draagkracht. Tegelijkertijd bekijken we welke visie nodig is om internationaal rekruteren in België verder vorm te geven. De beperking van de werkloosheid in de tijd blijft

daarbij een van de hefbomen om het concentrische model te versterken.

4.2. Operationele doelstellingen

OD4: Interregionale mobiliteit en arbeidsmigratie als sluitstuk

Binnen deze doelstelling versterken we het zogenaamde 'concentrische model' van arbeidsbemiddeling. In de eerste plaats ligt daarbij de nadruk op het activeren van de interne arbeidsreserve in Vlaanderen. Vervolgens activeren we werkzoekenden uit de ons omliggende regio's. We verhogen daarvoor de interregionale mobiliteit tussen de gewesten door een arbeidsmarktbeleid te voeren op maat van en in samenwerking met de verschillende gewesten. Als sluitstuk zetten we voor hooggeschoolden en middengeschoolde knelpuntberoepen in op het aantrekken van talent uit andere EU-landen en van buiten de EU.
Met de hierna volgende realisaties hebben we hier in 2025 toe bijgedragen.

Interregionale en internationale mobiliteit binnen de EU

- Via samenwerkingsovereenkomsten en actieplannen tussen VDAB, Actiris en Forem werden ambitieuze doelstellingen met scherpe KPI's vastgelegd om het talent uit Brussel en Wallonië dat zij in surplus hebben (voornamelijk laaggeschoolde profielen), aan te trekken richting de Vlaamse knelpuntvacatures. Voor de samenwerking tussen het Vlaams Gewest en het Waals Gewest werd op 28 november 2025 een nieuw samenwerkingsakkoord ondertekend ter bevordering van de interregionale mobiliteit van werkzoekenden. Een andere randvoorwaarde voor interregionale mobiliteit betreft het consequent toepassen van het federale kader van de passende dienstbetrekking en de controle- en sanctiebevoegdheden vanuit elke regionale tewerkstellingsdienst.
- Voor het aantrekken van talent binnen Europa aligneerde VDAB zich op de kanalen en instrumenten die de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) en de Europese Commissie in stelling brengen om de interne Europese arbeidsmarkt te stimuleren, zoals het EURES-platform.

Arbeidsmigratie voor hooggeschoolden en knelpuntberoepen

Het kanaal van arbeidsmigratie aantrekkelijker maken voor specifieke profielen

Arbeidsmigratie van buiten de EU vormt het sluitstuk van het concentrische model van arbeidsbemiddeling. Vlaanderen zet dit kanaal gericht in voor hooggeschoolde profielen en voor een dynamische lijst van middengeschoolde knelpuntberoepen, die regelmatig wordt aangepast aan nieuwe noden en knelpunten op de arbeidsmarkt.
Om dit sluitstuk doelgerichter, efficiënter en minder fraudegevoelig te organiseren, wordt arbeidsmigratie maximaal gekanaliseerd via de gecombineerde vergunning, als alternatief voor intra-EU detachering via onderaanneming. De uitgangspunten van dit gerichte arbeidsmigratiebeleid werden in 2025 vastgelegd in de conceptnota 'Naar een verscherpt en gericht economisch migratiebeleid' (9/5/2025). Deze conceptnota brengt bestaande verplichtingen, instrumenten en beleidskeuzes samen in één samenhangend kader en geeft richting aan de verdere aanscherping van het economisch migratiebeleid in Vlaanderen, in lijn met de beleidsnota Werk en met de OESO-studie "Improving the economic migration framework to attract and retain qualified talent in Flanders".

We maakten werk van de verplichte omzetting van de nieuwe Europese richtlijn inzake gecombineerde vergunning, door de voorbereiding van een nieuw Samenwerkingsakkoord. Deze richtlijn van 2024 wijzigt de richtlijn van 2011 en bepaalt dat er één enkele aanvraag nodig is om te verblijven en te werken, legt kortere doorlooptijden op en maakt het eenvoudiger voor economische migranten om te wijzigen van werkgever. We stroomlijnden de nieuwe regels voor de aanvraagprocedure tussen de verschillende bevoegde overheden en legden de gemeenschappelijke regels voor werknemers uit derde landen vast.

In 2025 werd sterk ingezet op het verkorten van de doorlooptijden voor het bekomen van een gecombineerde vergunning. In overleg met de federale overheid werden keuzes gemaakt om de behandeling van aanvragen efficiënter te organiseren. Een parallelle behandeling werd niet ingevoerd omwille van de beperkte efficiëntiewinsten.

In het kader van het verder uitwerken van de concentrische cirkel binnen het arbeidsmigratiebeleid, werd er wel voor gekozen een fast lane voor aanvragen van hooggeschoolde werknemers in te voeren. Deze aanvragen worden binnen de 14 dagen opgepikt, om zo een snellere toegang tot de arbeidsmarkt te regelen voor de profielen die we nodig hebben. Voor andere categorieën van werknemers geldt een maximale wachttijd van vier weken. De inhoudelijke toetsingscriteria blijven onverkort van toepassing.
Daarnaast werd verder ingezet op digitalisering en procesoptimalisatie. In 2025 werd gewerkt aan een nieuwe IT-applicatie met doorgedreven digitalisering, die in 2026 in gebruik wordt genomen en moet leiden tot een interne optimalisering en een verdere daling van de doorlooptijden voor toelating tot arbeid.

In 2025 werd het regelgevend kader voor economische migratie uit derde landen verder aangescherpt. Daarbij werd uitgewerkt dat kortgeschoolde profielen niet langer in aanmerking komen voor economische migratie uit derde landen. Voor tijdelijke seizoenarbeiders in de land- en tuinbouw geldt een uitzondering en wordt dit administratief vereenvoudigd. De knelpuntberoepenlijst voor middengeschoolde profielen werd in 2025 via een MB geüpdatet op basis van een aangescherpte methodiek. Een aantal aanbevelingen van het Rekenhof, o.m. aangaande het gebruik van de spanningsindicator om tekorten op de arbeidsmarkt te meten, werden ingebed in de Vlaamse regels rond arbeidsmigratie. Ook worden een aantal beroepen omwille van fraudegevoeligheid uitgesloten van de migratielijst. Deze beleidskeuzes werden in 2025 juridisch uitgewerkt en vastgelegd in regelgeving, die op 1 januari 2026 in werking is getreden.

Rekening houden met de maatschappelijke impact van arbeidsmigratie

In 2025 werd binnen het beleid inzake economische migratie expliciet aandacht besteed aan de maatschappelijke impact en draagkracht van arbeidsmigratie. Vanuit dat perspectief werd het interdepartementaal overleg met de respectievelijke beleidsdomeinen Inburgering en Integratie, Binnenlands Bestuur, Wonen en Onderwijs verder versterkt, met het oog op een betere afstemming over de opvang en begeleiding van arbeidsmigranten en hun gezinnen.

- Werkgevers en buitenlandse werknemers werden via het infoloket correct en volledig geïnformeerd over hun rechten en plichten. In 2025 werden de websites "Your Future in Flanders – Let's Make it Work" en "Work in Flanders" geïntegreerd, met het oog op een duidelijke profilering van Vlaanderen als aantrekkelijke werk-, woon- en ondernemingsregio. Daarnaast werd medio 2025 een tussentijdse evaluatie afgerond van het pilootproject Internationale Huizen, dat buitenlandse arbeidskrachten en hun families ondersteunt via onder andere administratieve dienstverlening, onthaal en begeleiding richting

onder meer huisvesting en kinderopvang. Op basis van deze tussentijdse evaluatie werd beslist het pilootproject Internationale Huizen ook in 2026 verder te zetten. Na afronding van de volledige evaluatie kan worden overwogen om de financiële steun voor de Internationale Huizen structureel te voorzien.

- Samen met de minister bevoegd voor Inburgering en Integratie werd in 2025 eveneens werk gemaakt van een aangepast verplicht inburgeringstraject voor arbeidsmigranten van buiten de EU. In dat kader keurde de Vlaamse Regering in 2025 de conceptnota 'Verplichte inburgering van arbeidsmigranten' goed. Het departement WEWIS leverde een bijdrage aan de voorbereiding van dit traject, onder meer met betrekking tot gegevensuitwisseling.
- Tot slot werd in 2025 vanuit de Vlaamse beleidsbevoegdheden Werk en Wonen ingezet op het opvolgen van signalen en aandachtspunten over de impact van arbeidsmigratie op huisvesting via overleg met externe actoren. Na eerder overleg hierover met de lokale besturen werd in 2025 het overleg met de sociale partners opgestart, met als doel hun vragen en aandachtspunten inzake de huisvesting van arbeidsmigranten in kaart te brengen.

De mazen van het net dichten: fraude en misbruik aanpakken

We dichten de mazen van het net en verscherpen de controles om fraude en misbruik in arbeidsmigratie maximaal te bestrijden. De dienst economische migratie screent aanvragen grondig voor een toelating tot arbeid wordt toegekend. Daarbij zetten we in op het sluiten van kanalen voor arbeidsmigratie voor oneigenlijk gebruik.

- In 2025 werd de regelgeving inzake toelating tot arbeid voor buitenlandse bedienaars van erkende erediensten verstrengd. Via een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering rond Economische Migratie werd vastgelegd dat enkel bedienaars die werkzaam zijn in erkende geloofsgemeenschappen én bezoldigd worden door de FOD Justitie in aanmerking komen voor een toelating tot arbeid.
- We hanteren een nultolerantie in de aanpak van detacheringsfraude en evalueren de controle op de ketenaansprakelijkheid. In dat kader werd in 2025 de regelgeving inzake ketenaansprakelijkheid verder aangescherpt met het oog op een betere bestrijding van illegale tewerkstelling. Concreet werd een nieuwe zorgvuldigheidsplicht uitgewerkt voor opdrachtgevers en (intermediaire) aannemers. Zij moeten voortaan bij hun rechtstreekse (onder)aannemer – in de vastgelegde risicosectoren – een aantal documenten opvragen om na te gaan of er geen personen zonder geldig verblijf worden tewerkgesteld. Ontbrekende of ongeldige documenten moeten worden gemeld via een meldloket. Deze nieuwe zorgvuldigheidsplicht is op 1 januari 2026 in werking getreden.
  In overleg met de federale regering worden op Europees niveau de nodige initiatieven bepleit om misbruiken bij detachering te voorkomen en aan te pakken. Hierover richtte ik o.a. een schrijven aan de bevoegde Europees commissaris.

OD5: Een structurele rol voor de lokale besturen

We verdiepen de samenwerking met lokale besturen en andere betrokken lokale actoren verder met het oog op het zo snel mogelijk verhogen van de werkzaamheidsgraad en het aantrekken van meer talenten voor de arbeidsmarkt. Moeilijk bemiddelbare werkzoekenden hebben vaak te kampen met verschillende drempels naar werk, zoals de nood aan kinderopvang, mobiliteit, huisvesting en

welzijnsproblematieken. Die drempels kunnen het best worden aangepakt op het lokale niveau van de wijk of buurt. We zetten hiervoor verschillende instrumenten in.

Versterken van de samenwerking VDAB - lokale besturen naar aanleiding van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd

Binnen het actieplan 'Vlaanderen Werkt' (juli 2025) is een belangrijk luik voorzien rond de samenwerking tussen VDAB en partners in functie van een vlotte informatieoverdracht over de begeleidings- en activeringstrajecten van werkzoekende klanten.

Een deel van deze groep komt na de stopzetting van de werkloosheidsuitkering in aanmerking voor een leefloon. Om de overdracht vlot te laten verlopen heeft VDAB diverse acties opgezet in samenwerking met de OCMW's en VVSG.

Zo werden er afspraken gemaakt voor een warme overdracht, zodat mensen niet plots een abrupt einde van hun traject kennen, noch dat het OCMW helemaal van nul opnieuw moet beginnen. Er zijn met de OCMW's ook afspraken gemaakt zodat werkzoekenden ingeschreven kunnen blijven bij VDAB en dat zij hun lopend traject verderzetten (tenzij het OCMW expliciet aangeeft hier niet mee akkoord te gaan).

Daarnaast heeft VDAB specifiek voor de mensen met een 'advies welzijn' een attest opgemaakt. Op basis hiervan kunnen andere instanties een eigen inschatting over de klant maken en mogelijke acties hierop baseren.

Ook werd voorzien in een tijdelijk uitgebreidere toegang tot het klantendossier bij VDAB, zodat het OCMW de nodige trajectinfo kan raadplegen. Hiertoe werd ook een opleiding voorzien voor de OCMW-begeleiders. Parallel werkt VDAB aan een structurele toekomstbestendige oplossing om data te delen.

Daarnaast werden diverse infosessies en vragenuurtjes voorzien, zodat de OCMW's alle nodige info hebben. De relatiebeheerders lokale besturen van VDAB werkten een breed ondersteuningsaanbod voor de OCMW's uit met provinciale accenten. Dit aanbod wordt ook in 2026 verdergezet.

Voor lokale besturen is het ook belangrijk dat zij zicht krijgen op hoeveel mensen hun uitkering verliezen in de verschillende uitstroomgolven. VDAB heeft deze info aangereikt en verrijkt op basis van de beschikbare profielkenmerken zodat per gemeente een overzicht beschikbaar is op Arvastat. Aanvullend wordt per golf een overzicht gegeven van het aantal mensen met een 'advies welzijn' en een 'advies sociale economie'.

Via lokale partnerschappen integrale dienstverlening naar niet-beroepsactieven en werkzoekenden met multi-problematieken

Sinds begin 2024 bieden we maatwerk en integrale dienstverlening naar niet-beroepsactieven en kwetsbare werkzoekenden met multi-problematieken via het model van de ESF-ondersteunde lokale partnerschappen. Via outreachende acties bereiken deze projecten ook personen met potentieel om snel te activeren. Zij worden toegeleid naar de reguliere werking van VDAB.

Het samenwerkingsmodel van de lokale partnerschappen is gericht op sociale inclusie (waaronder werk) in lijn met de vereisten van Europa en zal geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd worden drie jaar na de opstart. Het is de ambitie om dit model te verankeren na een positieve evaluatie. De dienstverlener die de evaluatie doet van de 44 partnerschappen werd aangeduid in 2025.

Samenlevingsjobs voor langdurig werklozen

In het voorbije jaar heb ik samen met VDAB en op basis van verkennende gesprekken met betrokken partners zoals VVSG, SERV en wijk-werkorganisatoren, gewerkt aan de inhoudelijke vormgeving van het concept. Ter voorbereiding van de conceptnota heeft VDAB data aangeleverd over onder andere wijk-werken en gemeenschapsdienst. Het concept wordt verder vormgegeven, rekening houdende met de beperking van de werkloosheid in de tijd en de nood aan rationalisering van het werkplekleerinstrumentarium van VDAB.

Verder heeft VDAB enkele organisatorische aanpassingen gedaan aan het Wijk-werken om de huidige werking van het systeem te verbeteren. Dit betreft onder meer verbeteringen aan de platforms ter ondersteuning van de dienstverlening en een indexering van de vervoerskosten.

Versterking activering leefloongerechtigden via een Vlaams-federaal samenwerkingsakkoord

In 2024 gaf het Vlaams parlement haar goedkeuring aan een decreet over de activering van leefloongerechtigden via de verplichte inschrijving bij VDAB. De inwerkingtreding van diverse artikelen uit dit decreet vereist echter een samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en de federale overheid. Dit moet het mogelijk maken om onder meer volgende zaken operationeel uit te werken:
- de gegevensuitwisseling tussen de verschillende betrokken instanties;
- de opmaak van een toetsingskader inzake vrijstellingsregels omwille van billijkheids- en gezondheidsredenen;
- opvolging van de inschrijfverplichting;
- consequente opvolging, controle en sanctionering door OCMW's.

Sinds het najaar van 2025 wordt intensief samengewerkt tussen de betrokken Vlaamse en federale administraties om te komen tot dit samenwerkingsakkoord.

OD6: Een arbeidsmarktbeleid op maat van de Vlaamse arbeidsmarkt

Een arbeidsmarktbeleid op maat van de Vlaamse arbeidsmarkt

Het federale niveau kan niet altijd de gepaste antwoorden geven op de verschillende vragen vanuit de verschillende deelstaten en lokale besturen. We dringen dan ook aan op een arbeidsmarktbeleid op maat van de Vlaamse arbeidsmarkt, waar nodig asymmetrisch. We vragen aan de federale regering o.a.:
- een werkloosheidsreglementering die kan worden aangepast aan de Vlaamse arbeidsmarkt, zoals de criteria voor een passende dienstbetrekking (bijvoorbeeld een maximale pendelafstand en -tijd), de beschikbaarheid en vrijstelling van werkzoekenden (voor bijvoorbeeld opleiding of vrijwilligerswerk) , het mogelijk maken dat de procedures voor controle en sanctionering van werkzoekenden worden ingekort en de doorlooptijd ervan wordt versneld en het toepassingsgebied van de transitietrajecten uit te breiden.
- een eengemaakte vorm van beschikbaarheid, een aangepast en eengemaakt sanctiekader voor alle werklozen voor alle werklozen (integratie van de actieve, passieve en aangepaste beschikbaarheid), die daarna op maat van elke individuele werkloze kan worden toegepast en opgevolgd vanuit VDAB en een sanctiekader voor agressie.

- efficiënte instrumenten om tekorten in arbeidsintensieve sectoren op te vangen en om anomalieën in het systeem van flexi-jobs weg te werken, zoals bijvoorbeeld in horeca en onderwijs.
- maatregelen om eventuele drempels in de stelsels van vervangingsinkomen en tegemoetkomingen weg te werken zodat de inspanningen die personen doen om stappen naar werk te zetten geen financiële val kunnen zijn.
- een uitbreiding van de mogelijkheid om deeltijds of progressief aan het werk te gaan met behoud van een deel van de uitkering of tegemoetkoming zodat voor personen voor wie de opstap naar een voltijdse tewerkstelling (nog) niet mogelijk is, de financiële val naar betaalde tewerkstelling wordt weggewerkt.
- In 2025 werd intensief samengewerkt tussen de Vlaamse en federale regering om te komen tot een samenwerkingsakkoord ter activering van leefloongerechtigden. Dit samenwerkingsakkoord zal onder meer een juridische basis voorzien voor de uitwisseling van persoonsgegevens tussen VDAB en de OCMW's.
  Daarnaast werden ook voorbereidingen getroffen om te komen tot data-uitwisseling tussen VDAB, RIZIV en ziekenfondsen, onder meer via de onderhandeling van een samenwerkingsakkoord dat het kader biedt om tot een GDPR-conforme gegevensuitwisseling te komen.
- De Federal Learning Account (FLA) werd opgeheven (zie ook onder Luik Competenties - Inzetten op doelmatige opleidingsincentives).
- In het kader van het Actieplan Duaal Leren, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 18/07/2025, werd het wegwerken van drempels voor duaal leren in de federale regelgeving opgenomen (actie 10). Voorbereidingen werden getroffen voor overleg met de bevoegde Federale ministers en/ of de betrokken administraties.
- De startbaanverplichting is afgeschaft sinds 1/1/2026.

Bijdragen aan een Europese sociale agenda, met respect voor het subsidiariteitsbeginsel

In 2025 werd vanuit Vlaanderen bijgedragen aan de opvolging en verdere uitwerking van de Europese sociale agenda. Daarbij werden de Europese Pijler voor Sociale Rechten en de 2030-Porto-doelstellingen opgevolgd. Er werd actief bijgedragen aan lopende Europese initiatieven in de aanloop naar het nieuwe actieplan voor de uitvoering van de Pijler voor Sociale Rechten, dat in 2026 gepubliceerd wordt. Er werd nauwgezet gemonitord welke Europese regelgeving directe of indirecte gevolgen kan hebben voor het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De focus lag daarbij onder meer op EU-initiatieven inzake arbeidsmarkt, vaardigheden en arbeidsmigratie, in samenhang met de bredere Europese aandacht voor concurrentiekracht en industriebeleid. Vlaanderen leverde rond deze thema's in 2025 een inhoudelijke en administratieve bijdrage aan de Europese besluitvorming binnen de Raad, onder meer in het kader van de onderhandelingen over de Stage Richtlijn en de amendering van de Verordening betreffende het Europees Globaliseringsfonds. Daarnaast werden verschillende Europese beleidsinitiatieven geanalyseerd, waaronder de communicatie over de 'Union of Skills' en de 'Quality Jobs Roadmap'. Ook de voortgang van dossiers in triloog werd actief opgevolgd, met name de Stage Richtlijn, de herziening van Verordening 883 en de Verordening tot oprichting van de EU Talent Pool.

Met het oog op een tijdige behartiging van de Vlaamse belangen werd in 2025 verder ingezet op coördinatie en afstemming in een vroeg stadium van het Europese regelgevingsproces. In dat verband werd actief meegewerkt aan de herziening van het samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging van ministers in de Raad van de Europese Unie, samen met de andere deelstaten en de federale overheid, met respect voor het principe *in foro interno, in foro externo*. Daarnaast werd het overleg via de Permanente Vertegenwoordiging van de EU voortgezet over een mogelijke herziening van de Belgische vertegenwoordiging in

het ambtelijk adviescomité *'Employment Committee'* (EMCO), met het oog op een meer structurele betrokkenheid van de gewesten.

Vlaanderen leverde in 2025 een bijdrage aan de rapporteringen in het kader van het Europees Semester en de Nieuwe Economische Governance van de EU. In dat verband werden de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie opgevolgd. In 2025 benadrukte de Commissie onder meer het belang van verdere arbeidsmobiliteit, het aanpakken van arbeidsmarkttekorten en een beter afstemmen van vaardigheden op de actuele arbeidsmarktbehoeften, inspelend op de groene en digitale transitie. Ook het versterken van het activeringsbeleid voor kwetsbare groepen (met name mensen met een laag opleidingsniveau, 55-plussers, mensen met een migratieachtergrond en personen met een arbeidshandicap) verdient extra aandacht. De Vlaamse Regering blijft daarbij aandringen op een verdere uitsplitsing van deze aanbevelingen op deelstaatniveau, temeer omdat zij ook richtinggevend zijn voor de inzet van Europese middelen, waaronder het ESF-programma.

OD7: Een efficiënte en slagkrachtige overheid

Een performant werkgelegenheidsbeleid vraagt een sterk ordeningskader dat de organisatie en het beheer van de beleidsvelden versterkt om de doelstelling – zoals een hogere werkzaamheidsgraad – te realiseren. Een slagkrachtige overheid die keuzes maakt en focust op het kwalitatief en kosten-efficiënt uitvoeren van haar kerntaken, kan immers meer resultaat boeken dan een overheid die te uitgebreide opdrachten opneemt.

Hervorming van VDAB

Beheersovereenkomst VDAB

In lijn met het Regeerakkoord 2024-2029 wordt een beheersovereenkomst gesloten tussen VDAB en de Vlaamse Regering. Deze beheersovereenkomst moet duidelijkheid bieden over de strategische richting, doelstellingen, prioriteiten en middelen voor de volledige legislatuur. Ze is ook een ankerpunt waarop de Vlaamse Regering en VDAB kunnen steunen en terugvallen indien aanpassingen nodig zijn en er keuzes moeten worden gemaakt met impact op de middelen, capaciteit of te behalen doelstellingen. Een duidelijk en stabiel kader is bovendien noodzakelijk om de organisatie een heldere focus te geven en de resultaten van VDAB als activeringsregisseur te verhogen.

In de loop van 2025 hebben binnen de schoot van de (nieuw samengestelde) raad van bestuur van VDAB verschillende strategische besprekingen plaatsgevonden om richting en inhoud te geven aan de beheersovereenkomst. Deze besprekingen hebben begin oktober 2025 geleid tot een krachtlijnennota van de raad van bestuur voor de beheersovereenkomst.

Focus op kerntaken en efficiënter bemiddelen

De opgelegde besparingen vereisen een afweging van welke dienstverlening VDAB zelf aanbiedt, en welke dienstverlening verschuift naar privé- en publieke partners. Daarbij houdt VDAB een permanente focus op kerntaken. O.a. de loopbaanbegeleiding werd in dit licht reeds hervormd en zal in de toekomst worden opgevolgd door het departement WEWIS.

Het voorbije jaar werden ook verschillende oefeningen opgestart om het

opleidingsaanbod onder de loep te nemen. Op initiatief van het beleidsdomein Financiën en Begroting werd een uitgaventoetsing gestart met betrekking tot de efficiëntie van arbeidsmarktgerichte opleidingen voor volwassenen. Binnen deze uitgaventoetsing wordt gekeken naar potentiële overlap binnen het opleidingsaanbod van de publieke dienstverleners (volwassenenonderwijs, Syntra, VDAB). Daarnaast wordt binnen het departement WEWIS ook werk gemaakt van een inventarisatie-oefening. Tot slot is VDAB gestart met een visie-oefening rond het opleidingsaanbod in het eigen beheer. Deze visie moet in de schoot van de besprekingen rond de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse regering en de raad van bestuur van VDAB finaal beslist worden.

Daarnaast moet VDAB gerichter werken en de prioriteit leggen op bemiddeling van burgers met een arbeidswens en/of arbeidspotentieel. Op die manier kunnen bemiddelaars en partners van VDAB hun inspanningen in het kader van activering naar werk maximaal omzetten in resultaten.
VDAB heeft daartoe het voorbije jaar samen met partners een concept van afstemmingskader opgemaakt, wat moet dienen als kader voor een meer gerichte doorverwijzing door partners van klanten naar VDAB.

Een consequente toepassing van de sourcingstrategie

Naar aanleiding van de aanbevelingen van het Rekenhof heeft VDAB werk gemaakt van een helder uitbestedingsbeleid, met principes voor de afbakening van de taken die de dienst zelf uitvoert en die waarvoor een beroep op partners wordt gedaan. Voor de uitvoering van (nieuwe) dienstverlening maakt VDAB aan de hand van vastgelegde criteria weloverwogen (sourcing)keuzes over welke taken men zelf uitvoert (“maak”), welke aan partners worden uitbesteed (“koop”), of waar geopteerd wordt om met partners in andere samenwerkingsverbanden te werken (“verbind”).

Deze sourcingstrategie is geen eenmalige beslissing, maar een continu proces dat helpt om snel in te spelen op veranderingen en tegelijkertijd kwaliteitsvolle dienstverlening te garanderen. Hierbij worden eigen medewerkers ingezet op de meest strategische wijze, waar zij de grootste impact en meerwaarde kunnen hebben met betrekking tot het uitvoeren van kernaspecten van de publieke opdracht van VDAB. Het sourcingkader van VDAB bepaalt hoe bemiddeling en opleiding worden verdeeld tussen eigen personeel en externe partners. Dit gebeurt op basis van wettelijke vereisten, strategische meerwaarde en capaciteit. De raad van bestuur heeft de bevoegdheid om de toepassing van het sourcingkader op te volgen en indien nodig het kader te verfijnen of bij te sturen.

Focus op een kwaliteitsvolle werking

Om een kwaliteitsvolle en werkbare dienstverlening te garanderen heeft VDAB een kwaliteitsmanagementsysteem opgezet met drie pijlers: kwaliteitszorg, kwaliteitsopvolging en kwaliteitsborging. Het kwaliteitsmanagementsysteem van VDAB is van toepassing op de gehele werking van VDAB als organisatie, op de volledige operationele dienstverlening die VDAB regisseert en in alle lagen van de contactstrategie. Daarnaast werkt VDAB ook met het EFQM-model, een internationaal referentiekader om kwaliteit te meten en gericht te verbeteren via zelfevaluatie en externe beoordeling.

In 2025 is binnen VDAB ingezet op de 1e en 2e lijn kwaliteitsopvolging bij partners. Daarnaast nam VDAB ook actief deel aan de PES Benchlearning en engageerde zich als meer mature PES binnen Europa in internationale taskforces, wat de inzet op leren, verbeteren en internationale samenwerking verder versterkt.

Hervorming van de structuren en raad van bestuur VDAB

In lijn met het Vlaams regeerakkoord 2024 - 2029 zet VDAB in op een doordachte bestuursstructuur die sterk en daadkrachtig is. Een afslanking van de tussen- en managementstructuren maakt daar onderdeel van uit. Sinds de tweede helft van 2025 worden managers die uitstromen niet vervangen of, indien noodzakelijk, waarnemend vervangen via interne doorstroom.

Daarnaast werd in 2025 ook de raad van bestuur van VDAB afgeslankt en hervormd, en werd een nieuwe voorzitter aangeduid. Verder werd voorzien in vertegenwoordiging van onafhankelijke bestuurders. De intrede van deze onafhankelijke bestuurders dient bij te dragen aan het kritisch begeleiden en ondersteunen van de hervormingen die in het regeerakkoord werden afgesproken.

VDAB heeft ook ingezet op het verhogen van het aandeel bemiddelaars in het personeelsbestand. Vanaf de tweede helft van 2025 werd in het kader van de opgelegde besparingen een strikt vervangingsbeleid ingevoerd op interne medewerkers, met uitzondering voor de functie van bemiddelaar.

Ondersteuning VDAB medewerkers

Via bijkomende tools en opleidingen ondersteunt VDAB de bemiddelaars bij het gericht opnemen van kerntaken. In 2025 werden in het licht van de bijsturing van het dienstverleningsmodel plannen uitgerold om teams en leidinggevenden te ondersteunen in het opnemen van hun bijgestuurde rol.

Verder heeft VDAB een uitgebreide veranderbegeleiding en change-aanpak ontwikkeld waarbij betrokkenheid, communicatie en competentieversterking centraal staan. VDAB evalueert deze aanpak continu en stuurt desgevallend bij.

Begin 2025 werd bij VDAB een intern veranderingsmanagementteam opgericht dat de hervormingen nauw opvolgt, erover rapporteert en interne en externe communicatie voorbereidt. Het veranderingsmanagementteam begeleidt en ondersteunt het management van VDAB concreet bij de uitvoering van de hervormingsagenda 2025-2029 vanuit 2 prioritaire invalshoeken:

- zorgen dat de hervormingen vooruitgang maken en op een duurzame manier ingevoerd worden met het nodige draagvlak bij medewerkers, partners, beleid en raad van bestuur;
- zorgen voor een actuele en transparante communicatie over de aantoonbare vooruitgang van de VDAB-hervormingen.

Aanvullend zette VDAB in op het terugdringen van het ziekteverzuim onder de medewerkers. Gezien de impact van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd en de reorganisatie van het dienstverleningsmodel, stimuleerde VDAB in 2025 de medewerkers om het gesprek rond werkdruk aan te gaan met hun leidinggevenden. In de stuurgroep psychosociaal welzijn worden elk kwartaal de structurele signalen rond werkdruk besproken. Deze worden voorgelegd aan de betrokken diensten of directies zodat gepaste preventiemaatregelen kunnen worden opgezet.
Indien nodig wordt voor een specifieke dienst met ernstige signalen ook een tussentijdse beknopte risicoanalyse opgezet. Daarnaast worden leidinggevenden extra ondersteund om werkdruk binnen de teams bespreekbaar te maken.

Tot slot werden in de loop van 2025, in het kader van het interne actieplan agressie, nieuwe maatregelen geïmplementeerd met focus op de veiligheid van het personeel. Hierbij lag de nadruk op een aanklampende en kordate aanpak tegen

agressie. Onder meer volgende acties werden uitgerold:

- inzet van extra veiligheidsagenten en installatie van camera's op de 5 risicolocaties;
- extra opleidingen agressiebeheer voor alle medewerkers op risicolocaties;
- installatie van een nieuw digitaal noodoproepsysteem op zeven VDAB-locaties;
- uitvoeren van agressiescans door de interne preventiedienst tijdens plaatsbezoeken;
- extra communicatieacties om het personeel via nieuwsberichten over bestaande en nieuwe agressiemaatregelen te informeren, en sensibilisering tot het steeds melden van agressie.

Besparingen

Het meerjarig financieel kader afgesproken bij het regeerakkoord voorziet een cumulatieve vermindering van de VDAB dotatie, beginnend met 20 miljoen euro in 2025 en oplopend tot 80 miljoen euro tegen eind 2027.

In afwachting van het afsluiten van de beheersovereenkomst en het op te maken transformatieplan, hebben de besparingen van 2025 zich vooral gericht op de interne werking, waarbij de dienstverlening gevrijwaard bleef. De besparingen voor 2025 werden ingevuld met een reeks ingrepen die op kortere termijn voldoende positieve financiële impact hebben. Het gaat dan voornamelijk over een besparing op de interne werkingskosten, communicatie, een strikt niet-vervangingsbeleid bij de interne medewerkers en roerende investeringen.

Fusie van de departementen WSE en EWI

Sinds 1 januari 2025 bestaat het Departement WEWIS uit 9 afdelingen die instaan voor beleidsontwikkeling en -evaluatie, beleidsuitvoering en toezicht en handhaving.
Daarnaast zijn er 2 afdelingen waarbinnen de organisatie-ondersteunende diensten zijn ondergebracht. De afdeling AZO van het voormalige departement EWI en de afdeling Algemene Diensten van het voormalige Departement WSE versterkten hun samenwerking en sinds 2025 zijn zij binnen het nieuwe departement als een geïntegreerde afdeling Organisatie van start gegaan. Daarnaast zijn alle ICT-initiatieven ondergebracht binnen de afdeling Data en Digitalisering.

Inzetten op evidence informed werkgelegenheidsbeleid[14]

Een nieuwe kennisinfrastructuur voor Werk

Om de impact, de effectiviteit, de efficiëntie en de relevantie van ons beleid te verhogen, zetten we binnen het domein sterker in op onderzoek, evaluatie en kennisopbouw en op een betere vertaling van de opgebouwde kennis naar het beleid. Voor een overzicht van de studies verwijzen we naar het Kennisplatform Werk en Sociale economie (https://www.vlaanderen.be/kennisplatform-werk-en-sociale-economie). We evalueren de diverse arbeidsmarktmaatregelen en structuren permanent in het kader van o.a. VCO en houden daarbij rekening met de noden van de arbeidsmarkt. Waar nodig worden ze hervormd of stopgezet, zoals een aantal projectsubsidies en premies.

In 2025 werd beslist om de arbeidsmarktdata- en onderzoeksopdrachten te verankeren in het decretaal erkende interuniversitair kenniscentrum ECOOM (het

[14] Zie TB0-1TDE2AA-WT, p.75.

Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring). Dit is een interuniversitair consortium met deelname van alle Vlaamse universiteiten. Door de arbeidsmarktwerking in ECOOM te integreren, brengen we onderzoek, monitoring en dataregie rond Werk, Economie, Innovatie en Sociale Economie samen onder één dak. Dat is efficiënter, het vermijdt versnippering, en het maakt samenwerking tussen onderzoekers sterker en eenvoudiger en stimuleert interuniversitaire samenwerking.

Hiertoe wordt het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid gewijzigd. Aan dit decreet worden de volgende nieuwe onderzoeksopdrachten toegevoegd:
- ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van indicatoren, zowel voor de aanbodzijde als de vraagzijde van de arbeidsmarkt;
- ontwikkelen, actualiseren en onderhouden van arbeidsmarktprojecties;
- uitbouwen van een kruispuntfunctie voor arbeidsmarktdata via structurele koppeling, integratie, analyse en deling van verschillende datastromen;
- ondersteunen van de Vlaamse dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie inzake structurele monitoring van de arbeidsmarkt en levenslang leren;
- uitvoeren van verdiepend en langlopend beleidsonderzoek op basis van de beschikbare data en bijkomende dataverzameling.

Deze decreetswijziging werd principieel goedgekeurd op 21 november 2025. De bekrachtiging van deze decreetswijziging en het concreet inhoudelijk vormgeven van deze opdrachten via addenda op het ECOOM-convenant worden in 2026 verder opgenomen.

Complementair aan deze kennisinfrastructuur heeft ook VDAB in 2025 zijn onderzoeks- en evaluatieplanning voor de komende jaren opgesteld en afgestemd op de beleidsprioriteiten, rekening houdend met de vereiste evaluaties in het kader van ESF en de VCO. Zo voerde VDAB in de loop van 2025 effectiviteitsanalyses uit voor een reeks uitbestede maatregelen (TIBB, TWE, TWE OCMW en TAL), ter voorbereiding van een gelijkaardige oefening (m.b.t. vouchers en GLOW) die zal worden opgestart in het kader van het regiedossier ESF.

Inzetten op een datagedreven werkgelegenheidsbeleid

Met het oog op structureel betere data-uitwisseling tussen overheden en onderzoekers werden in 2025 de werkzaamheden voortgezet binnen de technische interfederale werkgroep BelAccess, waarin ook Vlaanderen participeert. De werkzaamheden van de werkgroep gaan over datastromen, datakoppelingen en de beschikbaarheid van beleidsrelevante data ter ondersteuning van een onderbouwd, effectief activeringsbeleid waarvoor in 2026 een samenwerkingsakkoord verder wordt uitgewerkt.

Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen[15]

We staan blijvend in voor de uitvoering en het beheer van de programma's van het Europees Sociaal Fonds (ESF+) in Vlaanderen. De afdeling Europa WSE binnen het departement WEWIS beheert daarnaast als intermediaire instantie ook nog het Vlaamse luik van het federale Europees Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF). Hierbij staat de afdeling Europa WSE, in samenwerking met de minister bevoegd voor Inburgering en Integratie, in voor oproepen in het kader van het luik

[15] Zie TB0-1TDE2AD-IS, TB0-1TDE2AD-WT, TB0-1TDE2AH-IS, TB0-1TDE2AH-WT, TB0-1TDE4AD-IS, TB0-1TDE4AD-WT, p.74.

'Integratie' uit het AMIF-fonds.

Om het rendement voor de Vlaamse arbeidsmarkt en het beleid te maximaliseren, zetten we deze middelen complementair en versterkend in ten aanzien van het Vlaamse beleid. Gezien de besparing op de middelen van het Vlaams Cofinancieringsfonds (VCF), werden alternatieve Vlaamse cofinancieringsmiddelen gezocht door in te haken op bestaande budgetten (o.a. van andere beleidsdomeinen) om zo de Europese middelen te vrijwaren.

Een performante bestrijding van fraude en misbruik

In uitvoering van het regeerakkoord werd in 2025 verder ingezet op een versterkte aanpak van sociale fraude en misbruik.

- Zoals hiervoor al aangegeven, werd in 2025 in dat kader de regelgeving inzake ketenaansprakelijkheid verder aangescherpt met het oog op een betere bestrijding van illegale tewerkstelling, meer bepaald door het uitwerken van een nieuwe zorgvuldigheidsplicht voor opdrachtgevers en (intermediaire) aannemers. (Voor meer info hierover, zie p.26).

- De aanpak van misbruik en fraude beperkt zich niet tot inspecties alleen. In 2025 werd verder ingezet op de integrale handhavingsketen binnen het departement WEWIS, met aandacht voor zowel ex-ante controles bij de behandeling van dossiers, als ex-post opvolging van inbreuken via terugvorderingen en administratieve geldboeten. Om deze handhavingsketen structureel te versterken, werden tegen eind 2025 de betrokken diensten binnen het departement WEWIS uitgebreid met in totaal 30 VTE. Deze versterking betreft onder meer de Vlaamse Sociale Inspectie voor vaststellingen op het terrein, de Controlekamer van de Dienst Economische Migratie voor ex-ante en ex-post controles, de Dienst Dienstencheques voor terugvorderingen en de Cel Administratieve Geldboeten voor het opleggen van administratieve geldboetes.

4.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

THEMA OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK 2025			**VEK 2025**		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	32.437	39.176	30.750	23.887	40.456	21.448
Toelagen IS	0	3.394	3.392	0	4.627	2.579

Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	**32.437**	**42.570**	**34.142**	**23.887**	**45.083**	**24.027**

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'Thema-Overschrijdend' bevinden zich in totaal acht uitgavenartikelen. Vier van deze uitgavenartikelen hebben betrekking op het Europees Sociaal Fonds (ESF) en twee op het Asiel-, Migratie en Integratie Fonds (AMIF). Daarnaast is er een artikel dat betrekking heeft op de ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid (voornamelijk via onderzoeksactiviteiten) en een artikel voor een toelage aan de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Onder paragraaf 1.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Binnen dit ISE vallen twee uitgavenartikelen die gelinkt zijn aan het begrotingsfonds van ESF (TB0-1TDE4AD-IS en TB0-1TDE4AD-WT). Bij een begrotingsfonds wordt bij "BA 2025" de bij BA 2025 geraamde uitgave op het fonds ingeschreven, terwijl bij "BA-JR 2025" de som staat van het overgedragen saldo en de aangroei van het budget in het fonds in 2025 ten gevolge van -aan het begrotingsfonds toegewezen- ontvangsten in dat jaar. Het gaat hier dus stricto sensu niet om voorziene budgetten en de delta tussen beiden kan ook niet worden gelezen als een toe- of afname van het voorziene krediet. Om deze reden maken we abstractie van deze bedragen in de toelichting hieronder.

Wanneer we deze bedragen buiten beschouwing laten, komen we bij BA 2025 tot een voorzien VAK van 25.730 keuro. Gedurende het begrotingsjaar nam dit krediet toe met 6.782 keuro tot een beschikbaar krediet van 32.512 keuro. Deze toename was het gevolg van een herverdeling naar ESF (TB0-1TDE2AD-WT) ten belope van 4.130 keuro en een herverdeling naar AMIF (TB0-1TDE2AH-WT) vanuit ABB ten belope van 2.777 keuro. Deze toename werd licht getemperd ten gevolge van een herverdeling van 125 keuro vanuit het begrotingsartikel voor ondersteuning tewerkstellingsbeleid (TB0-1TDE2AA-WT) naar de dienstencheques (TB0-1TDE2RA-WT).

VEK-matig werd bij BA 2025 een budget voorzien van 19.577 keuro. Dit krediet nam tijdens het begrotingsjaar nog toe met 5.082 keuro naar een totaal van 24.659 keuro. Deze toename is samengesteld uit een herverdeling naar ESF (TB0-1TDE2AD-WT) van 2.972 keuro, een herverdeling naar AMIF (TB0-1TDE2AH-WT) vanuit ABB van 1.985 keuro en een herverdeling naar het toelageartikel aan de SERV (TB0-1TDE2AY-IS) van 131 keuro. Daarnaast werd ook VEK-matig 6 keuro herverdeeld vanuit het begrotingsartikel voor ondersteuning tewerkstellingsbeleid (TB0-1TDE2AA-WT) naar de dienstencheques (TB0-1TDE2RA-WT).

Ook voor de bepaling van de benuttingsgraden maken we abstractie van de cijfers voor de uitgavenartikelen die gekoppeld zijn aan het begrotingsfonds van ESF. Bij een begrotingsfonds zijn de onbenutte middelen namelijk overdraagbaar naar het volgende begrotingsjaar en geeft een benutting ten opzichte van het saldo dus een vertekend beeld.

4.3.1. Departement WEWIS

Ontvangsten+

TB0-9TDEAAE-OW – ONTVANGSTEN ADMINISTRATIEVE GELDBOETEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

De cel Administratieve Geldboeten legt – op basis van het Inspectiedecreet 'Administratieve geldboeten' – boetes op aan ondernemingen waar inbreuken vastgesteld werden op de Vlaamse regelgeving, maar waarvoor het openbaar ministerie heeft laten weten geen strafrechtelijke vervolging in te stellen (hoofdzakelijk economische migratie, dienstencheques, bemiddeling en taaldecreet).

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	5.364	0	0
BA-JR 2025	5.364	0	0
BU 2025	1.180	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het uitvoeringscijfer is een combinatie van de vorderingen van huidig jaar (1.320 keuro) verminderd met de geboekte waardeverminderingen (140 keuro).

Bij BA 2025 werden er vorderingen verwacht ten belope van 5.364 keuro. Dit bedrag is hoger dan het uitvoeringscijfer van 1.180 keuro en is verklaarbaar omdat de meerontvangsten door middel van extra aanwerving van inspecteurs nog niet gerealiseerd werden. De extra aanwerving werd in de loop van 2025 afgerond waarna deze nieuwe inspecteurs een opleidingstraject volgen.

TB0-9TDEAAF-OW – ONTVANGSTEN MET BETREKKING TOT MAATREGELEN WERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de bedragen die het Departement WEWIS ontvangt als gevolg van de terugvorderingen die gebeuren voor diverse van zijn beleidsmaatregelen. De redenen voor de terugvorderingen kunnen uiteenlopen. De rode draad is echter dat begunstigden onterecht een subsidie, premie ontvangen hebben of niet het juiste bedrag.

De vorderingen hebben voornamelijk betrekking op volgende maatregelen:
- de aanmoedigingspremies,
- het Vlaams zorgkrediet,
- Vlaamse ondersteuningspremie,
- Vlaams opleidingsverlof,
- De transitiepremie
- DAC en GESCO's.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	609	0	0
BA-JR 2025	609	0	0
BU 2025	1.274	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het uitvoeringscijfer is een combinatie van de vorderingen van huidig jaar (1.286 keuro) verminderd met de geboekte waardeverminderingen (12 keuro).

De uitvoering ligt hoger dan het geraamde bedrag (209,2% van de geraamde ontvangst). De hogere uitvoering is het gevolg van een hoger aantal vorderingen waaronder:
- VOP: 65 keuro meer dan geraamd bedrag
- VOV: 296 keuro meer dan geraamd bedrag
- Terugvorderingen van de maatregel 'Betaald Educatief Verlof' ten belope van 200 keuro.

TB0-9TDEAAI-OW – ONTVANGSTEN BEROEPSKAARTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Een buitenlander die als zelfstandige wil werken in België, heeft daarvoor een beroepskaart nodig. Via de aanvraag van de beroepskaart wordt de toestemming verkregen om een zelfstandige activiteit uit te oefenen. Bepaalde categorieën van buitenlanders zijn vrijgesteld van die verplichting, zoals onderdanen van een EUlidstaat of van IJsland, Noorwegen, Liechtenstein of Zwitserland.

Het beleid rond de beroepskaarten kan gesitueerd worden onder OD 5: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken. Dit begrotingsartikel bevat de ontvangsten die voortvloeien uit de betalingen verschuldigd voor zowel het aanvragen als het afleveren van beroepskaarten.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	205	0	0
BA-JR 2025	205	0	0
BU 2025	149	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De realisatie 2025 ligt met 149 keuro 56 keuro of 27,3% lager dan verwacht.

Deze minderontvangst is toe te schrijven aan het feit dat er minder beroepskaarten werden afgeleverd. In 2025 werden 357 beroepskaarten toegekend terwijl dit in 2024 nog 429 was.

TB0-9TDEAAJ-OW – RRF

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat alle terugvorderingen die gebeuren in het kader van de ESF-projecten gefinancierd met RRF-middelen.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	0	0	0
BA-JR 2025	0	0	0
BU 2025	-2	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 werden geen terugvorderingen geraamd op dit begrotingsartikel. Er werd echter een terugvordering ingesteld ten belope van 1 keuro. Daarnaast werd ook een herziening gedaan op een eerdere terugvordering ten belope van -3 keuro. Zo is het finale resultaat op dit begrotingsartikel -2 keuro.

TB0-9TDETAD-OI – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten die door het ESF-agentschap Vlaanderen VZW worden overgemaakt aan het Departement WEWIS ter ondersteuning van de implementatie en het beheer van het ESF. Dit begrotingsartikel spijst aan uitgavenzijde de begrotingsartikelen TB0-1TDE4AD-WT en TB0-1TDE4AD-IS, het ESF-begrotingsfonds.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	0	0	0
BA-JR 2025	0	0	0
BU 2025	0	114	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werden bij begrotingsrondes in 2025 geen overdrachten verwacht van middelen vanuit het ESF-agentschap Vlaanderen VZW. Er werden gedurende het begrotingsjaar echter twee ontvangsten geboekt ten belope van in totaal 114 keuro. Het betrof hier echter geen overdrachten vanuit de VZW, maar technische

boekingen teneinde de Europese uitgaven door het departement ESR-neutraal te stellen.

TB0-9TDETAD-OW – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de vorderingen aan Vlaamse cofinanciering bij tussentijdse of eindafrekening van projecten die plaatsvinden in het kader van het ESF-programma. Dit begrotingsartikel spijst aan uitgavenzijde de begrotingsartikelen TB0-1TDE4AD-WT en TB0-1TDE4AD-IS, het ESF-begrotingsfonds.

Begrotingsuitvoering:

			(duizend euro)
	AO	**TO**	**LO**
BA 2025	0	0	0
BA-JR 2025	0	0	0
BU 2025	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Aangezien het nieuwe OP ESF+ 2021-2027 nog maar relatief recent werd opgestart – de eerste projecten op dit OP werden pas in 2023 vastgelegd – werden op dit begrotingsartikel geen (terug)vorderingen ingeschat voor 2025. Deze inschatting stemde overeen met de (nul)realisatie.

Uitgaven

TB0-1TDE2AA-WT – ONDERSTEUNING TEWERKSTELLINGSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel, gelinkt aan operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid', omvat de kredieten voor:

- het uitvoeren van studies en onderzoeken waaronder de Vlaamse deelname aan de onderzoeksopdracht van PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences);
- de financiering van het Steunpunt Werk en het bijhorende addendum voor de ontwikkeling van een geïntegreerd arbeidsmarktprojectiemodel op competentieniveau;
- de deelname aan het LEED (Local Employment and Economic Development)-programma van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling).

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	1.330	1.205	1.157	1.683	1.677	1.534

Inhoudelijke toelichting:

Voor 2025 werd een decretaal budget voorzien van 1.330 keuro VAK en 1.683 keuro VEK. Tijdens het jaar werd hiervan 125 keuro VAK en 6 keuro VEK herverdeeld naar het begrotingsartikel van de dienstencheques (TB0-1TDE2RA-WT).

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 1.157 keuro VAK of 96,0% van het beschikbare VAK-krediet (jaareinde). Het VAK-budget werd aangewend voor:

- de uitvoering van diversie studieopdrachten en onderzoeken (382 keuro), waaronder een onderzoek naar arbeidsmigratie (118 keuro), een onderzoek naar de sectorale doelgroepkorting voor zeevarenden (118 keuro) en de samenwerkingsovereenkomst DYNAM-reg 2026-2028 (141 keuro);
- de jaarlijkse vergoeding aan het Steunpunt Werk – KU Leuven (750 keuro);
- internationale ontwikkelingssamenwerking, zijnde de deelname aan het LEED-programma van de OESO (25 keuro).

De VEK-uitvoering in 2025 bedroeg 1.534 keuro of 91,5% van het beschikbare VEK-krediet (jaareinde). Van dit bedrag is 754 keuro toe te schrijven aan de vereffening van engagementen die zijn aangegaan in voorgaande jaren. De overige 780 keuro werd gebruikt voor de vereffening van de vergoeding aan het Steunpunt Werk, de deelname aan het LEED-programma en een beperkte vereffening van het PIAAC-onderzoek.

TB0-1TDE2AD-IS – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 ‘Een efficiënte en slagkrachtige overheid’, meer precies het speerpunt ‘Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen’.

Op dit begrotingsartikel worden de kredieten voorzien voor de Vlaamse cofinanciering voor ESF-projecten waarvan de eindbegunstigden deel uitmaken van de Vlaamse consolidatiekring.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	3.393	3.392	0	2.175	1.909

Inhoudelijke toelichting:

Aangezien de partijen die intekenen op de oproepen pas doorheen het jaar bekend worden, is het bij BO of BA nog niet bekend welk bedrag moet worden voorzien op het begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-IS. Bijgevolg werd tijdens de begrotingsrondes in 2025 (nog) geen VAK- of VEK-budget voorzien op dit artikel.

Zodra er in de loop van het jaar wel duidelijkheid is over de begunstigden die deel uitmaken van de consolidatiekring, worden de corresponderende budgetten voorzien via kredietoverdrachten buiten begrotingsronde. De nodige middelen worden op dat moment herverdeeld vanuit begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-WT.

In juni 2025 werd een eerste VAK-herverdeling doorgevoerd ten belope van 1.511 keuro VAK. Het betrof hier zes nieuwe vastleggingen van projecten in het kader van oproep 66 'Leerecosystemen fase 1', oproep 65 'Leerecosystemen fase 2' en oproep 102 'Limburgse inclusieve arbeidsmarkt 2.0' en een verlenging voor de oproep 57 'Herhaling Netwerkorganisaties voor Gevangenissen'.

Een tweede VAK-herverdeling vond plaats in november en bedroeg 1.863 keuro voor vijf nieuwe vastleggingen in het kader van oproep 91 'Re-integratiekansen voor personen in detentie' en oproep 92 'Directe toewijzing Ondersteuningsstructuur aan Oproep 91'.

In december 2025 vonden tenslotte nog een finale VAK-herverdeling plaats. 19 keuro VAK werd herverdeeld voor een bijkomende vastlegging in het kader van subsidieoproep 91 'Re-integratiekansen voor personen in detentie'.

Eveneens in december 2025 werd 2.175 keuro VEK herverdeeld voor de vereffening van aangegane engagementen. Deze herverdeling werd opgenomen in een globaal herverdelingsbesluit voor het beleidsveld Werk waarin middelen werden overgezet vanuit de begrotingsartikelen van de JobbonusPLUS (TB0-1TDE2QD-WT) en Focus Op Talent (TB0-1TDE2SC-WT).

In het kader van het boekhoudschema voor ESF+ overheidsopdrachten (in 2023 werd een nieuw boekingsmethodiek uitgewerkt in overleg met het departement Financiën en Begroting om tegemoet te komen aan de verscherpte vereisten van Europa) werd bijkomend een anomalie geboekt op dit begrotingsartikel voor de vastlegging van het Europees gedeelte van de volgende overheidsopdracht: Oproep 67 'Leergoesting' (96 keuro VEK).

De herverdelingen en de anomalieën resulteerden een beschikbaar budget van 3.393 keuro VAK en 2.271 keuro VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 3.392 keuro VAK (100,0%) en 1.909 keuro VEK (84,1%). Deze VEK-onderbenutting is gelinkt aan de inschatting van de budgetten die moesten worden voorzien op de overlopende rekening. In het najaar wordt hiervan reeds een raming opgemaakt op basis waarvan het ingeschatte VEK-tekort wordt bepaald dat vervolgens wordt herverdeeld (zie hoger). Finaal bleek het benodigd bedrag voor de overlopende rekening ten gevolge van een aantal rapportbeoordelingen van projecten toch lager uit te vallen dan ervoor werd ingeschat. De VEK-herverdeling kan echter niet worden uitgesteld tot alle rapportbeoordelingen gekend zijn.

TB0-1TDE2AD-WT – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid', meer precies het speerpunt 'Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen'.

In 2025 gaf dit begrotingsartikel uitvoering aan het ESF+ operationeel programma (OP) 2021-2027, door middel van Vlaamse cofinanciering. Dit OP focust zich op de volgende prioriteiten:

- het versterken van de toegang tot de arbeidsmarkt;
- levenslang leren;
- actieve inclusie;
- werkbare jobs;
- inclusief ondernemen en sociale innovatie.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	24.400	25.137	26.833	17.894	20.866	17.472

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet op dit begrotingsartikel bedroeg bij BA 2025 24.400 keuro VAK en 17.894 keuro VEK.

Gedurende het begrotingsjaar werden vanop dit begrotingsartikel drie herverdelingen geïnitieerd richting het begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-IS waarop aanrekeningen voor begunstigden binnen de consolidatiekring gebeuren. Deze herverdelingen bedroegen samen 3.393 keuro VAK. (Een meer gedetailleerd overzicht van deze herverdelingen wordt gegeven in de toelichting bij begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-IS; zie hoger.)

Daarnaast werden ook een VAK- en VEK-herverdeling doorgevoerd richting dit begrotingsartikel. 4.130 keuro VAK werd herverdeeld vanuit de begrotingsartikelen van Focus Op Talent (TB0-1TDE2SC-WT) en de JobbonusPLUS (TB0-1TDE2QD-WT). Dit krediet werd gebruikt voor de engagementen in het kader van de projecten 56 'Oproep Brussel Lokale Partnerschappen', 64 'Lokale Partnerschappen' en 95 'Directe toewijzing van subsidieproject aan lokale besturen van Antwerpen, Gent en Roeselare'.
VEK-matig werd 2.972 keuro herverdeeld binnen de globale VEK-herverdeling binnen het beleidsveld Werk waarbij middelen werden aangewend vanuit de begrotingsartikelen van de JobbonusPLUS (TB0-1TDE2QD-WT) en Focus Op Talent (TB0-1TDE2SC-WT).

In het kader van het boekhoudschema voor ESF+ overheidsopdrachten (in 2023 werd een nieuw boekingsmethodiek uitgewerkt in overleg met het departement Financiën en Begroting om tegemoet te komen aan de verscherpte vereisten van Europa) werden enkele anomalieën geboekt op de basisallocatie voor de vastlegging van het Europees gedeelte van de overheidsopdrachten:

- opdracht 82 'Leergoesting-dienstverleners': 1.312 keuro VEK;
- opdracht 84 'Leergoesting-communicatiecampagne': 12 keuro VEK;

- opdracht 108 'LE(t)S meet&learn: ondersteuning projecten oproepen 65 en 66': 6 keuro VEK;
- raamovereenkomst DRIVE 2: 1.783 keuro VAK en 298 keuro VEK.

Finaal resulteerde bovenstaande kredietbewegingen in een beschikbaar budget van 26.920 keuro VAK en 22.494 keuro VEK. De anomalieën zijn niet opgenomen in de tabel.

De uitvoering op dit begrotingsartikel ten opzichte van het budget incl. anomalie bedraagt 26.833 keuro VAK (99,7%) en 17.472 keuro VEK (77,7%). Van de VEK-onderbenutting die werd gerealiseerd op dit begrotingsartikel, is 3.407 keuro gelinkt aan het relanceproject 'competentiecheques ondernemingen'. Voor dit project werd via de overlopende rekening 6.715 keuro voorzien in 2025. De uiteindelijke benutting bedroeg echter slechts 3.308 keuro. Ondanks deze onderbenutting werden de benodigde mijlpalen in het kader van Vlaamse Veerkracht behaald. De overige onderbenutting kent een gelijkaardige verklaring als die bij begrotingsartikel TB0-1TDE2AD-IS (zie hoger).

TB0-1TDE2AH-IS – AMIF 2021-2027

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid', 'Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen'.

Dit begrotingsartikel herbergt de kredieten voor de Vlaamse cofinanciering voor AMIF-projecten waarvan de eindbegunstigden deel uitmaken van de Vlaamse consolidatiekring.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	0	0	0	0	17

Inhoudelijke toelichting:

AMIF-projecten en de bijhorende aanvragers worden slechts doorheen het jaar bekend. Om die reden wordt bij begrotingsrondes VAK, noch VEK voorzien op dit begrotingsartikel. De benodigde kredieten worden buiten begrotingsronde voorzien.

In de loop van 2024 werd een nieuw boekhoudschema uitgewerkt in overleg met het departement Financiën en Begroting voor de vastlegging en vereffening van overheidsopdrachten gefinancierd met AMIF-middelen en dit om tegemoet te komen aan de verscherpte vereisten van Europa. Het benodigde krediet voor de vereffening van oproep 93 'Ondersteuningsopdracht Regionale Organisatienetwerken AMIF', die in 2024 werd vastgelegd, werd conform dit boekhoudschema via een anomalie geboekt. Deze 17 keuro VEK werd ook volledig benut.

Er werden in 2025 geen nieuwe vastleggingen gedaan op dit begrotingsartikel.

TB0-1TDE2AH-WT – AMIF 2021-2027

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid', Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen.

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de Vlaamse cofinanciering, voor projecten van het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) onder het OP 2021-2027.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	2.777	2.760	0	1.985	1.885

Inhoudelijke toelichting:

AMIF-projecten en de bijhorende aanvragers worden slechts doorheen het jaar bekend. Om die reden wordt bij begrotingsrondes VAK, noch VEK voorzien op dit begrotingsartikel. De benodigde kredieten voor 2025 werden buiten begrotingsronde voorzien via een herverdeling vanuit het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). In het uitgavendecreet is een bepaling voorzien die dergelijke herverdeling over entiteiten heen buiten begrotingsronde mogelijk maakt.

In 2025 werd in totaal 2.777 keuro VAK en 1.985 keuro VEK herverdeeld vanuit het begrotingsartikel SJ0-1SFC2DA-WT voor de oproep Regionale organisatienetwerken "participatie- en netwerktrajecten" - 4de pijler inburgering. Deze oproep richt zich exclusief naar lokale besturen of samenwerkingsverbanden tussen lokale besturen die in een van de 18 afgebakende regio's (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, stad Antwerpen, stad Gent en de 15 Vlaamse referentieregio's) de leidende rol opnemen bij de opstart van een regionaal organisatienetwerk. Het participatie- en netwerktraject moet nieuwkomers in Vlaanderen de kans geven om hun sociaal netwerk te versterken en verbreden door bijvoorbeeld samen met een buddy op pad te gaan, zich in te zetten als vrijwilliger of een kennismakingsstage te doen in een organisatie of bedrijf.

De begrotingsuitvoering bedroeg in 2025 finaal 2.760 keuro VAK en 1.885 keuro VEK, of respectievelijk 99,4% en 95,0% van het beschikbare budget.

TB0-1TDE2AY-IS – SERV

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevatte middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7: Een efficiënte en slagkrachtige overheid. Het gaat hier om een toelage die uitbetaald werd aan de SERV voor de loon- en werkingskosten van drie intersectorale adviseurs binnen de studiedienst van de SERV.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	0	0	0	131	130

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 werden VEK-middelen via herverdeling overgezet vanuit het begrotingsartikel van de VOP (TB0-1TDE2QB-WT). Gezien het contract liep tot 30 juni 2025, moesten er nog 130 keuro aangerekend worden. De intersectorale werking wordt verder ondersteund vanuit het departement WEWIS en is ook mogelijk op eigen initiatief.

TB0-1TDE4AD-IS – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid' meer precies het speerpunt 'Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen'. 93

Het betreft hier het begrotingsfonds van ESF dat aan ontvangstenzijde gevoed wordt vanuit de ontvangstenartikelen TB0-9TDETAD-OW en TB0-9TDETAD-OI.
Op het ontvangstenartikel TB0-9TDETAD-OW landen de terugvorderingen op de Vlaamse cofinanciering naar aanleiding van de tussentijdse of eindafrekening van ESF-projecten OP 2014-2020 en OP 2021-2027. Daarnaast wordt dit begrotingsartikel gevoed vanuit ontvangstartikel TB0-9TDETAD-OI, waarop de middelen landen die door het ESF-agentschap Vlaanderen VZW worden overgemaakt aan het Departement WEWIS ter ondersteuning van de implementatie en beheer van het ESF. Via dit begrotingsfonds kunnen de ontvangsten opnieuw worden ingezet binnen het operationeel programma ESF+ 2021-2027.

Op dit begrotingsartikel worden de kredieten voorzien voor de Vlaamse cofinanciering voor ESF-projecten waarvan de eindbegunstigden deel uitmaken van de Vlaamse consolidatiekring.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	1	0	0	2.321	523

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsaanpassing werden op dit fonds geen uitgaven in VAK of VEK geraamd. Het saldo op dit begrotingsartikel bedroeg per 31/12/2024 0,6 keuro VAK en 2.321 keuro VEK. In 2025 werden op dit krediet geen nieuwe vastleggingen gedaan, maar werd wel 523 keuro vereffend. Het gaat hier om vereffeningen in het kader van de oproepen 90 'Trajectbegeleiders VDAB WGA' en 87 'VDAB Actor'.

Het saldo per 31/12/2025 op dit begrotingsartikel bedroeg bijgevolg 0,6 keuro VAK en 1.798 keuro VEK.

TB0-1TDE4AD-WT – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 7 'Een efficiënte en slagkrachtige overheid', meer precies het Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen.

Het betreft hier het begrotingsfonds van ESF dat aan ontvangstenzijde gelinkt is aan de ontvangstenartikels TB0-9TDETAD-OW en TB0-9TDETAD-OI.

Op het ontvangstenartikel TB0-9TDETAD-OW landen de terugvorderingen op de Vlaamse cofinanciering naar aanleiding van de tussentijdse of eindafrekening van ESF-projecten OP 2014-2020 en OP 2021-2027. Daarnaast wordt dit begrotingsartikel gevoed vanuit ontvangstartikel TB0-9TDETAD-OI, waarop de middelen staan die door het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie teruggevorderd worden van het ESF-agentschap VZW. Via dit begrotingsfonds kunnen de ontvangsten opnieuw worden ingezet binnen het operationeel programma ESF+ 2021-2027.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	6.707	10.057	0	4.310	15.928	557

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsaanpassing 2025 werd een opname van 6.707 keuro VAK en 4.310 keuro VEK uit het begrotingsfonds geraamd.

Het saldo op dit begrotingsartikel bedroeg per 31/12/2024 9.933 keuro VAK en 15.804 keuro VEK. Gedurende het begrotingsjaar werd dit begrotingsartikel gespijsd ten belope van 124 keuro VAK en VEK. Dit bracht het decretaal saldo op 10.057 keuro VAK in plaats van 10.057 keuro en 15.928 keuro VEK. Daarnaast werden ook een aantal openstaande inkooporders afgesloten op dit begrotingsartikel. Gegeven de meerjarigheid van het budget van een begrotingsfonds, werd het resterende bedrag opnieuw in het VAK-saldo opgenomen. Het te besteden VAK-saldo bedroeg zo 14.635 keuro. Deze laatste kredietbewegingen worden niet meegenomen in de cijfers van de jaarrekening (zoals ook weergegeven in bovenstaande tabel). Deze cijfers worden berekend aan de hand van het decretaal krediet.

In 2025 werden uiteindelijk geen bijkomende vastleggingen gedaan op dit begrotingsartikel.

VI. BELEIDSVELD: COMPETENTIES

1. ISE COMPETENTIES

1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van ISE Competenties SD5: Talent opleiden, omscholen en bijscholen doorheen de loopbaan

Eén van de belangrijkste hefbomen om de loopbanen van Vlamingen te dynamiseren, is opleiding, omscholing en bijscholing doorheen de loopbaan. We maken de omslag naar een lerende samenleving waarin iedereen zonder onderscheid leert en waarin competenties beter benut worden en naar waarde geschat worden. Zo zorgen we ervoor dat burgers en ondernemingen sterker staan, over de juiste vaardigheden beschikken en klaar zijn voor een snel veranderende economie en samenleving. We dragen er op die manier ook toe bij dat talrijke knelpuntvacatures als gevolg van de mismatch tussen de gevraagde en beschikbare kwalificaties weggewerkt worden.

Voor de ISE Competenties volgen we de opleidingsdeelname van 25- tot 64-jarigen op via de 12-maandenindicator voor formele en non-formele opleiding (EAK, jaarlijkse enquête). Voor 2025 bedraagt de meest recente EAK-waarde (referentiejaar 2024) 38,7%. Bij de vorige rapportering was de laatst beschikbare EAK-waarde 26,0% (referentiejaar 2023). Belangrijk voor het interpreteren van deze cijfers is dat de meting vanaf 2024 gebeurt met een geoptimaliseerde vraagstelling, waarbij respondenten meer duiding krijgen over de verschillende vormen van leren, en waarbij met name deelname aan cursussen, vormingen, opleidingen, maar ook workshops, congressen, studiedagen, lezingen worden benoemd als vormen van leren.

Daarnaast is er een alternatieve meting via de AES-enquête (minder frequent, om de vijf à zes jaar) met een ruimer leerbegrip. In 2022 bedraagt deze AES-waarde 45,1% (12 maanden; formeel, non-formeel en informeel leren). Voor deze indicator is nog geen recentere AES-waarde beschikbaar.

Meer informatie kan gevonden worden in bijlage XIII.

1.2. Operationele doelstellingen

OD 8: Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt

Kennis is onze enige economische grondstof. Voortrazende technologische ontwikkelingen vragen voortdurend nieuwe vaardigheden van de Vlaming. Met de goedkeuring van de conceptnota 'Vlaanderen Leert! Krachtlijnen voor een arbeidsmarktgericht opleidingsoffensief' op 19 december 2025 door de Vlaamse Regering werd een grote stap gezet. De conceptnota is gebaseerd op 6 krachtlijnen die vertaald worden in 31 acties.

Een kwalitatief opleidingsaanbod gebaseerd op competentienoden

In 2025 werd verder ingezet op een kwalitatief opleidingsaanbod dat aansluit bij de huidige en toekomstige competentienoden op de arbeidsmarkt. Daarbij vormen competentieprognoses, zoals uitgewerkt in de conceptnota 'Vlaanderen Leert!' (19/12/2025), de hoeksteen van het opleidings- en omscholingsbeleid. Ze brengen die noden scherp in beeld en ondersteunen onderwijs- en arbeidsmarktactoren om

hiermee verder aan de slag te gaan.

Op macroniveau werd het model van competentieprognoses verder uitgewerkt onder leiding van het Steunpunt Werk. In het kader van de inkanteling van het Steunpunt Werk werd de werking rond competentieprognoses in 2025 duurzaam verankerd binnen ECOOM. Via dit model wordt ingezet op het monitoren en duiden van toekomstige evoluties in sectoren, beroepen en competentienoden. De beschikbare data werden online ontsloten en kunnen door onderwijs-, opleidings- en arbeidsmarktactoren worden gebruikt om hun aanbod beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt.
Omwille van budgettaire beperkingen, werd in 2025 de beleidskeuze gemaakt om de beschikbare middelen te concentreren op dit datagedreven model van de macro-competentieprognoses.

Met de conceptnota 'Vlaanderen Leert!' (19/12/2025) werd ook beslist de Ambtelijke Stuurgroep Opleidingslandschap in te richten, bestaande uit de leidend ambtenaren van AHOVOKS, DOV, VDAB, VLAIO en WEWIS. De opdracht van deze stuurgroep is om toe te zien op de vertaling van de huidige en toekomstige competentienoden (o.b.v. macrocompetentieprognoses van het expertisecentrum ECOOM) naar het opleidingsaanbod en -landschap en om onderling te overleggen over alle beleidsmaatregelen die op elkaar betrekking hebben. Daarnaast zullen zij de samenwerking tussen alle betrokken partijen bevorderen waaronder de sectoren, zodat ook hun opleidingen meegenomen worden in de Vlaamse opleidingsstrategie. De werking van het Partnerschap Levenslang Leren werd op deze manier geheroriënteerd.

Arbeidsmarktgericht opleiden voor werkzoekenden

Een steeds groter aandeel van de werkzoekenden die door VDAB worden begeleid, heeft een aanzienlijke competentiekloof ten opzichte van de openstaande vacatures. Deze kloof wordt veroorzaakt door langdurige inactiviteit, een gebrek aan de juiste kwalificaties of een verschuivende vraag op de arbeidsmarkt. Deze afstand kan enkel overbrugd worden door een doorgedreven focus op competentieversterking, waarbij zowel vaktechnische vaardigheden als algemene competenties, zoals geletterdheid en taal, centraal staan. Opleiding is daarom een onlosmakelijk onderdeel van de oriëntering en bemiddeling, waarbij onder meer mobiele opleidingen worden ingezet om de drempel naar de arbeidsmarkt te verlagen.

In navolging van het regeerakkoord behield VDAB de regie over deze opleidingstrajecten en bewaakt de kwaliteit ervan nauwgezet. Het beleid is erop gericht om steeds te kiezen voor het kortste en meest efficiënte traject naar duurzaam werk. Om deze versterking van competenties op grote schaal mogelijk te maken, intensiveerde VDAB de samenwerking met (semi-)publieke en private partners. Hierbij wordt consequent gebruikgemaakt van een sourcingstrategie met de opties 'verbind', 'koop' of 'maak'. Bij deze keuzes werd niet alleen gekeken naar kostenefficiëntie, maar ook naar de kwalitatieve noden van de werkzoekenden, zoals de flexibiliteit van opstartmomenten, een modulaire opbouw en de aanpak van flankerende drempels.

In 2025 werd zowel intern bij VDAB als binnen de bredere beleidsdomeinen Werk en Onderwijs de basis gelegd voor gerichte acties. Intern startte VDAB met een grondige doorlichting van de opleidingen in eigen beheer. Daarnaast vindt een uitgaventoetsing plaats rond de efficiëntie van arbeidsmarktgerichte opleidingen voor volwassenen. Deze oefening werd aangevuld met een brede inventarisatie via regionale tafels, getrokken door het departement WEWIS. Deze oefening is essentieel voor de onderbouwing van verdere beleidskeuzes.

De dialoog met externe partners werd gedurende deze periode aangescherpt om het aanbod beter af te stemmen op de realiteit van de werkvloer. De nadruk is verschoven naar kortere, modulaire en vacaturegerichte trajecten die direct inspelen op de nood aan een snelle en succesvolle match, ingegeven door de federale beslissing om de werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd. Deze evolutie bracht ook de noodzaak aan het licht om het financieringssysteem voor publieke opleidingsverstrekkers mogelijk te herzien. Via de uitgaventoetsing wordt deze mogelijkheid verder verkend, met als doel een performanter en responsiever opleidingslandschap te creëren dat optimaal inspeelt op de dynamiek van de Vlaamse arbeidsmarkt.

Hervorming IBO

In 2025 werd werk gemaakt van een hervorming van de individuele beroepsopleiding (IBO). De implementatie van deze hervorming is ingegaan op 1 januari 2026.

De duurtijd van het IBO-traject wordt bepaald door de competentiekloof tussen de huidige vaardigheden van de cursist en het gewenste niveau. Hierbij vormt het opleidingsplan de basis, waarin alle te leren competenties opgenomen worden. Hoewel de nadruk op technische vaardigheden ligt, is er ook expliciet ruimte voor de bedrijfscultuur en specifieke interne procedures. Een IBO kan, inclusief eventuele verlengingen, maximaal 26 weken duren.

Tijdens de IBO ontvangt de cursist een premie die wordt afgestemd op de sectorale realiteit van de latere tewerkstelling. De werkgever betaalt deze premie rechtstreeks aan de cursist. Hierbij kan de werkgever – in samenspraak met de IBO-cursist - de vrijheid nemen om te kiezen welk percentage van de premie hij vergoedt – 70, 80, 90 of 100% – wat vervolgens definitief wordt vastgelegd in het contract. De premie kan ook wijzigen indien het vervangingsinkomen van de cursist tijdens het traject wijzigt. Voor de werkgever is dit een financieel gunstige constructie: de totale kostprijs ligt gemiddeld de helft lager dan bij een reguliere aanwerving.

De werkgever engageert zich om de cursist aan te werven zodra het traject vlot is doorlopen. Mocht de samenwerking echter niet naar wens verlopen, dan kan de IBO vroegtijdig worden stopgezet. Hiervoor is een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag nodig van de werkgever of de cursist.

Uitbouw mastercampussen VDAB

VDAB heeft in het voorbije jaar verder gewerkt aan het uitbouwen van verschillende open, innovatieve en duurzame mastercampussen. Via de mastercampussen streven we naar een geïntegreerde en laagdrempelige dienstverlening die fungeert als een nabije en toegankelijke ‘one-stop-shop’ voor opleiding en begeleiding. De mastercampussen bieden een platform voor opleiding waar talent en bedrijfsleven elkaar ontmoeten. VDAB werkt hiervoor dan ook samen in een ecosysteem van (opleidings)partners die hun dienstverlening ook op de mastercampus zullen aanbieden.

De mastercampus in West-Vlaanderen bevindt zich momenteel in de bouwfase. In 2025 werd aan de ruwbouw gewerkt zodat in 2026 de fase voor de binnenafwerking en technische inrichting van het gebouw kan starten.
Voor de mastercampus Vlaams-Brabant werden de voorbije maanden voorbereidingen getroffen in het kader van het Provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan.

Beroepskwalificerende trajecten en EVC mogelijk maken

Beroepskwalificaties vormen de hoeksteen van opleidingen duaal leren en beroepskwalificerende opleidings- en EVC-trajecten.

In 2025 werd de vereenvoudiging van beroepskwalificaties naar werkbare (deel)kwalificaties en afgeleide producten, die wordt uitgevoerd door AHOVOKS, verder opgevolgd. Deze vereenvoudiging heeft betrekking op onder meer curriculumdossiers, beroepskwalificerende trajecten en EVC-standaarden, en biedt sectoren en publieke en private opleidingsverstrekkers de mogelijkheid om de competenties van burgers gericht te versterken.

De Erkenningscommissie Beroepskwalificerende Trajecten bleef in 2025 haar taken uitvoeren in het kader van de erkenning van organisaties die beroepskwalificerende trajecten aanbieden. Daarnaast werd het jaarrapport Beroepskwalificerende Trajecten 2024 opgeleverd.

Inzetten op doelmatige opleidingsincentives[16]

In 2025 werden de Vlaamse opleidingsincentives bijgestuurd met het oog op een meer doelmatige inzet ter versterking van de inzetbaarheid van werknemers op de arbeidsmarkt.

- Op 27 juni 2025 keurde de Vlaamse Regering maatregelen goed ter bestrijding van misbruik zoals brokerconstructies, en tijdelijke wijzigingen van enkele voorwaarden voor besparingsdoeleinden. Nog in 2025 werd de structurele hervorming van het VOV voorbereid, met nadruk op knelpuntberoepen en focus op het versterken van de arbeidsmarkt, loopbanen en productiviteit.
  - In de conceptnota 'Vlaanderen Leert!' is bepaald dat het Vlaams opleidingskrediet en de opleidingscheques op termijn zullen worden vervangen door een nieuwe Vlaamse omscholingsmaatregel. Deze maatregel beoogt werknemers de mogelijkheid te geven zich langduriger om te scholen richting werk in cruciale sectoren en knelpuntberoepen, terwijl zij aan het werk blijven en binnen een gedeelde verantwoordelijkheid van werkgever, werknemer en overheid.

  - Daarnaast werd in 2025 – in het licht van de fusie van de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie en Werk en Sociale Economie – werk gemaakt van de afstemming over instrumenten en initiatieven voor opleiding, levenslang leren en competentieontwikkeling voor werknemers en ondernemers. Deze afstemming werd opgenomen in de opdracht van de stuurgroep Opleidingslandschap, die inmiddels op 1 april 2026 van start is gegaan. In het kader van de uitgaventoetsing (looptijd 2025/Q3-2026/Q2) wordt ook de vraagfinanciering onder de loep genomen.

Vorming en opleiding is een exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen. We vroegen aan de federale regering om de 'Federal Learning Account'-tool te schrappen. Deze is administratief belastend voor ondernemingen en ligt niet in lijn met het regionale beleid, in het bijzonder de werking van het Vlaams Opleidingsverlof.

Leercultuur in Vlaanderen versterken

[16] Zie ook TB0-1TIE2VB-WT (p.90 en volgende).

De inspanningen op vlak van opleiding en omscholing moeten gekaderd worden binnen een breed strategisch programma gericht op de versterking van het levenslang leren in Vlaanderen. Om de vele ambities in het opleidingsoffensief te realiseren, is het nodig om de versnippering van bevoegdheden, instrumenten, domeinen en partners te overstijgen.

In 2025 werd verder ingezet op de ontwikkeling van tools en instrumenten voor het werkveld, om een duurzaam leerklimaat te creëren en leren te verankeren in de dagelijkse werking van een onderneming.

- Binnen het Europees Sociaal Fonds liep in 2025 de overheidsopdracht Leergoesting verder, die gericht is op leercultuur in ondernemingen en begin 2024 van start ging. Ervaren experts begeleiden kmo's om leertrajecten te verbeteren en een omgeving te creëren die medewerkers stimuleert om te blijven leren en groeien. Deze opdracht loopt nog tot mei 2027.
- Daarnaast gingen met Europese middelen in januari 2025 de drie laatste projecten 'Leerecosystemen' (fase 2) van start, met een looptijd van drie jaar, naast de achttien al lopende projecten. Deze projecten richten zich op het versterken van toegankelijke leercontexten waarin zowel jongeren als volwassenen hun talenten en interesses verder kunnen ontwikkelen, met bijzondere aandacht voor groepen die minder deelnemen aan levenslang leren.
- In het kader van het mobiliserend initiatief 't Leercollectief en voortbouwend op onderzoeks- en praktijkinzichten, werden de Praktijkgids Levenslang Leren en innovatiefiches ontwikkeld en ontsloten naar het werkveld. Daarnaast werd de tool "Leerlens" ontwikkeld, die ondernemingen ondersteunt bij het zichtbaar en bespreekbaar maken van informeel leren aan de hand van een zelfscan.

De ontwikkelde tools, praktijkgidsen en leermaterialen werden ter beschikking gesteld van het werkveld. Ter ondersteuning hiervan werd een centrale digitale omgeving voorzien via het webportaal www.vlaanderen.be/levenslang-leren.

Optimaliseren en uitbreiden van duaal leren

In 2025 werd een actieplan Duaal Leren opgemaakt en meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 18 juli 2025. Dit actieplan kwam tot stand op basis van signalen uit het werkveld, onder meer verzameld tijdens een Ronde Tafel voor ondernemingen en scholen op 3 juni 2025, en bracht prioritaire drempels bij de organisatie van duaal leren in kaart. Het actieplan biedt de komende jaren kapstokken voor het aanpakken van drempels die scholen en ondernemingen ervaren bij duaal leren. Het actieplan behoudt de kernprincipes van het systeem, maar wil het versterken binnen het Vlaamse onderwijs en de Vlaamse arbeidsmarkt, door het te vereenvoudigen en efficiënter te maken.

In 2025 werd binnen dit actieplan vanuit het Departement WEWIS in het bijzonder werk gemaakt van:
- de versterking van het imago van duaal leren als volwaardige leerweg die ook sterke leerlingen veel mogelijkheden biedt. Daartoe werd een omvattende communicatiestrategie uitgewerkt, die richting geeft aan de samenwerking met stakeholders rond een vernieuwde beeldvorming van duaal leren;
- het aankaarten van drempels voor duaal leren in de federale wetgeving bij de bevoegde federale ministers.

De ondersteuning van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren (VPDL) en de sectorale partnerschappen bij de uitvoering van hun decretale opdrachten werd verdergezet. Het jaarlijkse monitoringsrapport van het VPDL werd gepubliceerd.

Tot slot werd in 2025 een monitoringsrapport opgesteld over de premie

kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie duaal leren. Hieruit blijkt dat er een substantiële toename is in het gebruik van beide premies in het alternerend leren in het secundair onderwijs ten opzichte van de eerdere start- en stagebonus. Met een voorstel van decreet werd via de parlementaire weg de regelgeving aangepast zodat leerlingen in de zevende jaren blijvend toegang behouden tot deze premies.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

COMPETENTIES, MVG excl. DAB

						(duizend euro)
	VAK 2025			**VEK 2025**		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	69.852	69.852	67.468	69.852	69.971	68.123
Toe-lagen IS	186.606	192.934	192.842	186.606	200.484	200.392
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	**256.458**	**262.786**	**260.310**	**256.458**	**270.455**	**268.515**

Inhoudelijke toelichting:

Onder het Inhoudelijk Structuurelement 'Competenties' bevinden zich zes uitgavenartikelen: het Vlaams Opleidingsverlof en de Opleidingscheques, het Expertisecentrum Levenslang Leren, de Mentorkortingen, Kwalificerend Werkplekleren, en tenslotte 'Opleidingen in uitvoering van VIA – VIVO'. Daarnaast bevat dit ISE ook één toelage-artikel voor VDAB.

Dit is het enige ISE onder het beleidsveld 'Competenties'.

In paragraaf 1.3.1. worden alle bovenvermelde begrotingsartikels meer in detail besproken.

Het decretaal budget bij BA 2025 bedroeg voor het ISE 'Competenties' 256.458 keuro in VAK en in VEK. Dit budget evolueerde nog buiten begrotingsronde, voornamelijk als gevolg van herverdelingen naar het toelage-artikel van de VDAB (verhoogd met 6.328 keuro in VAK en 13.878 keuro VEK). Hierdoor is het uiteindelijke budget voor dit ISE 262.786 keuro VAK en 270.455 keuro VEK.
Er was met betrekking tot de maatregelen onder het ISE 'Competenties' een uitvoering ten belope van 260.310 keuro VAK en 268.515 keuro VEK oftewel 99,1% van het beschikbare krediet VAK en 99,3% VEK.

1.3.1. Departement WEWIS

Uitgaven

TB0-1TIE2VB-WT – VLAAMS OPLEIDINGSVERLOF + OPLEIDINGSCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel kaderen in de realisatie van de operationele doelstelling OD 8: 'Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt' - luik 'Inzetten op doelmatige opleidingsincentives'.

Op dit moment bevat dit begrotingsartikel middelen voor:

Vlaams Opleidingsverlof

Het Vlaams Opleidingsverlof ondersteunt werknemers volgens het decreet van 12 oktober 2018 om werken en leren te combineren. Werknemers uit de privésector mogen op het werk afwezig zijn met behoud van loon om een erkende opleiding te kunnen volgen. Na de opleiding kan de werkgever een forfaitair bedrag (21,30 euro per goedgekeurd opleidingsuur) terugbetaald krijgen als compensatie.

In het kader van de vele initiatieven om de opleidingsdeelname te stimuleren, werd het gemeenschappelijk initiatiefrecht (een relancemaatregel in het schooljaar 2021-2022), waarbij ook de werkgever het initiatief kan nemen om de werknemer een opleiding te laten volgen die recht geeft op een tussenkomst vanuit het Vlaams Opleidingsverlof, de voorbije jaren doorgetrokken naar de schooljaren 2024-2025 en 2025-2026.

We verankeren het recht op opleiding voor werknemers via zowel het individueel als het gemeenschappelijk initiatiefrecht bij het Vlaams opleidingsverlof (VOV). We hervormen het VOV met nadruk op knelpuntberoepen. We waken erover dat het VOV gericht wordt op het versterken van de arbeidsmarkt, loopbanen en productiviteit en bijgevolg niet meer gericht is op bedrijfsinterne opleidingen in de huidige job, door o.a. bedrijfsinterne opleidingen te laten voldoen aan een preadvies. Ook misbruiken zoals brokerconstructies sluiten we uit.

In afwachting van een inhoudelijke bijsturing van het Vlaams opleidingsverlof (VOV) in overleg met de verschillende stakeholders, werden er voor het schooljaar 2025-2026 een paar tijdelijke technische aanpassingen aan de voorwaarden doorgevoerd. Voor dat schooljaar werd de minimale tewerkstelling om recht te hebben op een tussenkomst verhoogd van 50% naar 80% en het forfaitair bedrag van de tussenkomst per uur VOV verminderd van 21,30 naar 14,91 euro.
Bovendien werd ook beslist dat het niet meer mogelijk zal zijn korte opleidingsmodules van verschillende opleidingsverstrekkers te combineren om het minimum van 32 ingeschreven uren te behalen.
De minderuitgaven door deze tijdelijke aanpassingen werden in 2025 geraamd op 5.000 keuro.

Opleidingscheques

De opleidingscheques zijn een Vlaamse maatregel sinds 2003. Deze maatregel werd hervormd en afgestemd met de andere Vlaamse

opleidingsincentives conform het VESOC-akkoord opleiding. De maatregel werd vanaf 1 september 2019 overgeheveld van VDAB naar het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie.

De opleidingscheque kan door kort- en middengeschoolden gebruikt worden om de helft van de directe kosten van arbeidsmarktgerichte opleidingen te betalen, tot een maximum van 250 euro.

Hooggeschoolde werknemers kunnen een opleidingscheque enkel aanvragen voor een loopbaangerichte opleiding die deel uit maakt van het persoonlijk ontwikkelingsplan dat de werknemer opgesteld heeft naar aanleiding van zijn loopbaanbegeleiding bij een erkend loopbaancentrum.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	61.797	61.797	61.792	61.797	61.797	61.792

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd op dit begrotingsartikel een decretaal budget ingeschreven van 61.797 keuro VAK en VEK. Na BA 2025 wijzigde het budget niet meer.

De kredieten voor VOV nemen verreweg het grootste aandeel in binnen dit budget, met name 59.824 keuro of 96,8%. Voor de opleidingscheques bedraagt het budget 1.973 keuro of 3,2% van het totale budget.
De globale realisatie op dit begrotingsartikel bedraagt 61.792 keuro VAK/VEK. Dit komt neer op 100%, zowel voor wat betreft het VAK- als het VEK-krediet. De realisatiegraad voor het Vlaams opleidingsverlof ligt met 99,3% iets lager. De realisatiegraad voor wat betreft de opleidingscheques komt in 2025 op 91,1% voor het VAK en VEK. Zie ook de tabel hieronder.

Aan de indieners van VOV-dossiers wordt gevraagd aan te geven of het initiatief voor het volgen van de opleiding uitgaat van de werknemer of de werkgever. De uitgaven in het kader van dossiers waarvoor aangegeven wordt dat het initiatief uitgaat van de werkgever worden aangerekend op een afzonderlijk celkrediet zodat we de uitgaven die onder het gemeenschappelijk initiatiefrecht vallen kunnen onderscheiden van de uitgaven voor 'gewone' VOV-dossiers. In ieder geval zien we een ruime overschrijding van het verwachte aandeel van dossiers 'gemeenschappelijk initiatiefrecht' in het totale aantal VOV-dossiers.

	Budget	**%**	**2025**		**%**	**%**	**Overl. rekening**	**%**
			VAK	**VEK**	**VAK**	**VEK**		
OC	1.973	3,2%	1.797	1.797	91,1%	91,1%	1.650	91,8%
VOV	59.824	96,8%	59.430	59.430	99,3%	99,3%	71.009	119,5%
SSB	0	0%	0	0	-	-	0	0%
	61.797	**100%**	**61.227**	**61.227**	**99,1%**	**99,1%**	**72.659**	**118,7%**

Relance	0		565	565	-	-	0	0%
	61.797		**61.792**	**61.792**	**100%**	**100%**	**72.659**	**117,6%**

Overlopende rekening 2025

De aanrekeningen op 2025 omvatten een bedrag van 72.659 keuro dat op de overlopende rekening werd geplaatst. Er werd immers geraamd dat voor dit bedrag aan aanvragen in 2026 of later nog verwerkt zal worden voor prestaties die betrekking hebben op 2025 of voorgaande jaren.

Voor het Vlaams Opleidingsverlof werd een bedrag ten belope van 71.009 keuro op de overlopende rekening gezet. Daarvan heeft 4 keuro betrekking op schooljaar 2020-2021, 4 keuro op schooljaar 2021-2022, nog eens 4 keuro op schooljaar 2022-2023, 1.186 keuro op schooljaar 2023-2024, 54.486 keuro op schooljaar 2024-2025 en 15.325 keuro op schooljaar 2025-2026.
De afhandeling en uitbetaling van de 2de kwartaalafrekening voor schooljaar 2024-2025 die voorzien was in december 2025 werd uitgesteld omwille van fraudegevallen. Deze kwartaalafrekening zal daardoor in 2026 afgehandeld worden. Dat verklaart het hoge bedrag dat voor het VOV op de overlopende rekening werd gezet.

Voor de opleidingscheques werd 1.650 keuro op de overlopende rekening geplaatst. Aangezien de uitbetaling van opleidingscheques plaatsvindt in de zesde maand na de startdatum van de opleiding zullen in 2026 nog heel wat cheques behandeld worden die op 2025 aangerekend moeten worden.

In het kader van de relancemaatregel gemeenschappelijk initiatiefrecht VOV is het schooljaar 2021-2022 nu zo goed als volledig afgehandeld. De 4 keuro die voor schooljaar 2021-2022 nog op de overlopende rekening werd geboekt heeft betrekking op het reguliere VOV.

Voor het gemeenschappelijk initiatiefrecht, een relance-maatregel in schooljaar 2021-2022, werd in 2025 een bedrag van 565 keuro aan realisaties geboekt. Dat is het gevolg van het gegeven dat de werkelijke uitgaven voor het aandeel van het gemeenschappelijk initiatiefrecht in de manuele betalingen en de eindafrekening van schooljaar 2021-2022, die in het kader van de aanrekeningen via de overlopende rekening op 293 keuro geraamd werden, opliepen tot 858 keuro. Het verschil tussen beide komt ten laste van begrotingsjaar 2025 en niet van de overlopende rekening.

Als gevolg van de tijdelijke technische aanpassingen aan de toekennings-voorwaarden voor het VOV voor het schooljaar 2025-2026 blijven de uitgaven voor het VOV in 2025 beperkt tot 59.430 keuro VAK/VEK of 0,7% minder dan het voorziene budget. Aldus werd de vooropgestelde besparing van 5.000 keuro gerealiseerd.

TB0-1TIE2VC-WT – EXPERTISECENTRUM INNOVATIEVE LEERWEGEN - LEVENSLANG LEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de structurele werkingskosten van het Partnerschap Levenslang Leren en de middelen voor de uitvoering van het actieplan levenslang leren 'Koers naar een Lerend Vlaanderen', zoals bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 17/12/2021. Met andere woorden zijn dit de recurrente middelen die dienen om de operationele doelstelling 8: 'Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt' te realiseren.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	714	714	185	714	840	840

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal beschikbare budget bedroeg bij de begrotingsaanpassing 2025 714 keuro VAK en 714 keuro VEK. In december werd via herverdeling 126 keuro VEK toegevoegd aan het krediet teneinde het VEK-tekort op dit begrotingsartikel op te vangen. Dit bracht het finale VEK-krediet op 840 keuro.

De VAK-benutting bedroeg in 2025 slechts 185 keuro (25,9%). Deze lage benutting is het gevolg van de beslissing die in de loop van 2025 werd genomen om vanaf 2026 de taken van het expertisecentrum (en bijbehorende middelen) te heroriënteren naar ECOOM (zie BBT BO 2026 – Werk). Door deze heroriëntering vanaf 2026 werd beslist om ook in 2025 geen bijkomende (meerjarige) engagementen meer aan te gaan. De vastleggingen die nog hebben plaatsgevonden in 2025 waren voornamelijk bestemd voor de ontwikkeling van de tool 'informeel leren' (95 keuro) en de uitgaventoetsing 'arbeidsmarktgerichte opleidingen voor volwassenen' (75 keuro).

De VEK-uitvoering bedroeg in 2025 840 keuro (of 100% van het finaal beschikbare budget).

TB0-1TIE2VD-WT – MENTORKORTINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling 8: 'Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt'.

Werkgevers konden de doelgroepkorting voor mentors krijgen als ze jongeren lieten opleiden op de werkvloer door één of meerdere van hun werknemers die aan de voorwaarden voor mentor voldeden. De mentorkortingen werden geïntegreerd in een nieuwe maatregel "Kwalificerend werkplekleren" (op begrotingsartikel TB0-1TIE2VE-WT) die inging op 1 september 2023. Als gevolg daarvan werd de huidige maatregel mentorkortingen stopgezet op 1 juli 2023.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	0	0	-1.727	0	0	-1.727

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 werd geen krediet meer voorzien op het begrotingsartikel van de mentorkortingen. De negatieve realisatie op dit begrotingsartikel (-1.727 keuro) is het gevolg van de negatieve achterstallen voor de mentorkortingen. Er is met andere woorden gecorrigeerd voor bedragen die in de voorbije jaren teveel zijn betaald.

TB0-1TIE2VE-WT – KWALIFICEREND WERKPLEKLEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 8: 'Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt'. Met de middelen op dit begrotingsartikel wordt uitvoering gegeven aan de maatregel kwalificerend werkplekleren, die is ingegaan op 1 september 2023.

Deze maatregel bevat enerzijds een premie voor ondernemingen. Deze ondernemingen faciliteren op hun werkvloer het intensief werkplekleren in het kader van kwalificerende opleidingen en stellen daarvoor een opgeleide mentor aan.

Daarnaast werd een premie voorzien tot het einde van schooljaar 2024-2025 voor leerlingen in alternerende opleidingen binnen het secundair onderwijs. Vanaf september 2025 werd de leerlingenpremie geschrapt in het kader van de rationalisering van de arbeidsmarktsubsidies (zie Vlaams regeerakkoord 2024-2029).

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	7.334	7.334	7.221	7.334	7.334	7.221

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 werd een beschikbaar krediet (VAK/VEK) voorzien ten belope van 7.334 keuro. Dit bedrag werd niet gewijzigd buiten begrotingsronde.

Het gaat hier om betalingen van zowel de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen als de leerlingenpremie alternerende opleiding in het kader van overeenkomsten die betrekking hebben op schooljaar 2024-2025 en schooljaar 2025-2026.

De uitvoering (VAK/VEK) bedraagt 7.221 keuro wat 98,5% van het beschikbare budget betreft. Hiervan werd 4.546 keuro aangerekend voor de premie voor ondernemingen en 2.675 keuro werd aangerekend voor de leerlingenpremie.

Er werd ook een geraamd bedrag van 2.549 keuro op de overlopende rekening geplaatst gezien een opleidingsverstrekker 3 maand de tijd heeft om een dossier aan te maken van de startdatum van de overeenkomst voor de leerling. Het bedrag op de overlopende rekening heeft dus voornamelijk betrekking op dossiers die aangemaakt zijn voor schooljaar 2025-2026.

TB0-1TIE2VF-WT – OPLEIDINGEN IN UITVOERING VAN VIA - VIVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor VIVO voor de sectorale coördinatie van het opleidingsbeleid in de social profitsector.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	7	7	-3	7	0	-3

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 konden geen middelen aan VIVO worden toegekend. Er wordt momenteel gewerkt aan een decretale basis om de financiering in overeenstemming te brengen met de Europese staatsteunregels en de VCO, in het kader van de aanbevelingen van de inspectie van financiën. Het decretale kader hiervoor zal nog in 2026 uitgewerkt worden.

De 7 keuro VAK/VEK zijn nog middelen uit de indexprovisie die werden toegekend. In 2025 is er een negatieve uitvoering door een afrekening van de subsidie van 2023.

TB0-1TIE2VY-IS – VDAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden middelen voorzien opdat VDAB haar kernopdracht betreffende competentieversterking kan uitvoeren. VDAB voorziet naast middelen voor de interne werking van haar provinciale afdelingen ook nog middelen voor de maatregel IBO en andere vormen van werkplekleren, leertijd, financiële tegemoetkoming aan cursisten (kinderopvang, reiskosten) en subsidies aan derden.

Begrotingsuitvoering:

						(duizend euro)
	VAK			**VEK**		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	186.606	192.934	192.842	186.606	200.484	200.392

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2025 decretaal toegekende krediet bedroeg 186.606 keuro VAK en VEK. Dit bedrag werd buiten begrotingsronde verhoogd met 6.328 keuro in VAK en 13.878 keuro VEK.

De toelage werd buiten begrotingsronde verhoogd met enkele herverdelingen:
- Herverdeling in het kader van de uitvoering van "Turboplan beter inburgeren en sneller aan het werk" 811 keuro VAK/VEK
- Herverdeling uit de indexprovisie ten bedrage van 2.669 keuro VAK/VEK
- De herverdeling vanuit Oekraïneprovisie naar deze toelage bedraagt voor 2025 2.848 keuro VAK/VEK.

Onder dit begrotingsartikel van VDAB situeren zich ook nog twee relancebasisallocaties die kaderen binnen het VO-brede relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'. Het gaat om VV128 – Digitale vaardigheden en om VV018 - Opleidings- en loopbaanoffensief. Voor deze relanceprojecten werd respectievelijk 7.550 keuro VEK uit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR) herschikt naar dit begrotingsartikel.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 192.842 keuro VAK van het beschikbare VAK-krediet en 200.484 keuro VEK of quasi 100% van de beschikbare kredieten.

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

Entiteit: VDAB

Omschrijving

VDAB heeft haar kredieten onder ISE Competenties gebruikt om haar decretale opdrachten uit te voeren, met name voor iedere persoon op beroepsactieve leeftijd opleiding met het oog op een duurzame loopbaan te verzekeren, te organiseren en te bevorderen.

Om haar kernopdracht uit te voeren voorziet VDAB naast middelen voor de interne werking van haar provinciale afdelingen ook nog middelen voor de maatregel IBO en andere vormen van werkplekleren, financiële tegemoetkoming aan cursisten (kinderopvang, reiskosten) en subsidies aan derden. Daarnaast worden er ook investeringen voorzien in de opleidingscentra van VDAB.

Ontvangsten

De ontvangsten van het agentschap voor ISE "competenties" omvatten eigen ontvangsten, ontvangsten uit Europese fondsen en ontvangsten vanuit de toelage van de Vlaamse overheid.

De toelage van de Vlaamse overheid voorzien voor "competenties" is 197.386 keuro.

De eigen ontvangsten zijn in de uitvoering 21.039 keuro, dat is 46 keuro hoger dan begroot, waarbij de opbrengsten uit IBO (19.440 keuro begroot voor 2025) 886 keuro lager zijn dan begroot. De arbeidsmarktsituatie in 2025 heeft er toe geleid dat deze competentieversterkende maatregel van individuele beroepsopleiding minder werd opgestart met minder opbrengsten en uitgaven op deze maatregel als gevolg. De opbrengsten uit betaalde opleidingen bij werkgevers bedroegen 932 keuro hoger dan begroot (begroot op 1.553 keuro). In 2025 werd voor 3.993 keuro vastgoed verkocht ter financiering van de loopbaancampus Roeselare (4 panden) waar er een totale opbrengst uit diverse verkopen vastgoed begroot was van 13.892 keuro. De niet-geraliseerde verkopen in 2025 ten gevolge een niet afgeronde verkoopprocedure zullen worden verkocht in 2026

De opbrengsten uit de Europese fondsen (ESF actor-dossiers) zijn voor "competentie" in totaal 15.996 keuro in 2025 (begroot op 18.706 keuro).

Uitgaven

De provinciale werkingskosten en de provinciale- en centrale projectprogrammatie voor een totaal van 35.741 keuro is 3.7 mio euro lager dan begroot. De uitgaven voor de provinciale projectprogrammatie waren 2mio lager dan begroot (21.402 keuro). Onder de post provinciale werkingskosten hebben de cluster Intensieve dienstverlening (IDV) en Cluster Zorg onderwijs de grootste minderopbrengst samen met -1mio.

De vergoedingen aan cursisten is 0,1 mio euro lager dan begroot (begroting 12.400 keuro) en de uitgaven voor IBO 24 keuro lager dan begroot (begroting 30.950 keuro). De uitgaven voor de social profit sector opleidingen waren 63 keuro hoger dan de prognose (begroting 4,4 mio euro)

De investeringsuitgaven binnen de diverse bestaande en nieuwe competentiecentra bedroegen 29,6 mio euro waaronder investeringen in loopbaancampus Roeselare voor 21.517 keuro en investeringen in roerende goederen competentiecentra voor 8.052 keuro.

VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

1.1. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA TA – TB0 – DEPARTEMENT WEWIS

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	2.285	303	0	71.396	68.651
BA-JR	2.285	303	0	75.968	80.926
BU	2.488	1.353	0	69.848	72.648

Ontvangsten

TB0-9TAEAZZ-OP - ONTVANGSTEN PARTICIPATIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is niet meer in gebruik, maar wordt nog behouden omdat het mogelijks nog nodig is in de toekomst voor de aanrekening van de voorschotten van de Vlaamse cofinanciering ESF.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	0	0
BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:
Dit begrotingsartikel is niet meer in gebruik.

TB0-9TAXAZZ-OW- ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat het principieel recht aan jaarontvangst Europese middelen technische bijstand voor Europese programma's, met als grootste programma het ESF-programma, zijnde ESF+ 2021-2027.

Daarnaast worden op dit begrotingsartikel ook ontvangsten geboekt voor Europese programma's die lopen binnen het domein Economie, Wetenschap en Innovatie.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	2.285	0	0	0	0
BA-JR	2.285	0	0	0	0
BU	2.488	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De totaal geraamde ontvangsten voor 2025 op dit artikel bedroeg 2.285 keuro. De effectieve ontvangsten bedroegen echter 2.488 keuro.

Voor de programma's ESF+ en AMIF werd een principieel recht geraamd ten belope van 2.102 keuro. Het uiteindelijk principieel recht bedroeg echter 2.210 keuro:

- ESR-neutraliteit Technische bijstand ESF+ 2021-2027: 1.966 keuro
- ESR-neutraliteit Technische Bijstand AMIF 2021-2027: 244 keuro

Voor de overige Europese programma's die betrekking hebben op de domeinen Economie, Wetenschap en Innovatie werd een principieel recht geraamd ten belope van 183 keuro. Het uiteindelijk principieel recht bedroeg echter 270 keuro.

De overige ontvangsten betreffen onder meer terugvorderingen van zendingen en bedragen 8 keuro zodat het totale aantal ontvangsten op dit artikel 2.488 keuro bedraagt.

TB0-9TAXTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel gebeurt de terugbetaling van lonen van personeel dat naar andere overheden of agentschappen gedetacheerd werd.

Ook de ontvangsten die voortvloeien uit de facturatie DAC worden op dit artikel ingeschreven. Departement WEWIS voert de loon- en sociale administratie uit voor de DAC-werkgevers. Werkgevers betalen op kwartaalbasis voor deze prestaties. Tot slot komen hier ook terugbetalingen toe die gerelateerd zijn aan werkingsuitgaven.

Dit begrotingsartikel spijst aan uitgavenzijde de begrotingsartikelen TB0-1TAX4ZZ-LO en TB0-1TAE4ZZ-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	303	0	0	0
BA-JR	0	303	0	0	0
BU	0	1.353	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Op dit begrotingsartikel werd voor 2025 een ontvangst geraamd van 303 keuro.

De reële ontvangsten bedroegen echter 1.353 keuro en zijn als volgt samengesteld:

- 72 keuro voor terugvordering van 75% van het loon van een personeelslid dat gedetacheerd is naar de vzw Epos (conform de afspraak);
- 40 keuro aan facturen ten aanzien van DAC-werkgevers voor de loon-en sociale administratie die Departement WEWIS uitvoert voor deze werkgevers;
- 9 keuro aan ontvangen rechtsplegingsvergoedingen;
- 1.232 keuro journaalboekingen met het oog op het ESR-neutraal stellen van verschillende ESF+ overheidsopdrachten 2021-2027. Deze ontvangst werd initieel niet mee begroot en verklaart de afwijking ten opzichte van de begrote cijfers. Hiertegenover staan de uitgaven die in hetzelfde jaar worden aangerekend waardoor het netto-saldo van deze verrichtingen 0 keuro bedraagt.

Uitgaven

TB0-1TAE2ZZ-PA - PARTICIPATIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit PA-artikel is niet meer in gebruik, maar wordt nog behouden, aangezien het mogelijks in de toekomst nog nodig is voor de aanrekening van de voorschotten van de Vlaamse cofinanciering ESF.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	0	0
BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:
Dit begrotingsartikel is niet meer in gebruik.

TB0-1TAX2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de lonen van de personeelsleden van het Departement WEWIS.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	43.226	43.226
BA-JR	0	0	0	43.965	43.965
BU	0	0	0	42.574	42.880

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2025 bedroeg het decretaal toegekende krediet 43.226 keuro VAK/VEK. In de loop van 2024 steeg het budget verder tot 43.965 keuro. Dit is een stijging met 739 keuro VAK/VEK. Deze budgettoename is toe te schrijven aan volgende zaken:

- Naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in 2025 werd er 735 keuro vanuit de indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) herverdeeld naar de loonkredieten om de meerkost bij de lonen op te vangen.
- In het kader van de implementatie van Expeditie talent, het nieuwe verloningskader van de VO, werd een meeruitgave van 4 keuro gebudgetteerd.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 42.574 keuro VAK of 96,8% van het beschikbare VAK-krediet en 42.880 keuro VEK of 97,5% van het beschikbare VEK-krediet.

De VAK-VEK-discrepantie in de uitvoering werd hoofdzakelijk teweeggebracht door de VEK-aanrekening van de functioneringstoelages m.b.t. prestaties 2024 op het VEK-krediet van 2025. De VAK-aanrekening van de functioneringstoelage m.b.t. prestaties 2024 gebeurde reeds, conform VCO, in 2024.

TB0-1TAX4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit fonds werd opgericht via de bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2012, hoofdstuk 3. Dit begrotingsartikel laat toe de loonmiddelen, extern teruggevorderd via het ontvangstenartikel TB0-9TAXTZZ-OW, opnieuw in te zetten voor uitbetaling van wedden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	123	123
BA-JR	0	0	0	2.300	2.300
BU	0	0	0	152	152

Inhoudelijke toelichting:

De bij BO/BA 2025 ingeschreven verwachte uitgaven voor lonen in 2025 bedroegen 123 keuro. Het betrof hier de lonen van enkele personeelsleden die ingezet worden voor de voorbereiding, implementatie, monitoring, evaluatie, communicatie, het administratief beheer en de controle van EU-acties en -projecten. De besteding op het begrotingsfonds bedroeg uiteindelijk 152 keuro in plaats van 123 keuro. Dat is 29 keuro meer dan initieel verwacht werd.

Bij de aanvang van 2025 bedroeg het overgedragen saldo in het begrotingsfonds 2.228 keuro. In de loop van 2025 kwamen er ontvangsten binnen ten belope van 72 keuro. Daardoor liep het budget in het begrotingsfonds in 2025 op tot 2.300 keuro. Aangezien de aangroei 72 keuro bedroeg en de uitgave 152 keuro, was er sprake van een beperkte intering van 80 keuro en bleef het saldo in het fonds in 2025 (2.148 keuro per 31 december 2025) in globo stabiel.

TB0-1TAX2ZZ-WT- WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de werkingskredieten van het departement: de algemene werkingskosten, de uitgaven voor communicatie en IT-diensten en –investeringen, de schadevergoedingen en overige investeringen.

De meeste uitgaven op dit begrotingsartikel keren jaarlijks terug en omvatten aankopen van materiaal en diensten die een optimale werking van het departement moeten garanderen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	28.026	25.281
BA-JR	0	0	0	28.026	32.984
BU	0	0	0	27.104	29.598

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet voor werkingskosten bedroeg bij BA 2025 28.026 keuro VAK en 25.281 keuro VEK. Op het einde van het jaar werd een VEK-herverdeling uitgevoerd vanuit de beleidskredieten ten bedrage van 7.676 keuro voor het ondervangen van de openstaande IT-verplichtingen. Daarnaast vond een VEK-herverdeling plaats van 27 keuro uit het provisioneel krediet voor de vereffening van facturen in het kader van de uitgaven voor digitale vaardigheden (Digibanken).

Dit begrotingsartikel kende in 2025 een uitvoering van 27.104 keuro VAK of 96,7% van het beschikbare VAK-krediet en 29.598 keuro VEK of 89,7% van het beschikbare VEK-krediet.

In de loop van 2025 werd 43 keuro anomalie geboekt waarvan 28,4 keuro Technische bijstand DOV betrof en 14,4 keuro betrekking had op de boeking van de Technische bijstand in het kader van ESF+.

85,1% van de VAK- kredieten en 87% van de VEK-kredieten heeft betrekking op de Informaticakredieten, 3,7% van de VAK-kredieten en 2,3% van de VEK-kredieten heeft betrekking op de ESF-kredieten (niet-informatica). 0,2% heeft betrekking op Europese projecten. De resterende middelen hebben betrekking op de reguliere werkingsuitgaven.

TB0-1TAE4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit fonds werd opgericht via het decreet houdende de bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2012, Hoofdstuk 3. Dit begrotingsartikel laat toe de middelen, extern teruggevorderd via het ontvangstenartikel TB0-9TAXTZZ-OW, opnieuw in te zetten voor de werking van het departement.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	21	21
BA-JR	0	0	0	1.677	1.677
BU	0	0	0	19	19

Inhoudelijke toelichting:

De bij BO 2025 en BA 2025 ingeschreven verwachte uitgaven op dit begrotingsartikel bedroegen 21 keuro. De besteding op het begrotingsfonds bedroeg uiteindelijk 19 keuro voor EPOS (Europees Programma voor Onderwijs opleiding en Samenwerking) en IT-uitgaven.

Bij de aanvang van 2025 bedroeg het overgedragen saldo in het begrotingsfonds 1.625 keuro. In de loop van 2025 kwamen er ontvangsten binnen ten belope van 52 keuro. Daardoor liep het budget in het begrotingsfonds in 2025 op tot 1.677 keuro. Aangezien de aangroei 52 keuro bedroeg en de uitgave 19 keuro, was er sprake van een netto-groei van 33 keuro. Zodoende bedraagt het saldo van het begrotingsfonds eind 2025, 1.658 keuro op dit begrotingsartikel.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

2.1. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA TB - WERK

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**

BA	0	0	0	609	1.503
BA-JR	0	0	0	609	587
BU	0	0	0	0	0

Noot: bovenstaand overzicht bevat de totalen van de begrotingsartikelen TB0-1TBE2AL-PR en TB0-1TBE2AN-PR. De overige begrotingsartikelen onder het programma TB vallen onder de bevoegdheid van minister-president Matthias Diependaele en zijn opgenomen in de BBT Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie.

Uitgavenartikelen

TB0-1TBE2AL-PR - PROVISIE MAATREGELEN VOOR DE ONDERSTEUNING VAN HET WERKGELEGENHEIDSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

De kredieten op dit begrotingsartikel worden ingezet om maatregelen op te zetten voor de ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	517	1.503
BA-JR	0	0	0	517	587
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Na besparingen van 622 keuro VAK/VEK in het kader van de uitvoering van het regeerakkoord bedraagt het budget van de provisie bij BA 2025, 517 keuro in VAK en 1.503 keuro in VEK.

Om ervoor te zorgen dat het sociaal akkoord in het kader van de Dienstencheques kon worden uitgevoerd werden er kredieten herverdeeld van verschillende begrotingsartikels naar het artikel van de dienstencheques. Zo ook werd 916 keuro VEK herverdeeld van deze provisie naar de dienstencheques met begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT.

TB0-1TBE2AN-PR – COMPETITIVITEITSPROVISIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het kader van de Vlaamse bijdrage voor het 'Pact voor competitiviteit en werkgelegenheid' werd in een provisie voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2025	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA	0	0	0	92	0
BA-JR	0	0	0	92	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werden in 2025 geen herverdelingen van of naar deze provisie uitgevoerd waardoor het beschikbare budget op 92 keuro VAK en 0 keuro VEK behouden bleef.

VIII. LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AES	Adult Education Survey
AGII	Agentschap Integratie en Inburgering
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AMAL	Agentschap Integratie en Inburgering Gent
AMIF	Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie
AO	Algemene Ontvangsten
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWI	Aanwervingsincentive
BA	Begrotingsaanpassing
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BO	Begrotingsopmaak
BU	Begrotingsuitvoering
BVR	Besluit Vlaamse Regering
CMPPS	cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen
DAB	Diensten van algemeen belang
DAC	Derde Arbeidscircuit
DG HAN	Directie-Generaal voor Personen met een handicap
DKBUZA	Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
DmfA	Déclaration multifonctionnelle/multifunctionele Aangifte
DOV	Departement Onderwijs en Vorming
EAK	Jaarlijkse enquête voor de arbeidskrachten
ECOOM	Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring
ELA	Europese Arbeidsautoriteit
EMCO	Employment Committee
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EURES	EURopean Employment Services
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FLA	Federal Learning Account
FOD	Federale overheidsdienst
FOT	Focus op Talent
GDPR	General Data Protection Regulation
GESCO	Gesubsidieerde Contractuelen
GLOW	Groeien en Leren op de Werkvloer
GOB	Gespecialiseerde opleiding, begeleiding en bemiddeling
GTB	Gespecialiseerd Team Bemiddeling
IBO	Individuele Beroepsopleiding
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
IMW	Individueel Maatwerk
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
kmo	kleine en middelgrote ondernemingen

KPI	kritische prestatie-indicatoren
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LAP	Lokaal ActiveringsPact
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LEED	Local Employment and Economic Development Programme
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MB	Ministerieel besluit
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NEC	Normaal Economisch Circuit
NEET	Not in Education, Employment or Training
NOOZO	NOOZO staat voor "niets over ons, zonder ons" - Vlaamse adviesraad voor en door personen met een handicap.
OAO	Overeenkomst van Alternerende Opleiding
OCMW	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
OD	Operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PES	Publieke Tewerkstellingsdiensten
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competences
POAB	Port of Antwerp-Bruges
POC	proof of concept
POD MI	Programmatorische overheidsdienst voor Maatschappelijke Integratie
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RRF	Recovery and Resilience Facility
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SD	Strategische doelstelling
SEC	Sociaal-Economisch Circuit
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SFSCW	Sociaal Fonds voor het Socio-cultureel werk
SIF	Sociaal Interventiefonds
STRAP	Vlaams strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie
TIBB	Tender voor Intensieve Bemiddeling naar Werk
TWE	Tijdelijke werkervaring
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VCF	Vlaams Cofinancieringsfonds
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité

VIA	Vlaams Intersectoraal akkoord
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VKF	Vlaams Klimaatfonds
VLAIO	Agentschap Innoveren & Ondernemen
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VOCO	Voorzitterscollege
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie
VOV	Vlaams Opleidingsverlof
VPDL	Vlaams Partnerschap Duaal Leren
VSI	Vlaamse Sociale Inspectie
VTE	Voltijds equivalent
WEWIS	Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie
WGA	Werkgelegenheidsakkoord
WHT	Werkhervattingstoeslag
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)

IX. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

- Wijziging oprichtingsdecreet VDAB: controle beschikbaarheid verplicht ingeschreven werkzoekenden, sanctionering en verweer

  Timing: principiële goedkeuring VR 14/07/2025, definitieve goedkeuring VR 05/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-oprichtingsdecreet-vdab-controle-beschikbaarheid-verplicht-ingeschreven-werkzoekenden-sanctionering-en-verweer-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Opvolgingsprocedure werkzoekgedrag: afschaffing formeel afsprakenblad

  Timing: principiële goedkeuring VR 06/06/2025, definitieve goedkeuring VR 05/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/opvolgingsprocedure-werkzoekgedrag-afschaffing-formeel-afsprakenblad) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Evaluaties werkzoekgedrag tijdens beroepsinschakelingstijd: wijzigingsbesluit

  Timing: principiële goedkeuring VR 24/10/2025, tweede principiële goedkeuring VR 19/12/2025, definitieve goedkeuring VR 30/01/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/evaluaties-werkzoekgedrag-tijdens-beroepsinschakelingstijd-wijzigingsbesluit-1) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Wijziging diverse decreten rond Wonen: verplichtingen kandidaat-huurders en sociale huurders met het oog op een betere activering en toeleiding naar de arbeidsmarkt

  Timing: principiële goedkeuring VR 19/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-diverse-decreten-rond-wonen-verplichtingen-kandidaat-huurders-en-sociale-huurders-met-het-oog-op-een-betere-activering-en-toeleiding-naar-de-arbeidsmarkt) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Conceptnota: "Beleidsdomeinoverschrijdende aanpak om drempels naar werk weg te werken"

  Timing: Mededeling VR 12/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/conceptnota-beleidsdomeinoverschrijdende-aanpak-om-drempels-naar-werk-weg-te-werken) voor verdere informatie.

- Vrijstellingen van werkgeversbijdragen voor ondernemingen uit de koopvaardij-, zeesleepvaart- en baggersector

  Timing: Principiële goedkeuring VR 02/05/2025, definitieve goedkeuring VR 4/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/vrijstellingen-van-werkgeversbijdragen-voor-ondernemingen-uit-de-koopvaardij-zeesleepvaart-en-baggersector-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Opheffingsregeling DAC en doelgroepvermindering van gesubsidieerde contractuelen

  Timing: Principiële goedkeuring VR 02/05/2025, definitieve goedkeuring VR 13/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/opheffingsregeling-dac-en-doelgroepvermindering-van-gesubsidieerde-contractuelen-0#documenten) voor verdere

informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Wijzigingsbesluit Jobbonus: aanpassing loongrenzen 2025 en verhoging met een vast, onveranderlijk bedrag vanaf het refertejaar 2025

  Timing: Tweede principiële goedkeuring VR 02/05/2025, definitieve goedkeuring VR 27/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijzigingsbesluit-jobbonus-aanpassing-loongrenzen-2025-en-verhoging-met-een-vast-onveranderlijk-bedrag-vanaf-het-refertejaar-2025-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Administratiekosten dienstencheques: wijzigingsbesluit

  Timing: Principiële goedkeuring VR 14/03/2025, tweede principiële goedkeuring VR 02/05/2025, definitieve goedkeuring VR 20/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/administratiekosten-dienstencheques-wijzigingsbesluit-1) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Dienstencheques: verhoging tegemoetkoming

  Timing: Principiële goedkeuring VR 18/07/2025, definitieve goedkeuring VR 17/10/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/administratiekosten-dienstencheques-wijzigingsbesluit-1) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Wijzigingsbesluit dienstencheques en wijk-werkcheques: afschaffing fiscaal voordeel

  Timing: Principiële goedkeuring VR 12/12/2025, definitieve goedkeuring VR 13/02/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijzigingsbesluit-dienstencheques-en-wijk-werkcheques-afschaffing-fiscaal-voordeel-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Wijziging organisatiebesluit kabinetten en toekenningsbesluit onderbrekingsuitkeringen zorgkrediet: ontslag personeelsleden en toekenning bepaalde verloven en andere voordelen

  Timing: Definitieve goedkeuring VR 03/10/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-organisatiebesluit-kabinetten-en-toekenningsbesluit-onderbrekingsuitkeringen-zorgkrediet-ontslag-personeelsleden-en-toekenning-bepaalde-verloven-en-andere-voordelen) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Omvorming loopbaancheques naar loopbaankrediet: bepaling tijdelijke afwijking van besluiten over loopbaanbegeleiding

  Timing: Principiële goedkeuring VR 18/07/2025, definitieve goedkeuring VR 03/10/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/omvorming-loopbaancheques-naar-loopbaankrediet-bepaling-tijdelijke-afwijking-van-besluiten-over-loopbaanbegeleiding-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Conceptnota: "Loopbaankrediet"

  Timing: Mededeling VR 27/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/conceptnota-loopbaankrediet) voor verdere informatie.

- Voorontwerp decreet Loopbaankrediet

  Timing: Principiële goedkeuring VR 19/12/2025, definitieve goedkeuring VR 20/03/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/ontwerpdecreet-loopbaankrediet) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Ondersteuning tewerkstelling Oekraïense vluchtelingen: addenda sectorconvenanten 2023-2025 'Uitzendarbeid', 'Chemie, Kunststoffen en Life Sciences', 'Hout' en 'Voedingsnijverheid'

  Timing: Beslissing VR 28/02/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/ondersteuning-tewerkstelling-oekraiense-vluchtelingen-addenda-sectorconvenanten-2023-2025-uitzendarbeid-chemie-kunststoffen-en-life-sciences-hout-en-voedingsnijverheid) voor verdere informatie.

- Sectorconvenanten 2023-2025:(subsidie uitvoering)

  Timing: Beslissing VR 04/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering voor verdere informatie:
  - addenda 2025-2026 (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/sectorconvenanten-2023-2025-subsidie-uitvoering-addenda-2025-2026)
  - addenda Investeren in Talent 2025-2026 (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/sectorconvenanten-2023-2025-subsidies-uitvoering-addenda-investeren-in-talent-2025-2026)
  - addenda Diversiteit en inclusie 2025-2026 (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/sectorconvenanten-2023-2025-subsidie-uitvoering-addenda-diversiteit-en-inclusie-2025-2026)
  - addenda Duaal leren 2025-2026 (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/sectorconvenanten-2023-2025-subsidies-uitvoering-addenda-duaal-leren-2025-2026)

- Samenwerkingsakkoord tussen Vlaamse Gewest en Waalse Gewest over afstemming arbeidsmarktbeleid en bevordering van mobiliteit werkzoekenden

  Timing: Goedkeuring VR 27/11/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/samenwerkingsakkoord-tussen-vlaamse-gewest-en-waalse-gewest-over-afstemming-arbeidsmarktbeleid-en-bevordering-van-mobiliteit-werkzoekenden) voor verdere informatie.

- Conceptnota "Verscherpt en geïntegreerd arbeidsmigratiebeleid"

  Timing: Mededeling VR 09/05/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/conceptnota-verscherpt-en-geintegreerd-arbeidsmigratiebeleid) voor verdere informatie.

- Wijziging tewerkstellingsbesluit buitenlandse werknemers: verscherpt en geïntegreerd arbeidsmigratiebeleid

  Timing: Principiële goedkeuring VR 14/07/2025, definitieve goedkeuring VR 28/11/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-tewerkstellingsbesluit-buitenlandse-werknemers-verscherpt-en-geintegreerd-arbeidsmigratiebeleid-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Samenwerkingsakkoord elektronisch platform (gecombineerde) verblijfsaanvraagprocedure buitenlandse werknemers: ontwerp van instemmingsdecreet

  Timing: Definitieve goedkeuring VR 04/04/2025, Mededeling bekrachtiging en afkondiging VR 27/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/samenwerkingsakkoord-elektronisch-platform-gecombineerde-verblijfsaanvraagprocedure-buitenlandse-werknemers-ontwerp-

van-instemmingsdecreet) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Samenwerkingsakkoord elektronisch platform verblijfsaanvraagprocedure buitenlandse werknemers: kostenverdeelsleutel

  Timing: Principiële goedkeuring VR 16/05/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/samenwerkingsakkoord-elektronisch-platform-verblijfsaanvraagprocedure-buitenlandse-werknemers-kostenverdeelsleutel) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Knelpuntberoepen middengeschoolde functies

  Timing: Mededeling VR 28/11/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/knelpuntberoepen-middengeschoolde-functies) voor verdere informatie.

- Decreet ketenaansprakelijkheid dat artikels wijzigt in de wet over de tewerkstelling van buitenlandse werknemers en in het decreet over sociaalrechtelijk toezicht

  Timing: Tweede principiële goedkeuring VR 21/02/2025, definitieve goedkeuring VR 02/05/2025, mededeling bekrachtiging en afkondiging 27/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/ontwerpdecreet-ketenaansprakelijkheid-dat-artikels-wijzigt-in-de-wet-over-de-tewerkstelling-van-buitenlandse-werknemers-en-in-het-decreet-over-sociaalrechtelijk-toezicht) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Zorgvuldigheidsplicht ketenaansprakelijkheid (onder)aannemers en gedragscode uitzendactiviteiten: wijzigingsbesluit

  Timing: Principiële goedkeuring VR 14/07/2025, definitieve goedkeuring VR 24/10/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/zorgvuldigheidsplicht-ketenaansprakelijkheid-onderaannemers-en-gedragscode-uitzendactiviteiten-wijzigingsbesluit-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Amendement programmadecreet begroting 2026: verduidelijking retributie van toepassing op aanvragen arbeidskaarten en arbeidsvergunningen in kader gecombineerde aanvraagprocedure

  Timing: Beslissing VR 21/11/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/amendement-programmadecreet-begroting-2026-verduidelijking-retributie-van-toepassing-op-aanvragen-arbeidskaarten-en-arbeidsvergunningen-in-kader-gecombineerde-aanvraagprocedure) voor verdere informatie.

- Voorontwerp van Programmadecreet begrotingsaanpassing 2025

  Timing: Principiële goedkeuring VR 02/05/2025, definitieve goedkeuring VR 16/05/2025, Mededeling bekrachtiging en afkondiging VR 14/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/ontwerp-van-programmadecreet-begrotingsaanpassing-2025) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Voorontwerp van Programmadecreet bij de begroting 2026

  Timing: Principiële goedkeuring VR 03/10/2025, definitieve goedkeuring VR 24/10/2025, Mededeling bekrachtiging en afkondiging VR 19/12/2025

We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/bekrachtiging-en-afkondiging-programmadecreet-bij-de-begroting-2026) voor verdere informatie.

- Wijziging sectorale regelgeving beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS)

  Timing: Principiële goedkeuring VR 14/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering?q.LIKE=sectorale%20regelgeving%20beleidsdomein%20Werk&order_publicationdate=desc) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Gegevensverwerking in de beleidsvelden werk, competenties en sociale economie in overeenstemming met Algemene Verordening Gegevensbescherming: voorontwerp van wijzigingsdecreet

  Timing: Principiële goedkeuring VR 14/07/2025, tweede principiële goedkeuring VR 14/11/2025, definitieve goedkeuring VR 23/01/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/gegevensverwerking-in-de-beleidsvelden-werk-competenties-en-sociale-economie-in-overeenstemming-met-algemene-verordening-gegevensbescherming-ontwerp-van-wijzigingsdecreet) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Ontbinding en vereffening vzw ESF-Agentschap Vlaanderen

  Timing: Principiële goedkeuring VR 19/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/ontbinding-en-vereffening-vzw-esf-agentschap-vlaanderen) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Uitbreiding opdrachten Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM): voorontwerp wijzigingsdecreet

  Timing: Principiële goedkeuring VR 21/11/2025, definitieve goedkeuring VR 13/02/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/uitbreiding-opdrachten-expertisecentrum-onderzoek-en-ontwikkelingsmonitoring-ecoom-voorontwerp-wijzigingsdecreet-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Conceptnota: "Vlaanderen Leert! Krachtlijnen voor een arbeidsmarktgericht opleidingsoffensief"

  Timing: Mededeling VR 19/12/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/conceptnota-vlaanderen-leert-krachtlijnen-voor-een-arbeidsmarktgericht-opleidingsoffensief) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Uitgaventoetsing "Arbeidsmarktgerichte opleidingen voor volwassenen"

  Timing: Mededeling VR 18/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/uitgaventoetsing-arbeidsmarktgerichte-opleidingen-voor-volwassenen) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Hervorming individuele beroepsopleiding (IBO): wijziging organisatiebesluit arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding

  Timing: Principiële goedkeuring VR 19/09/2025, tweede principiële goedkeuring VR 14/11/2025, definitieve goedkeuring VR 19/12/2025

We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/hervorming-individuele-beroepsopleiding-ibo-wijziging-organisatiebesluit-arbeidsbemiddeling-en-beroepsopleiding-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Administratieve optimalisaties operationele proces Vlaams opleidingsverlof (VOV)

  Timing: Definitieve goedkeuring VR 17/01/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/administratieve-optimalisaties-operationele-proces-vlaams-opleidingsverlof-vov) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Vlaams opleidingsverlof (VOV): verlenging gemeenschappelijk initiatiefrecht 2025-2026

  Timing: Principiële goedkeuring VR 25/04/2025, definitieve goedkeuring VR 20/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/vlaams-opleidingsverlof-vov-verlenging-gemeenschappelijk-initiatiefrecht-2025-2026-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Tijdelijke technische aanpassingen voorwaarden om in aanmerking te komen voor het Vlaams opleidingsverlof

  Timing: Principiële goedkeuring VR 25/04/2025, definitieve goedkeuring VR 27/06/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/tijdelijke-technische-aanpassingen-voorwaarden-om-in-aanmerking-te-komen-voor-het-vlaams-opleidingsverlof-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Hervorming Vlaams opleidingsverlof: wijziging Gerechtelijk Wetboek en herstelwet van 22 januari 1985 met sociale bepalingen

  Timing: Principiële goedkeuring VR 21/11/2025, definitieve goedkeuring VR 30/01/2026

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/hervorming-vlaams-opleidingsverlof-wijziging-gerechtelijk-wetboek-en-herstelwet-van-22-januari-1985-met-sociale-bepalingen-0) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

- Actieplan voor Duaal Leren in Vlaanderen

  Timing: Mededeling VR 18/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/actieplan-voor-duaal-leren-in-vlaanderen) voor verdere informatie.

- Bekrachtiging en afkondiging decreet dat artikel 2 wijzigt van decreet over premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding

  Timing: Mededeling bekrachtiging en afkondiging VR 18/07/2025

  We verwijzen naar de documenten Vlaamse Regering (https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/actieplan-voor-duaal-leren-in-vlaanderen) voor verdere informatie over deze regelgevingsinitiatieven, waaronder omschrijving, planning, consultaties en adviezen, betrokken entiteiten Vlaamse Overheid.

X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Niet van toepassing voor BU 2025

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Aanbeveling – Uitbestedingsbeleid van de VDAB – Efficiëntie en effectiviteit | 37-F (2020-2021) – Nr. 1

ISE: Thema-overschrijdend
Beleidsdoelstelling:

- **OD 7: Een efficiënte en slagkrachtige overheid**

Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1. De VDAB moet alle fasen en stappen in het beslissingsproces tot al dan niet uitbesteden behoorlijk onderbouwen en documenteren, en duidelijk bepalen wie welke bevoegdheid heeft.	2026	in uitvoering	Volgende acties werden gerealiseerd/zijn in uitvoering: - Vernieuwing van het beslissingskader waarbinnen subsidies op een uniforme en juridisch correcte manier kunnen worden vormgegeven, en screening van de lopende subsidies ten aanzien van dit vernieuwde kader. - Programma partnerbeheer: a. Actualisering beslissingsmodel en RAPID rond samenwerking: voor elke stap in het proces om tot dienstverlening -al dan niet in samenwerking met partners- te komen, worden de rollen en verantwoordelijkheden scherp gesteld. Dit geldt zowel voor transversale (=centrale) als provinciale dienstverlening. Het 4-ogen principe wordt geborgd door een escalatiemechanisme bij voorstel tot afwijking van juridisch advies. b. Centraal kader voor provinciale projectopvolging: monitoringskader voor opvolging en kwaliteitscoaching van provinciale projecten c. CRM partnerbeheer: De nieuwe tooling (CRM) om tot een beslissing te komen om al dan niet uit te besteden en te onderbouwen is ingebed in de werking van de organisatie. d. Document management: het bestaande Document management systeem zal op een andere manier ingevuld worden, met name zal dit een bredere toepassing krijgen. - Jaarlijkse opvolgingscontrole door interne audit: Een controle op de kwaliteit en deugdelijke werking door de dienst interne audit werd een

			eerste maal uitgevoerd in 2024. Dit rapport werd reeds bezorgd aan het Rekenhof. Er werd een voorstel gedaan om dit als auditonderwerp op te nemen in 2026. Omwille van de lopende en aankomende veranderingen stelde het auditcomité voor deze audit momenteel nog niet op te nemen, naar de toekomst zal onderzocht worden wanneer dit mogelijk is. - Compliancy management: Opzetten van nieuwe maatregelen om ervoor te zorgen dat de organisatie werkt in overeenstemming met wet- en regelgeving. Bijkomend het opzetten van een compliancy managementcultuur en structurele inbedding van dit alles in de organisatie.
2. De VDAB dient een strategisch beslissingskader te ontwikkelen voor de keuze van de toe te passen samenwerkingsvormen in het geval dat hij met derden samenwerkt.	2025	uitgevoerd	Volgende acties werden gerealiseerd: - Ontwikkeling sourcingkader : Voor de uitvoering van (nieuwe) dienstverlening maakt VDAB aan de hand van vastgelegde criteria weloverwogen (sourcing)keuzes over welke taken men zelf uitvoert ("maak"), welke aan partners worden uitbesteed ("koop"), of waar geopteerd wordt om met partners in andere samenwerkingsverbanden te werken ("verbind"). De raad van bestuur heeft de bevoegdheid om de toepassing van het sourcingkader op te volgen en indien nodig het kader te verfijnen of bij te sturen. - Ontwikkeling samenwerkingskader strategische en institutionele partners. - Vernieuwing van het subsidiekader en identificatie van te hervormen subsidies: zie aanbeveling 1, eerste punt.
3. De VDAB en alle betrokken partners moeten voor alle samenwerkingsvormen de wettelijke en reglementaire bepalingen respecteren, evenals de substantiële kenmerken. De VDAB moet erop toezien dat alle betrokken partners deze verplichtingen naleven.	2025	uitgevoerd	- Zie opgelijste realisaties bij aanbeveling 1. - Daarnaast ook implementatie van de nieuwe kwaliteitswerking: optimaliseren van de samenwerking en coördinatie tussen alle betrokken ondersteunende sporen voor het duurzaam implementeren van -zowel interne als externe- nieuwe dienstverlening en verbeteringen aan de dienstverlening met als beoogd effect een kwalitatieve dienstverlening.
4. De VDAB moet de lopende samenwerkingen met en via de sectorfondsen in kaart brengen, nagaan of zij en hun operationalisering beantwoorden aan de wettelijke en reglementaire bepalingen en de substantieve kenmerken en ze remediëren waar nodig.	TBD	in uitvoering	De samenwerkingen met de sectorfondsen werden in kaart gebracht. Een extern onderzoek naar de kredietlijnen werd uitgevoerd. Een advies ikv de afbouw werd hierover opgemaakt door de afdeling Samenwerking. Momenteel lopen echter nog kredietlijnen met de sectorfondsen, ze worden beschouwd als strategische partners in de dienstverlening naar klanten. Iedere nieuwe/vernieuwde samenwerking dient te worden voorgelegd aan en goedgekeurd door de raad van bestuur.

5. De programmatorische aanpak moet de VDAB en zijn (mogelijke) partners toelaten projecten beter voor te bereiden en de inzet van personeel, financiële en andere middelen efficiënt te plannen.	2026	in uitvoering	Reeds in uitvoering: - Begrotingscontrole: Realiseren van een begrotingsmodel waarbij de behoefte aan middelen van de organisaties transparant wordt begroot, in functie van de te verwachten prestaties op vlak van de dienstverlening. - Domeinanalyse: het verruimen en stroomlijnen van de cijfermatige input (volumes, resultaten, mensen en middelen, predicties per subcluster, etc.) voor de sectorale ondernemingsplannen. - Meerjarenplanning VSOP – PSOP: Vlaamse sectorale ondernemingsplannen (VSOP) geven op basis van een forecast volumes, de strategieën, de sourcingkeuzes en impact op mensen en middelen aan. Idem op provinciaal niveau (VSOP). - Planningsmethodiek: Ontwikkeling en uitrol van een organisatiebrede planningsmethodiek (OGSM), afgestemd op de cyclus van de beheerscontrole. Vanuit de planning wordt de koppeling gemaakt naar inzet van mensen en middelen. - Personeelsplan: Halfjaarlijkse update van de personeelsplannen van alle afdelingen, afgestemd op de cyclus van de beheerscontrole. - Capaciteitsmodel: uitbreiding en optimalisering van het bestaand model voor profiel van bemiddelaar naar andere profielen (instructeurs, administratief personeel en projectopvolgers). - Operationalisering activity based costing model 2.0: Actualisatie van ABC-model met aandacht voor vereenvoudiging, versleuteling van indirecte kosten en een meer flexibel rapporteringskader. Door in de toekomst te gaan werken met een beheersovereenkomst zal er een duidelijke afbakening van de kerntaken voor VDAB komen. Dit zal eveneens voor de partners meer duidelijkheid brengen. De onderhandelingen voor de opmaak van de beheersovereenkomst lopen momenteel.
6. Het gebruik van de verschillende financieringsmechanismen moet geëvalueerd worden in functie van de na te streven efficiëntie en effectiviteit.	2027	in uitvoering	Gerealiseerd/in uitvoering: - Evaluatie financieringsmechanismen: Analyse van de capaciteitsvereisten voor verschillende financieringsmechanismen met als einddoel het in kaart brengen van de kostprijs van de verschillende sourcingopties. - Effectiviteitsonderzoeken: gericht op het in beeld brengen van de effectiviteit, zowel van eigen dienstverlening als van dienstverlening door partners.

			Vanaf 2027 start er een vernieuwde manier van samenwerken met partners. Daarbij zal bij het vergoeden van partners rekening gehouden worden met het "kans op werk model", met een KOW-score. Hiervoor werd een volledige analyse gemaakt op basis van historische data. Voor het flankerende aanbod wordt er gewerkt met contracten waarin vergoedingen op basis van vaste prijzen voorzien zullen worden. Deze manier van werken werd afgetoetst met verschillende auditautoriteiten. De eerste fase van het bestek voor het basisaanbod werd ondertussen gepubliceerd.
7. Het personeelsplan van de VDAB moet steunen op de beleidskeuzes. Vanuit een personeelsplan vertrekken voor de beleidsbepaling houdt risico's in voor een efficiënte en effectieve beleidsuitvoering. De VDAB moet de inzet van personeelsmiddelen, zowel kwantitatief als op het vlak van expertise voor alle activiteiten onder zijn beheer op een objectieve wijze onderzoeken en verantwoorden.	2026	in uitvoering	Reeds in uitvoering (zie ook opvolging aanbeveling 5): - Meerjarenplanning VSOP – PSOP - Planningsmethodiek OGSM - Personeelsplan – halfjaarlijkse update - Uitbreiding en optimalisering van capaciteitsmodel Gepland: Het nieuwe strategisch personeelsplan van VDAB zal vertrekken vanuit de geformuleerde kerntaken in de beheersovereenkomst en passen binnen de begrensde middelen van de begroting, rekening houdend met de opgelegde besparingen. Nieuw is dat we nu spreken over een capaciteitsplan, dat zowel de behoeften aan interne als externe capaciteit weergeeft. Parallel hiermee is een project gestart dat een operationeel werkingskader voor de inzet van niet-interne medewerkers implementeert. Dit werkingskader komt tegemoet aan de aanbevelingen van de audit inzake personeelscapaciteit.
8. De VDAB en de partners moeten onderzoeken hoe zij het risico van de steeds wisselende personeelsbehoeften voor dienstverlening in een alsmaar wisselende arbeidsmarkt het beste kunnen beheersen.	2026	in uitvoering	Gepland: VDAB start met een rollende forecast in 2026 om de partners tijdig hierover informatie te geven. Een deel van het budget is nog niet besteld of toegewezen en zal via de update van klantenbehoeften die uit de rollende forecast blijkt na Q1 en Q2, al dan niet ingezet worden.
9. Een prestatiebegroting moet de vereiste financiële middelen bepalen in functie van de kerntaken en het uitbestedingsbeleid. Daartoe moet activity based costing geïmplementeerd worden dat directe en indirecte kosten toewijst aan activiteiten en projecten.	2026 - 2027	in uitvoering	De onderhandelingen van de beheersovereenkomst zijn momenteel lopende. VDAB rolt eveneens een nieuw dienstverleningsmodel uit in 2026. Beide zaken geven aanleiding tot de nood aan een nieuwe update en verrijking van het huidige Activity Based Costing (ABC) model. De Vlaamse begroting wordt opgemaakt volgens de principes van het prestatie-geïnformeerd begroten, in het licht van een meerjarig perspectief. Daarbij worden

			middelen indirect gerelateerd aan verwachte prestaties. Hierbij wordt ook de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid periodiek geëvalueerd. Zo ontstaat een grotere symbiose tussen beleid en begroting. Prestatie-informatie wordt weergegeven in de jaarlijkse beleids- en begrotingstoelichting (BBT). De Vlaamse overheid opteert vooralsnog niet voor een directe prestatiebegroting, waarbij middelen rechtstreeks gelinkt worden aan behaalde resultaten of geleverde prestaties.
10. De VDAB moet een geïntegreerd kwaliteitssysteem uitwerken, dat de kwaliteit van projecten in eigen beheer en via partners opvolgt. Hij dient de kwaliteit van projecten op te volgen met gemeenschappelijke indicatoren, die alle stappen in het project en alle resultaten omvatten.	2026	in uitvoering	De uitvoering van deze aanbeveling gaat ook samen met de uitwerking van het CRM-partnerbeheersysteem (fase 1, 2 en 3). Ondertussen is er voor de verschillende fasen een systeem ontwikkeld. Deze worden momenteel verder geoptimaliseerd. De nieuwe kwaliteitswerking van VDAB werd geïmplementeerd: hiermee werd de samenwerking en coördinatie tussen alle betrokken ondersteunende sporen geoptimaliseerd. VDAB heeft gewerkt aan een uniform kader voor kwaliteitsopvolging. Gemeenschappelijke indicatoren zijn nog niet aanwezig. In 2026 wordt er een systeem ontwikkeld waarbij een dashboard wordt opgezet met indicatoren voor partners. Vanaf 2026 wordt een Vlaamse 2de lijns kwaliteitsopvolgingssysteem opgezet om de uitbestedingen op te volgen. Om ervoor te zorgen dat partners en VDAB op eenzelfde manier kwalitatief werken is er regelmatig afstemming geweest tussen de afdeling Samenwerking en team Kwaliteit van VDAB. Zo werden ook regelmatig kwaliteitsonderzoeken (dossieronderzoeken) georganiseerd. Om een uniforme en efficiëntere uitvoering van de kwaliteitsopvolging te verzekeren, werden de projectopvolgers toegevoegd aan de centrale afdeling Samenwerking van VDAB. De centrale uitvoering van de opvolging ging in voege vanaf 01/01/2026.
11. De VDAB moet het partnerplatform verder ontwikkelen tot een performant instrument voor de opvolging en het beheer van de samenwerkingen met partners.	TBD	in uitvoering	De systemen zijn ontwikkeld, projecten kunnen geïnput worden. Er wordt verder ingezet op optimalisatie van de systemen zodat er op termijn rapportering mogelijk is vanuit de systemen. Koppeling met de financiering bestaat momenteel nog niet.

			Er wordt onderzocht hoe deze nieuwe systemen gekoppeld kunnen worden aan de nieuwe ERP i.f.v. financiële opvolging.
12. De VDAB moet een registratiesysteem uitwerken dat, ongeacht de projecten en activiteiten, zelf of door partners uitgevoerd in welke vorm dan ook, toelaat de zuinigheid, efficiëntie en effectiviteit van de activiteiten op te volgen en te koppelen aan financiële-, personeels- en tewerkstellingsresultaten. Een dergelijk registratiesysteem zou de VDAB in staat stellen gedegen verantwoording af te leggen over de besteding van overheidsmiddelen.	2026 - 2027	in uitvoering	Zie opvolging aanbeveling 9.
13. Een centrale dienst van de VDAB moet de correctheid, volledigheid, consistentie en uniformiteit van de terminologie en de registratie bewaken, opvolgen en bijsturen, alsook de afstemming van de diverse data(beheer)systemen. Zo kan de VDAB zijn werking en die van de partners opvolgen en bijsturen, en de taak van datageregisseur die hem is toevertrouwd, uitvoeren.	doorlopend	in uitvoering	Realisaties en lopende projecten: - Programma partnerbeheer: a. Actualisering beslissingsmodel en RAPID rond samenwerking b. Centraal monitoringskader voor opvolging en kwaliteitscoaching van provinciale projecten c. CRM partnerbeheer: zie hierboven d. Document management systeem zal een bredere toepassing zal krijgen. - Programma dataregie: a. VDAB Data Platform is live, wat toelaat om efficiënter te werken rond alle data en bijbehorende rapporten. b. Omschakeling naar Competent 2 (competentiestandaard) is eind 2025 opgeleverd. c. Data definition (strategie, catalogus, governance) is running. - De meerjarenplanning bepaalt op hoofdlijnen in welke periode op welke ambitie(s) de focus gelegd wordt met betrekking tot het vernieuwen van de dienstverlening en de organisatie, getoetst aan de beschikbare middelen en capaciteit voor vernieuwing.
14. Een duidelijk bepaald en geïmplementeerd dossierbeheer moet leiden tot volledige, uniforme en eenvoudig consulteerbare dossiers, die moeten voldoen aan de reglementaire verplichtingen	2025	uitgevoerd	De beslissingsflow en registratie ervan in Dynamics is volledig uitgewerkt en wordt toegepast. In de CRM worden alle mandaten bijgehouden. Alle nieuwe buy projecten worden geïnput in het systeem. Daarnaast worden via het voorziene systeem alle recent

inzake archivering.			opgestarte projecten opgevolgd door de projectopvolger, doorheen de verschillende fasen die moeten doorlopen worden. Daarnaast werden alle projectopvolgers gecentraliseerd met een centrale aansturing waardoor er een uniforme opvolging en dossierbeheer mogelijk is. Alle documenten worden gearchiveerd in het document management systeem (DMS). De kennisbank van VDAB zorgt voor uniforme werking, raadpleegbare richtlijnen en processen.
15. De VDAB moet afdwingen dat zijn provinciale directies zich inpassen in zijn (uit te werken) beleid en zijn registratie- en opvolgingssystemen.	2025	uitgevoerd	Vanaf september 2025 werden de provinciale projectopvolgers toegevoegd aan de centrale afdeling Samenwerking van VDAB. Het proces vanaf het vastleggen van de samenwerkingsvorm wordt vanaf dan centraal aangestuurd. Voor de bepaling van nood tot oplossing maakt iedere directie (centraal/provinciaal) gebruik van dezelfde tooling. De afdeling Samenwerking heeft een kennisbank ontwikkeld waar alle afspraken en handleidingen gecentraliseerd worden en voor iedereen binnen de afdeling toegankelijk is. Ook het documentbeheer (DMS) werd gecentraliseerd.
16. Elk project moet zijn doelstellingen en doelgroep duidelijk bepalen, opdat klanten meer gericht toegeleid worden naar een aangepaste dienstverlening. De VDAB moet een volledig overzicht hebben van alle projecten, zowel die in eigen beheer als die langs partners, opdat hij kan nagaan of zich geen ongewenste overlappingen of tekorten in de dienstverlening voordoen.	2026	in uitvoering	Reeds gerealiseerd: actualisering beslissingsmodel en RAPID rond samenwerking: voor elke stap in het proces om tot dienstverlening, al dan niet in samenwerking met partners, te komen worden de rollen en verantwoordelijkheden scherp gesteld. - Het opzetten van een nieuw project vertrekt steeds vanuit een nood vanuit dienstverlening, deze nood wordt in fase 1 steeds afgezet op de reeds bestaande projecten om te vermijden dat er overlap zou zijn. - Fase 2 kent een gefaseerde input. Alle projecten die via de wetgeving overheidsopdrachten of subsidies in de markt worden gezet, worden vanaf 01/01/2026 in de nieuwe systemen geplaatst. Voor onderwijs en andere samenwerkingsvormen wordt er dit jaar een analyse uitgevoerd hoe ze best in de systemen opgenomen kunnen worden zodat dit eind dit jaar ook via het nieuw ontwikkelde systeem kan gebeuren. Het totaaloverzicht wordt nu nog gerealiseerd door een koppeling te voorzien tussen het nieuwe systeem F&O (contracting) en het huidige Projectbeheer.
17. De VDAB moet verbeterplannen op grond van evaluaties en audits effectief uitvoeren en de resultaten van die uitvoering objectief evalueren en	2025	uitgevoerd	Realisaties en lopende projecten: - Geïntegreerde aanbevelingenset: opvolgbaar overzicht van aanbevelingen op basis van vaststellingen over verschillende evaluatieprocessen heen

bijsturen.			(risicobeheer, klachtenmanagement, audit, …) - Evaluatie verschillende financieringsmechanismen: Analyse van de capaciteitsvereisten voor verschillende financieringsmechanismen met als einddoel het in kaart brengen van de kostprijs van de verschillende sourcing opties. - Effectiviteitsonderzoeken gericht op het in beeld brengen van de effectiviteit, zowel van eigen dienstverlening als van dienstverlening door partners. - De interne audit van VDAB volgt aanbevelingen op grond van de eigen interne audits systematisch op en volgt ook op of de aanbevelingen effectief zijn opgenomen.
18. De VDAB moet projectmanagement hanteren voor het beheer en de aansturing van zijn vele verbeterprojecten. Hij moet die projecten inhoudelijk en volgtijdelijk op elkaar afstemmen en de gelijktijdige projecten tot een beheersbaar aantal beperken.	2025	uitgevoerd	Realisaties: - Meerjarenplanning via de portfolio management office (PMO): deze bepaalt op hoofdlijnen in welke periode op welke ambitie(s) de focus gelegd wordt met betrekking tot het vernieuwen van de dienstverlening en de organisatie, getoetst aan de beschikbare middelen en capaciteit voor vernieuwing. De PMO-planning wordt jaarlijks opgemaakt en bijgestuurd waar nodig. - Ontwikkeling en uitrol van een organisatiebrede planningsmethodiek (OGSM), afgestemd op de cyclus van de beheerscontrole. Vanuit de planning wordt de koppeling gemaakt naar inzet van mensen en middelen.
19. De VDAB moet de performantie van sommige activiteiten, zoals de MMPP-activiteit, grondig onderzoeken en bijkomende verklaringen zoeken voor de verschillen in performantie tussen, onder meer, TWE en TWE OCMW, GTB en GOB, opleiding en werkplekken. Verklaringen kunnen eventueel gevonden worden in de manier waarop de VDAB klanten screent en doorverwijst, de intensiteit en aard van de begeleiding en de lesmethoden bij opleiding. Bij langdurige trajecten moet de VDAB onderzoeken welke onderdelen ervan effectief bijdragen tot de competenties en de werkzaamheid van de klanten. Hij moet het aanbod aanpassen om de tijd waarbinnen een klant werkzaam kan worden, zo billijk mogelijk te	2025	uitgevoerd	De aanbeveling bevat twee luiken. Enerzijds is er de aanbeveling om structureel effectiviteit over acties heen te evalueren. Anderzijds zijn er enkele inhoudelijke aanbevelingen m.b.t. MMPP, vrijstellingen, enz. Structureel: VDAB zet in op effectiviteitsonderzoeken gericht op het in beeld brengen van de effectiviteit, zowel van eigen dienstverlening als van dienstverlening door partners. Werden opgeleverd sinds de audit: -Evaluatie effectiviteit BWRW (2024); -Evaluatie van de aanpak “modelbestekken” (opleidingen die door VDAB bij derden worden besteld) (2024); -Effectiviteit TIBB (2022); -De voucher-benadering: naar een vernieuwde invulling? Lessen op basis van deelnemersgegevens uit de afgelopen periode (2025). -Effectiviteit van uitbestede maatregelen (TIBB, TWE, TWE OCMW en TAL)

houden. De VDAB moet ook transmissie en vrijstellingen meer inzetten als instrumenten in het traject naar werk. Daarbij moet de VDAB erover waken dat de kansen op uitstroom naar werk van 55-plussers, kortgeschoolden, personen met een arbeidshandicap en personen met een migratieachtergrond verhogen.			In het onderzoeksprogramma van VDAB werd de ambitie opgenomen om structureel alle grote dienstverlening binnen één legislatuur te evalueren. In functie van het vergelijken van de effectiviteit van maatregelen, zijn de onderzoeken naar de modelbestekken (opleidingen door partners) en het eveneens vermelde onderzoek naar de "Effectiviteit van uitbestede maatregelen" het meest relevant. Momenteel wordt een vergelijkend effectiviteitsonderzoek m.b.t. Vouchers en Glow opgestart. Daarnaast zal in het nieuwe samenwerkingsmodel bij de uitbesteding van acties naar derden (en bij de vergoeding van die acties) meer rekening worden gehouden met de startpositie van de betrokken klanten (m.a.w. de "voorspelde kans op werk op de datum van de start"). Dit laat toe om: - bij het vergoeden van partners op het door hun behaalde tewerkstellingsresultaat, rekening te houden met de moeilijkheidsgraad van de geleverde inspanning; - de prestaties van diverse partners binnen een bepaalde actie op een meer objectieve wijze met elkaar te vergelijken; - te bepalen voor welk klantenpubliek (zoals gemeten door hun startpositie) de actie wel of net minder toegevoegde waarde biedt; Deze analyses hebben rechtstreeks geleid tot: - variabele resultaatsfinanciering voor de partners in de nieuwe vouchers (aanbesteding 2026, uitvoering 2027) afhankelijk van de startpositie van de toegeleide klanten. - beslissingen over welke volumes van de GLOW ingekanteld kunnen worden binnen de vouchers en voor welk volume aan klanten een andere oplossing nodig is. - de beslissingen die nu worden genomen over de toekomst van het opleidingsaanbod bij VDAB. Inhoudelijk is de aanbeveling ook vrij verwarrend omdat ze oorzaak en gevolg door elkaar haalt (vrijstelling, opleiding) en acties, labels/profielkenmerken (MMPP) en juridisch-administratieve consequenties van acties (vrijstellingen) verwart.

Aanbeveling – Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming – Onderzoek naar de effectiviteit van de maatregel | 37-A (2020-2021) – Nr. 1

ISE: Competenties
Beleidsdoelstelling:

- **SD 5: Talent opleiden, omscholen en bijscholen doorheen de loopbaan**
- **OD 8: Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt**

Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1. Om de kansengroepen met een IBO extra kansen op werk te geven, zou de toegang tot het IBO-stelsel moeten worden vereenvoudigd. De rol van de VDAB en zijn partners in de toeleiding naar de IVO kan daarvoor worden versterkt. Dat vandaag vooral de werkgevers het initiatief nemen, versterkt tot op heden de bestaande ongelijkheden.	2025	uitgevoerd	Binnen VDAB wordt geen doelgroepenbeleid gehanteerd. Bemiddeling- en opleidingsacties worden afgestemd op de individuele noden van de werkzoekende. Er zijn ook geen beleidsmatige KPI's bepaald voor specifieke doelgroepen. Het proces om een IBO aan te vragen werd met de hervorming van IBO zo vormgegeven dat de werkgever maximaal geresponsabiliseerd wordt om de aanvraag zelf te doen. De meest kwetsbare doelgroepen worden sinds het samenvoegen van de vroegere GOB subsidie en de uitbesteding TWE werkzoekenden binnen het nieuwe traject GLOW (groeien en leren op de werkvloer) gevat. Deze partner is dan ook gemandateerd om IBO in te zetten en op te volgen.
2. Als de IBO moet bijdragen tot de invulling van knelpuntvacatures, zou de Vlaamse Regering de toegang tot een IBO meer moeten richten op aantoonbare knelpuntvacatures. Immers, als knelpunten geen rol spelen, gaat het om een ruiver competentieversterkende maatregel, zoals de opleidingsstage of een activeringsmaatregel of om steun aan bedrijven, los van de knelpuntproblematiek. De VDAB zou daarbij duidelijke criteria moeten hanteren om vast te stellen of het om een knelpuntvacature gaat.	nvt	geen actie ondernomen en geen voornemen tot uitvoering	VDAB hanteert het principe dat de aanwezigheid van een competentiekloof en niet het knelpunt karakter bepalend is in kader van IBO. Elke vacature die kan worden ingevuld mits een gepast competentieversterkend instrument ondersteunt onze visie om elk talent aan de slag te krijgen en elke werkgever perspectief op talent te bieden. Het Rekenhof concludeerde op basis van deze informatie dat wat betreft deze aanbeveling er geen actie is ondernomen. Gezien het beleidsstandpunt van zowel VDAB als de minister is dat de competentiekloof bepalend is, is er voor deze aanbeveling geen actie ondernomen.
3. De VDAB dient de competentiekloof van elke IBO-cursist vooraf vast te stellen en moet daarvan	2025	uitgevoerd	Binnen VDAB werd een kader rond vacaturegericht opleiden uitgewerkt waarbij de sectorale teams maximaal inzetten op leerwegen waarbij een combinatie van

uitgaande, een opleidingsplan op maat van de IBO-cursist opstellen en met de betrokkene bespreken. Aangezien de IBO een eindtraject is naar tewerkstelling, dienen de opleidingsplannen te focussen op e verwerving van ontbrekende specifieke, technische jobvaardigheden. Werkgevers moeten de vereiste technische en algemene competenties voor een specifieke job aantonen.			opleiding (centrum, mobiel & online) met werkplekleren, en als bedrijfsspecifiek sluitstuk IBO, wordt geambieerd. Dit om sneller de match te maken met de werkgever en concrete vacatures. Deze combinaties zijn per definitie vacaturegericht maar gezien dit onderling onderscheiden instrumenten zijn, kunnen we geen monitoring geven rond vacaturegerichte leerwegen. IBO op zichzelf zien we steeds als vacaturegericht.
4. Om de kans op een succesvolle IBO te verhogen, moet er vooral bij langdurig werkzoekenden en kortgeschoolden meer aandacht gaan naar de afstemming van de verwachtingen van kandidaat IBO-cursisten en werkgevers over het verloop van de IBO en de leeropportuniteiten. Daarin ligt een uitdaging voor de consulenten van de VDAB en zijn partners.	2025	uitgevoerd	VDAB ontwikkelde digitale infopakketten voor zowel de werkgever als de kandidaat-cursist om aan deze aanbeveling tegemoet te komen. Op deze manier wordt uniforme en objectieve informatie verstrekt met betrekking tot IBO, ongeacht de (partner)bemiddelaar die de opstart en opvolging voor diens rekening neemt. Daarnaast wordt ook steeds een fysiek opstartgesprek met alle partijen voorzien waarbij het opleidingsplan en vervolgens ook de rechten/plichten en verwachtingen worden besproken.
5. De VDAB moet de instroom van alle kwetsbare werkzoekenden langs VDAB-consulenten, GTB en GOB bevorderen en door kwaliteitsvolle dienstverlening de kansen op een gunstig verloop verbeteren.	2025	uitgevoerd	Op regelmatige tijdstippen bespreken de projectopvolgers van VDAB de kwaliteit van de trajecten met de partnercoördinatoren. Hier kunnen ook onderwerpen aan bod komen die vanuit klachten worden gedestilleerd indien deze van toepassing zijn voor de betreffende partner. Bijvoorbeeld wanneer VDAB ziet dat een partner effectief te weinig werkplekleren inzet, dan wordt dit thema/onderwerp opgenomen in de kwaliteitscoaching voor deze partner. De projectopvolgers formuleren duidelijke vaststellingen en actiepunten en volgen op of partners deze bijsturingen effectief doorvoeren. VDAB levert daarnaast een uitgebreide partnermonitoring aan aan de GLOW partners en aan GTB omdat ook van de partners verwacht wordt dat zij in eerste lijn de kwaliteit van hun begeleiding kunnen bewaken. Er worden daarenboven lerende netwerken GLOW georganiseerd met de partners waar belangrijke thema's worden besproken bv, het voldoende inzetten van werkplekleren tijdens GLOW trajecten en de uitstroomresultaten per partner.
6. De VDAB moet de indicatoren waarmee hij de resultaten van het gevoerde beleid kan evalueren, op uniforme wijze registreren voor alle werkzoekenden.	2026	in uitvoering	Alle monitoring wordt ontsloten via MicroStrategy-dashboards, waarbij onder meer de uitstroom naar werk 6 maanden na afloop van een IBO-traject wordt opgevolgd. Hoewel deze rapportages aan het Rekenhof zijn overgemaakt, concludeerde zij dat er onvoldoende actie werd ondernomen. Het Rekenhof vroeg daarop bijkomend om IBO, K-IBO, individueel maatwerk, GTB en GLOW op

			uniforme wijze te evalueren, maar dit gaat echter voorbij aan de intrinsieke verschillen tussen deze instrumenten en entiteiten. Een dergelijke benadering zou leiden tot een gebrek aan vergelijkbaarheid, aangezien opleidingsinstrumenten, tewerkstellingsmaatregelen en structurele partners een fundamenteel ander karakter en doelstelling kennen.
7. De VDAB moet de oorzaken van de ongunstige stopzettingen en niet duurzame tewerkstelling na de opleiding grondig onderzoeken en de begeleiding van de betrokken doelgroepen, sectoren en werkgevers bijsturen.	2023-2024	uitgevoerd	In 2023 en 2024 werden alle stopzettingen (niet enkel de ongunstige) inhoudelijk gescreend op reden van stopzetting, kwaliteit en rapportage. Vervolgens werden sessies met de bemiddelaars en leidinggevenden georganiseerd om de resultaten te bespreken en te kijken waar bijsturing nodig was. Binnen de interne opleidingen (online en fysiek aanbod) ging meer aandacht naar het element stopzettingen binnen IBO. De opvolgingsflow in kader van IBO werd ook bijgestuurd om een meer pro-actief karakter te hebben en remediërend op te treden in kader van stopzettingen.
8. De financiële incentives voor werkgevers en IBO-cursisten moeten doelgerichter en evenwichtiger geregeld worden. Als laatste opleidingsstap naar werk zou het inkomen van IBO-cursisten beter mee evolueren met de competenties tot een benadering van normale arbeidsvoorwaarden op het einde.	2026	uitgevoerd	Met de hervorming van IBO, die inging op 01-01-2026, ontvangt de IBO-cursist een IBO-premie van de werkgever die gebaseerd is op het loon dat een werknemer in dezelfde functie en sector krijgt. Het bedrag van de premie hangt ook af van de hoogte van de uitkering van de cursist en van de begeleiding die die nog nodig heeft tijdens het IBO-traject. Daarnaast ontvangt de cursist een verplaatsingsvergoeding van de werkgever en indien nodig worden de kosten van kinderopvang terugbetaald door VDAB.

Aanbeveling – Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden| 37-F (2021-2022) – Nr. 1

ISE: Activering (Werk)
Beleidsdoelstelling:
- **SD 1: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt**
- **OD 1: Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet- beroepsactieven**

Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
2. De Vlaamse overheid kan in volgende gevallen haar bevoegdheden uitoefenen zonder de federale hervormingen af te wachten: ● de financiering van de (groeps)activiteiten op zich nemen die binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen en momenteel worden gefinancierd door het Steunfonds.	nvt	nvt	De werking van de detentiebemiddelaars wordt volledig gefinancierd door VDAB en is niet afhankelijk van het Steunfonds. De aanbeveling betreft niet de inrichting van de werkhuizen en de aankoop van materiaal voor de organisatie van beroepsopleiding. Dit valt volledig binnen de federale bevoegdheid. Dat de inkomsten van Cellmade gebruikt worden voor de inrichting van werkhuizen en het voorzien van materiaal voor beroepsopleiding lijkt ook logisch. Binnen de in het STRAP 2025-2030 opgenomen bovenlokale werkgroep werk zal bekeken worden hoe samengewerkt kan worden tussen Vlaamse en federale diensten in functie van optimalisering van werk en opleiding in de gevangenissen. Voor stavaza en toelichting bij deze aanbeveling verwijzen we naar de coördinerende administratie.
4. De Vlaamse overheid dient meer oog te hebben voor, ook beperkte, efficiëntiewinsten. Het Rekenhof wijst al op de volgende terreinen waar een dergelijke winst kan worden geboekt: ● de Vlaamse overheid moet nagaan hoe de detentieconsulenten van VDAB tijdig op de hoogte kunnen worden gebracht van beroeps- en regioverboden en toegekende uitgaansvergunningen; ● de Vlaamse overheid moet nagaan hoe telefonische		in uitvoering	VDAB heeft vanuit haar opdracht in de gevangenis geen rechtsgrond om toegang te krijgen tot SIDIS suite, de databank van DG EPI. Met het BVR rond gegevensdeling van 12 mei 2023 werd de basis gelegd om in de toekomst gegevens over gedetineerden uit te kunnen wisselen. Om (strafrechtelijke) gegevens te kunnen uitwisselen moet VDAB een beveiligd/afgeschermd systeem hebben voor de verwerking van deze gegevens die gewist moeten worden wanneer de personen in detentie vrij komen. De ontwikkeling van deze functionaliteit moet nog verder onderzocht worden en binnen de context van besparingen geprioriteerd worden.

contacten en videobellen kunnen worden ingezet om de continuïteit van trajecten, zowel tijdens als vlak na detentie, te maximaliseren; ● de trajectbegeleiders en de organisatie-ondersteuners dienen goed op de hoogte te zijn van eventuele wachtlijsten van alle partnerorganisaties. Zij zijn namelijk de primaire doorverwijzers naar het hulp- en dienstverleningsaanbod wanneer behoeften vastgesteld worden tijdens het (groeps)onthaal. Alle partnerorganisaties dienen de nodige inspanningen te doen om eventuele wachtlijsten in kaart te brengen en uit te wisselen;			Binnen de bovenlokale werkgroep Digitalisering werden gezamenlijke afspraken gemaakt met DG EPI over het gebruik van laptops met internettoegang door gedetineerden. In kader van deze afspraken kunnen gedetineerden laptops gebruiken in **alle gevangenissen** in Vlaanderen en Brussel.. Deze laptops worden ingezet voor verschillende praktijken, die kunnen verschillen per gevangenis. Onderstaande praktijken zijn voorbeelden: - Het afleggen van **examens bij de examencommissie**, voor Nederlands Tweede taal of voor het VCA-attest (veiligheid, gezondheid en milieu checklist aannemers). - **Inloggen met de identiteitskaart** van de gedetineerden op bepaalde websites en het opzoeken van informatie door gedetineerde in functie van de re-integratie, samen met de individuele hulp- en dienstverlener. - **Individuele videogesprekken** geïnitieerd door individuele hulp- en dienstverleners in het kader van pleegzorg, intakegesprekken bij drughulpverlening of andere opnamevoorzieningen, gesprekken met de school van de kinderen en oudercontacten, etc. - **Overdracht gesprekken** tussen de gedetineerden en trajectbegeleider justitieel Welzijnswerk van de vorige en huidige gevangenis na een transfer zodat alle informatie open gedeeld kan worden en er warme overdacht is. - **Driehoekgesprekken** met de gedetineerden, hulpverlener en familie of externe diensten. - Gedetineerden laten aansluiten bij **infosessies die buiten de muren** georganiseerd worden. - Inbellen van **tolken** bij gesprekken met een individuele hulpverlener. - In functie van **opdrachten** zoals het maken van onderwijstaken, het schrijven van sollicitatie- of persoonlijke brieven. - Het gebruik van laptops **tijdens lessen**, bv. voor extra oefeningen. Voor de **detentiehuizen** geldt een aparte regeling. Gedetineerden die hier verblijven hebben dagelijks toegang tot computers en smartphones met internet en kunnen deze gebruiken voor bovenstaande praktijken zonder begeleiding.

			Voor een stand van zaken en toelichting bij deze aanbeveling vanuit perspectief van de Vlaamse overheid in het algemeen verwijzen we naar de coördinerende administratie.
5. De Vlaamse overheid dient de inhoudelijke werking van de volgende hulp- en dienstverleners te versterken: ● de forensische werking van de VDAB, zodat de detentieconsulenten meer betrokken zijn bij de ruimere werking van de hulp- en dienstverlening in een gevangenis en de registratie kan worden geoptimaliseerd. In die context kan de VDAB ook overwegen om zijn opleidingsaanbod in de gevangenissen te intensifiëren.		uitgevoerd	De capaciteit van de detentiebemiddelaars werd uitgebreid van 12 VTE in 2022 naar 21 VTE in 2025. Daarnaast wordt sinds 2024 beroep gedaan op operationele partners voor personen in detentie die nood hebben aan sollicitatieondersteuning of jobhunting. Verdere optimalisering van de werking van de detentiebemiddelaars - ook bekend als 'aan de bak' - is opgenomen als actie in het STRAP 2025-2030. In het STRAP 2025-2030 zullen het Dep. Onderwijs en Vorming, VDAB en Vocvo (onderwijscoördinator) de mogelijkheden van uitbreiding van opleidingsaanbod in de gevangenissen onderzoeken en er afsprakenkader rond ontwikkelen.
6. De Vlaamse overheid moet meer aandacht hebben voor het bereik en de effectiviteit van de Vlaamse hulp- en dienstverlening. Dat kan op de volgende manieren: ● een systeem vastleggen om de bestaande kernindicatoren van de sectorale administraties gecoördineerd op te volgen op het niveau van de Gemengde Commissie; ● effectonderzoek uitvoeren en de oorzaken van eventuele non-effectiviteit vinden. Hiertoe dienen de randvoorwaarden voor effectonderzoek vervuld te worden, zoals: vlottere toegang tot data, kwalitatieve en geactualiseerd data, een unieke identificator die koppeling van data mogelijk maakt, en partnerorganisaties overtuigen van het nut van zulk effectonderzoek.		uitgevoerd	Eerste punt : aanbeveling voor de coördinerende administratie. Tweede punt: In het kader van STRAP 2025-2030 werden acties voorzien om de werking van de VDAB in de gevangenis te optimaliseren. Onder meer zal een set van indicatoren uitgewerkt worden (inclusief een uitstroommeting) We hebben geen indicaties dat de werking van VDAB in de gevangenis geen positief effect zou hebben op de arbeidsmarkt (en op de re-integratie van personen in detentie in het algemeen). We hebben vroeger reeds aangetoond dat uit het effectonderzoek in de audit van het RH hierrond geen enkele conclusie getrokken kon worden. Binnen de context van besparingen ziet VDAB geen ruimte om specifiek effectonderzoek uit te voeren naar de effecten van haar dienstverlening in de gevangenis.

Aanbeveling –Toekenning en controle van de gecombineerde vergunning | 40 (2024-2025) – Nr. 1

ISE: Thema-overschrijdend
Beleidsdoelstelling:

- **SD 4: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken**
- **OD 4: Interregionale mobiliteit en arbeidsmigratie als sluitstuk**

Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1. Volg de regelgeving of pas ze aan, zodat ze strookt met de huidige uitvoering.	Q4/2026	In voorbereiding	Aanpassing SA 2/2/2018: Strengere toelatingsvoorwaarden en bijkomende weigeringsgronden ☐ Correcte omzetting max. behandeltermijnen ☐ Schrapping automatische goedkeuring bij overschrijding termijn ☐ Aanpassen tekst aan proces Uniek loket (o.a. betekeningen) ☐ Start tewerkstelling vanaf bijlage 46 (eerste aanvraag) of vanaf groen licht gewest (hernieuwing) Aanpassing BVR 7/12/2018 ☐ Aanpassing termijn 10 dagen voor beoordeling ontvankelijkheid (art. 66)
2. Zorg voor een overkoepelend en meer gedetailleerd inzicht in de diverse aspecten van de dossiers om een analyse van de eigen werking te kunnen maken, een onderbouwde risicodetectie en -analyse te kunnen uitvoeren en het beleid te kunnen informeren. Registreer, verzamel en rapporteer daarvoor, met de nodige frequentie, meer gegevens.	Gefaseerd vanaf Q3/2026 tot Q1/2027	In uitvoering - testfase	VLAMa: Nieuwe software met risicoanalyse en automatische controles in functie van een slimme dossierbehandeling en controle (bekostigd door retributie) ☐ Meer registratie van gegevens WN i.f.v. verbeterde monitoring ☐ Opvolgen van traject van WN doorheen de tijd, belangrijk om na te gaan welke functie, in welke categorie en in welke regio, shopping, wat na TTA onbepaalde duur, of hij terugkeert of in de illegaliteit terecht komt, gebruik van economische werkloosheid, andere korte tewerkstelling, verschuivingen naar ander gewesten, ☐ Reden van weigering (bv niet behalen code 95) ☐ Functietitel per TTA (dropdown), ook voor hoogopgeleiden ☐ Rekening houden met documenten uit andere aanvragen ☐ Meer registratie van gegevens WG ☐ Een cijfermatige opdeling naar het soort werkgevers en de aantallen VTE die zij tewerkstellen ☐ Detectie van shopping, verschuivingen, herhaalde aanvragen ☐ Analyse van misbruikpatronen

			☐ Beleidsstudies op basis van data
3. Elke aanvraag dient minstens de standaard controle te ondergaan.	/	Gerealiseerd	Er zijn geen automatische goedkeuringen; de basisvereisten worden in elk dossier gecheckt, diepere screening CK enkel ingeval knipperlichten
4. Onderzoek in een kostenbatenanalyse of het loont om koppelingen tussen verschillende aanvraagdossiers te onderzoeken. Werk ook daar met knipperlichten.	Gefaseerd vanaf Q3/2026 tot Q1/2027	Testfase In voorbereiding	Zie VLAMa: ☐ Risicoanalyse & knipperlichten ☐ Signalen jonge ondernemingen & sectorrisico's, ☐ Toepassing van risicoanalyse en knipperlichten bij de controle van aanvragen. Studies op basis van interne gegevens uit verbeterde registratie: ☐ Tendenzen in kaart brengen door opvolgen van werknemers en werkgevers doorheen de tijd ☐ Analyse misbruikpatronen (door betere registratie VLAMA en gegevenskruising) ☐ Effectiviteit van economische migratie op lange termijn
5. Voer het geneeskundig getuigschrift opnieuw in als aan te leveren document.	/	Onderzoek meerwaarde voorstel nog op te nemen	Invoeren medisch attest geschiktheid: politieke beslissing
6. Ga de mogelijkheden na om in risicolanden meer controles op het terrein uit te voeren ten aanzien van de werknemer of voormalige werkgevers.	/	In uitvoering	☐ Risicobeheersing Samenwerking vereist: DVZ, BuZa, ambassades, PES ☐ Onderzoek mogelijkheid tot gestuurde controleaanpak (samenwerking met VSI en via diplomatieke kanalen, ☐ Onderzoek of gerichte en risico gestuurde verificaties in geselecteerde herkomstlanden mogelijk zijn, als aanvulling op binnenlandse terreincontroles (contact PES en lokale overheden) ☐ Ervaringsuitwisseling EMN
7. Schat onderbouwd het risico in dat de categorie hooggeschoolden kan stellen.	/	In voorbereiding	Herbekijken vermoeden van tekort voor hoogopgeleiden: een aanpak voor een prognosemodel wordt voorbereid Een actualisering van de loonnorm zal deze legislatuur voorbereid worden
8. Koppel de hooggeschoolden-aanvraag aan een verplichte functiekwalificatie vijf of hoger.	BVR 28/11/25	Gerealiseerd	Verstrengd beleid via aangepast BVR (hoogopgeleide functie vereist voor toelating hooggeschoolden)
9. Werk een oplossing uit voor de problematiek dat vrachtwagenchauffeurs moeite hebben om te slagen voor	/	In uitvoering	☐ Risicobeheersing

het basiskwalificatie-examen.			☐ Zowel voor rijbewijzen als voor zorgberoepen ontbreekt een sluitend ex ante verificatiekader. ☐ Structureel-reglementair vraagstuk dat buiten de bevoegdheid van DEM valt, en een aanbeveling waarvoor DEM geen eindoplossing kan realiseren, maar wel flankerende en handhavende maatregelen kan nemen via aanbeveling 18 Afgifte toelatingen voor gereglementeerde beroepen (pragmatische werkwijze van voorwaardelijke afgifte -> structurele oplossing) ☐ Rijbewijzen ☐ Zorgberoepen
10. Onderzoek bij de categorie *overige* of de zoektocht van de werkgever oprecht was ongeacht de LSI.	BVR 28/11/25	Gerealiseerd	☐ Gebruik LSI officieel in regelgeving als vermoeden aanwezigheid kandidaten ☐ Werkgever kan vermoeden van aanwezigheid weerleggen met individuele stavingsstukken (tegemoetkoming concentrisch model) ☐ Advies VDAB over vacature in gedeeld beheer (bv. medewerking WG tijdens vacature bemiddeling)
11. De DEM en de VDAB moeten de samenwerking en gegevensuitwisseling waar nodig intensifiëren.	/	Gerealiseerd	Structureel overleg bij opmaak knelpuntberoepenlijst, arbeidsmarktonderzoek (beroep)
12. Neem vertrouwenswekkende maatregelen, zoals: • maak afspraken over dezelfde checks die verschillende diensten doen; • zorg tot op het niveau van de dossierbehandelaar voor inzicht in de controles die de andere dienst uitvoert.	/	In uitvoering	Maandelijks overleg DVZ: afspraken over controles die DEM uitvoert m.b.t. documenten verblijf (geldigheid max 6 maanden, volledige kopie paspoort)
13. Overleg meer met consulaire posten en andere vertegenwoordigers in risicolanden over algemene risico's en controlemogelijkheden.	/	In uitvoering	☐ Risicobeheersing: ad hoc contacten in knipperlichtdossiers We bereiden een aanpak voor om pro-actief samen te werken met daartoe geselecteerde landen; afspraken over controle kan daarbij deel uitmaken.
14. Werk de wachttijd weg zonder het controleniveau te verlagen.	Q2/2026	Gerealiseerd	Fast lane hoogopgeleiden 14 dagen, andere categorieën max. 4 weken
15. Optimaliseer bestaande en nieuwe applicaties. Beperkte aanpassingen kunnen soms al tot veel efficiëntiewinst en een snellere behandeling leiden.	1/5/2026	Gerealiseerd	Uniek Loket: uitbreiding arbeidskaarten, toegang gemeentes en buitenlandse posten VLAMa
16. Geef alle actoren die betrokken zijn bij de gecombineerde vergunning, toegang tot het uniek loket.	Q4/2026	In voorbereiding	Uniek loket: toegang gemeentes en buitenlandse posten (leesrechten)

17. Schat de risico's en betrouwbaarheid van gebruikte bronnen goed in, in het bijzonder van buitenlandse databanken, eventueel in samenwerking met lokale vertegenwoordigers.	/	In uitvoering	Reeds administratieve samenwerking tussen de Dienst Economische Migratie en NARIC (vragen rond authenticiteit diploma's) en FOD Mobiliteit (vragen rond erkenning rijbewijzen). Uitbreiding toegang authentieke bronnen (Dolsis)
18. Bouw de systematische ex-post controles uit.	/	In uitvoering	VSI on desk + ter plaatse Inwerkingtreding nieuwe regelgeving ketenaansprakelijkheid 1/1/2026 (inclusief meldloket)
19. Zorg ervoor dat de federale en regionale inspecteurs toegang hebben tot elkaars dossiers.			VSI Toegang inspectieverslagen/PJ Leesrechten ePV (federale inspectiediensten)
20. Onderzoek de effectiviteit van de opgelegde boetes.		Meerwaarde en timing voorstel nog te onderzoeken	Analyse boetesysteem
21. Zorg ervoor dat de DEM alle informatie ontvangt over de dossiers waarin inbreuken op de gecombineerde vergunning vastgesteld en/of bestraft worden.	/	In voorbereiding	Heden pragmatische oplossing informatie-uitwisseling met VSI, cel AG Toekomst: Toegang eDossier voor DEM
22. Benut de contactmomenten met de werknemer om informatie te verstrekken beter. Besteed daarbij ook aandacht aan de mogelijkheden om misbruik te melden.	2024-2026	In uitvoering	Internationale huizen: tijdelijke financiering (projectoproep) verlengd tot 2026 Structurele verankering vanaf 2027 of 2028
23. Informeer de werknemer (nog voor hij afreist naar België) over de kernaspecten van zijn tewerkstelling zoals die in de aanvraagdocumenten vermeld staan.	2024 Q3/2027	Gerealiseerd In voorbereiding	Website, Your future in Flanders verplichte inburgering voor arbeidsmigranten

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE"

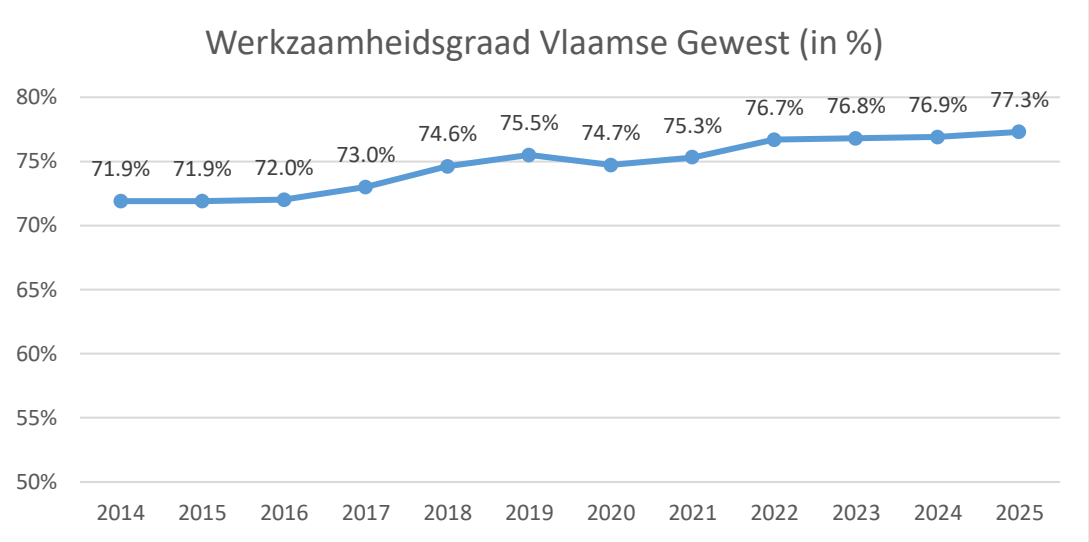
Niet van toepassing.

XIII. BIJLAGE 'ISE-indicatoren'

1. ISE Activering binnen het beleidsdomein Werk

Indicator: werkzaamheidsgraad algemene bevolking van 77,3% in 2025

De werkzaamheidsgraad is een algemeen geldende indicator die gebruikt wordt om activering in kaart te brengen. De indicator wordt sinds jaren internationaal gemeten en gemonitord op een identieke manier. Binnen het beleidsdomein geniet deze indicator een centrale plaats als prestatie-informatie van het gevoerde beleid, zij het op een hoog niveau en mogelijk met een effect dat pas na enkele jaren zichtbaar wordt, en ook beïnvloed kan worden door andere actoren en factoren.

Bron: WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

Benaming	**De werkzaamheidsgraad van de algemene bevolking (20- 64 jaar)**
Definitie	De werkzaamheidsgraad of werkgelegenheidsgraad meet **het gedeelte van de bevolking dat werkt binnen de bevolkingsgroep op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar)**. Deze kritische prestatie-informatie-indicator wordt al jaren gemonitord door het beleidsdomein en beantwoordt aan een duidelijke beleidsdoelstelling, zoals onder meer ook opgenomen in het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029. De indicator heeft een directe link met de strategische doelstelling om talent aan het werk te krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt. Hoewel externe factoren zoals mondiale crises of beleid op andere niveaus deze indicator kunnen beïnvloeden, kunnen we aannemen dat het Vlaamse beleid een belangrijke stuwende kracht heeft en is het de voornaamste indicator om het beleid te monitoren.

Laatste gekende waarde	In **2025** bedroeg de werkzaamheidsgraad van 20-64-jarigen **77,3%**. De EAK-survey werd afgenomen doorheen het jaar 2025 (4 kwartalen) en het gaat hier over een jaarresultaat.
Streefwaarde	Het verhogen van de indicatorwaarde stellen we voorop als kwalitatieve streefwaarde. Meer bepaald streven we naar een **werkzaamheidsgraad van 80% tegen 2030**.
Beleidsmatige relevantie	De werkzaamheidsgraad is de centrale effectindicator voor het activeringsbeleid. Hij geeft op geaggregeerd niveau weer in welke mate mensen op arbeidsactieve leeftijd effectief aan het werk zijn, en laat toe om het gezamenlijke resultaat van activeringsinspanningen voor werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven op te volgen.
Budgettaire relevantie	Binnen ISE Activering worden substantiële budgettaire middelen ingezet voor activering, bemiddeling en begeleiding richting werk. De werkzaamheidsgraad is in dat licht budgettair relevant als effectindicator, omdat hij inzicht biedt in de mate waarin deze middelen bijdragen aan een hogere arbeidsmarktparticipatie, zonder de impact van afzonderlijke budgetlijnen of instrumenten één-op-één te meten.
Soort indicator	Effectindicator *Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE Activering. Directe outputindicatoren op niveau van de ISE nemen we hier niet op, maar worden in andere documenten gemonitord. Zo werd een dashboard opgesteld via het open dataportaal: https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/werkzaamheidsmonitor3/*
Berekeningswijze	De indicator wordt stabiel gemeten over de tijd heen en wordt jaarlijks geüpdatet. Kwartaalcijfers zijn ook voorhanden, maar we kiezen hier voor het jaargemiddelde. Men berekent de totale werkzaamheidsgraad als het aandeel van de werkende mensen (voltijds of deeltijds) binnen het totaal van de bevolking van 20 tot en met 64 jaar (de arbeidspopulatie). Meer info over de berekeningswijze: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkzaamheidsgraad/metadata - werkzaamheidsgraad
Bron	WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK De EAK-survey wordt uitgevoerd door Statbel en de data wordt aangeleverd aan WEWIS/ ECOOM Werk (Steunpunt Werk). De indicatoren worden verder gedeeld met Statistiek Vlaanderen voor onder andere de lijst met Vlaamse Openbare Statistieken. Meer info: https://statbel.fgov.be/nl/enquete/enquete-naar-de- arbeidskrachten-eak
Meetfrequentie	De EAK-survey wordt jaarlijks uitgevoerd en geanalyseerd. De data van het voorgaande jaar zijn voor WEWIS beschikbaar in het tweede kwartaal van het huidige jaar.
Kwaliteits-beoordeling	De werkzaamheidsgraad wordt opgenomen als een openbare statistiek: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkzaamheidsgraad. De data wordt aangeleverd via ECOOM Werk (Steunpunt Werk), zoals ook in de bronvermelding en metadata wordt beschreven.

	Ook op de website van het Steunpunt Werk wordt de werkzaamheidsgraad gerapporteerd: *https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/trendindicatoren-vlaamse-arbeidsmarkt-werkzaam-werkloos*. Ook het internationaal perspectief wordt weergegeven: https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/vlaanderen-binnen-europa-werkzaamheid De data wordt ook door Eurostat verspreid: https://ec.europa.eu/eurostat. Ook federaal wordt er over deze data gerapporteerd: https://www.indicators.be/nl/t/G08/Waardig_werk_en_economische_groei
Reeds gebruikt in andere documenten	De indicator wordt jaarlijks gemonitord via de EAK-survey (enquête naar de arbeidskrachten) en is gelinkt met de doelstelling om zoveel mogelijk mensen op beroepsactieve leeftijd te laten participeren aan de arbeidsmarkt. Jaarlijks publiceert WEWIS in samenwerking met het ECOOM Werk (Steunpunt Werk) een Trendrapport rond kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt, waar de werkzaamheidsgraad van de algemene bevolking steevast als referentiepunt wordt opgenomen. Een korte samenvatting, alsook het rapport kan men hier terugvinden: https://www.vlaanderen.be/publicaties/kwetsbare-groepen-op-de-vlaamse-arbeidsmarkt-trendrapport De werkzaamheidsgraad wordt – als uitgangspunt van onderzoek – vaak aangehaald in documenten en presentaties binnen het beleidsdomein: https://www.vlaanderen.be/kennisplatform- departement-werk-en-sociale-economie

2. ISE Loopbanen binnen het beleidsdomein Werk

Om de ISE Loopbanen op een samenhangende manier te benaderen, wordt de duurzaamheid en ontwikkeling van loopbanen opgevolgd aan de hand van twee complementaire indicatoren:

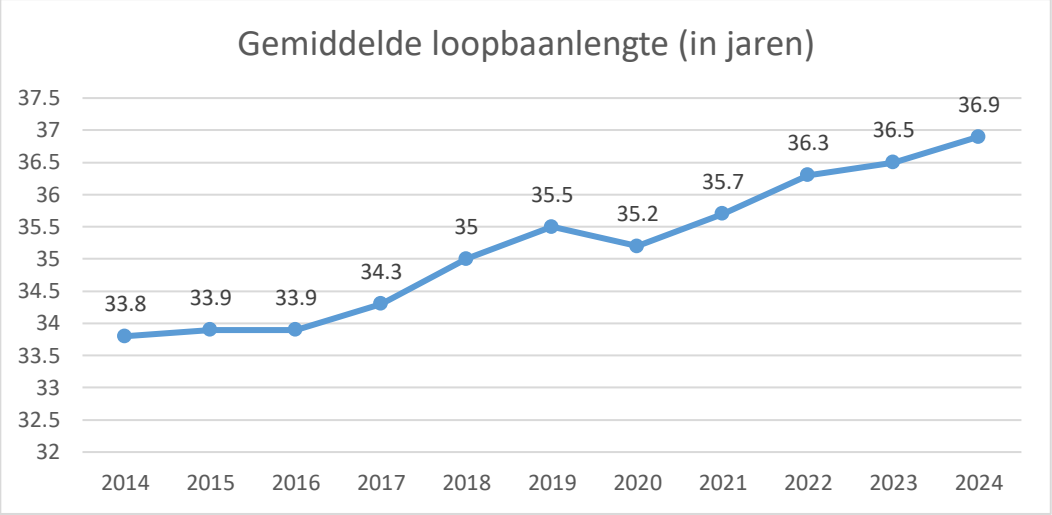
(1) De **gemiddelde loopbaanlengte** biedt een eerste proxy om inzicht te krijgen in de continuïteit en bestendiging van loopbanen doorheen de tijd. Deze indicator laat toe om op macroniveau evoluties in loopbaanontwikkeling te volgen, zonder de impact van afzonderlijke maatregelen één-op-één te willen meten.

(2) Daarnaast staat ook de combineerbaarheid van arbeid en privéleven centraal binnen deze ISE. Het **onevenwicht in de werk-privécombinatie** geeft vanuit het perspectief van de werknemer inzicht in de ervaren balans tussen werk en andere levensdomeinen, wat een belangrijk aspect is van duurzame en dynamische loopbanen.

Samen bieden beide indicatoren een complementaire kijk op de mate waarin mensen hun loopbaan kunnen uitbouwen en voortzetten doorheen verschillende levensfasen.

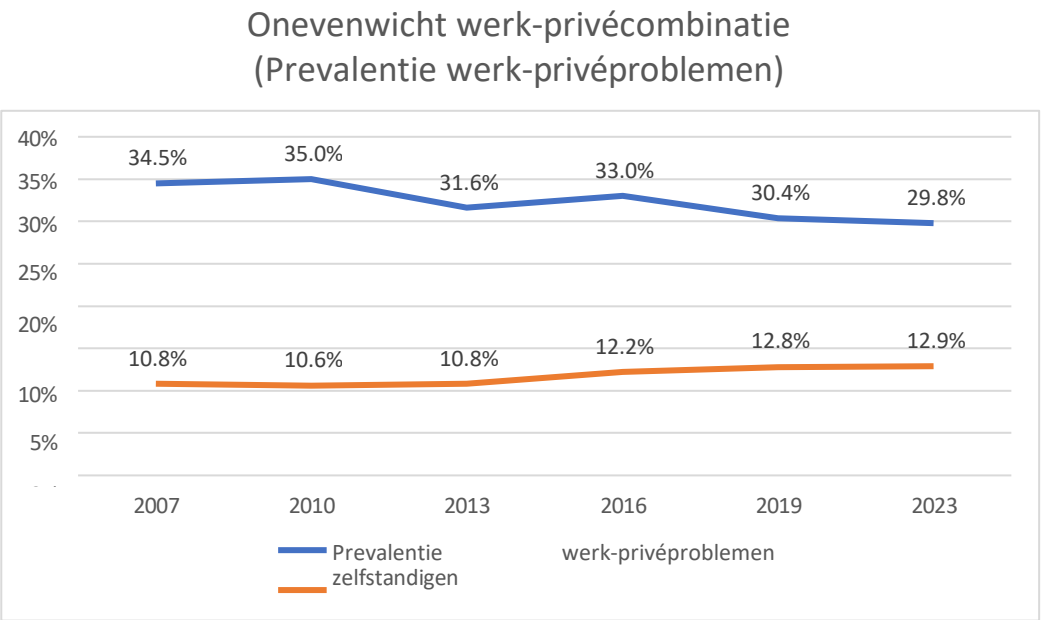
De recentste cijfers geven voor deze indicatoren volgend beeld:

(1) De gemiddelde loopbaanlengte lag in 2024 op 36,9 jaar.

Bron: WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

(2) Wat betreft het onevenwicht werk-privé (prevalentie werk-privéproblemen), rapporteerde in 2023 12,9% van de werknemers en 29,8% van de zelfstandigen een onevenwicht.

Bron: WEWIS op basis van SERV (StIA) – werkbaarheidsmonitor werknemers en werkbaarheidsmonitor zelfstandigen

Benaming	**Gemiddelde loopbaanlengte**
Definitie	**Gemiddelde lengte van een loopbaan in jaren weergegeven**.
Laatste gekende waarde	In **2024** bedroeg de gemiddelde loopbaan in Vlaanderen **36,9 jaar**. De EAK-survey werd afgenomen doorheen het jaar 2024 (4 kwartalen) en het betreft een jaarresultaat.
Streefwaarde	Voor deze indicator streven we naar een **zo hoog mogelijke waarde als kwalitatieve streefwaarde**. De gemiddelde loopbaanlengte wordt opgevolgd als trendindicator die toelaat evoluties in de duurzaamheid van loopbanen doorheen de tijd te monitoren.
Beleidsmatige relevantie	De gemiddelde loopbaanlengte is een effectindicator die inzicht geeft in de duurzaamheid van loopbanen doorheen de tijd. Binnen ISE Loopbanen staat het versterken van duurzame en wendbare loopbanen centraal, met aandacht voor transities en inzetbaarheid in verschillende levensfasen. De indicator benadert deze doelstelling vanuit het perspectief van het individuele loopbaanverloop en laat toe om structurele evoluties in loopbaanduur op macroniveau te volgen.
Budgettaire relevantie	Binnen de ISE Loopbanen worden middelen ingezet voor beleidsinstrumenten die gericht zijn op het ondersteunen van duurzame loopbanen en het vermijden van vroegtijdige uitval, waaronder maatregelen die de combineerbaarheid van werk en privé versterken. De gemiddelde loopbaanlengte is in dat licht budgettair relevant als effectindicator, omdat zij toelaat te volgen of deze beleidsinspanningen bijdragen aan langere en meer volgehouden loopbanen, zonder de impact van

	afzonderlijke maatregelen één-op-één te meten.
Soort indicator	Effectindicator *Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE Loopbanen. Directe outputindicatoren op niveau van de ISE nemen we hier niet op, maar worden verder onderzocht.* *Ook andere operationaliseringen worden bestudeerd, zoals het Federaal Planbureau i.s.m. CeSO, KULeuven Rapport loopbaansamenstelling en FOD WASO https://werk.belgie.be/nl/statistieken --> structurele indicatoren werkgelegenheid en arbeidsmarkt – jaarbasis.*
Berekeningswijze	De berekening door Eurostat wordt overgenomen (zie bijvoorbeeld HYTTI.PMD en https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Duration_of_working_life_-_statistics) Deze houdt rekening met drie basisvariabelen: levensverwachting per leeftijd, overlevingskans per leeftijd, en participatiegraad per leeftijd. Het is dus de verwachte actieve loopbaan, gemeten op basis van de EAK-surveydata.
Bron	WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK De EAK-survey wordt uitgevoerd door Statbel en de data wordt aangeleverd aan WEWIS/ ECOOM Werk (Steunpunt Werk).
Meetfrequentie	De EAK-survey wordt jaarlijks uitgevoerd en geanalyseerd. De data van het voorgaande jaar zijn voor WEWIS beschikbaar in het tweede kwartaal van het huidige jaar.
Kwaliteits-beoordeling	Eurostat en FOD Economie publiceren deze data via hun websites, met een duidelijke link naar een metafiche: https://werk.belgie.be/nl/statistieken https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Duration_of_working_life_-_statistics
Reeds gebruikt in andere documenten	Loopbanen is een onderwerp dat in verschillende studies wordt belicht, maar de indicator op zich wordt (nog) niet gevisualiseerd door ECOOM Werk (Steunpunt Werk). https://www.vlaanderen.be/kennisplatform-departement-werk-en-sociale-economie

Benaming	**Onevenwicht werk-privécombinatie (prevalentie van werk-privéproblemen)**
Definitie	Parameter die het **onevenwicht tussen werk en privé meet bij enerzijds werknemers en anderzijds zelfstandigen**.
Laatste gekende waarde	In **2023** rapporteerden **12,9% van de werknemers** en **29,8% van de zelfstandigen** een onevenwicht in de werk-privécombinatie. Data zijn afkomstig van de werkbaarheidsmonitor van de SERV die aanvankelijk om de drie jaar en momenteel om de vier jaar wordt opgemaakt.

Streefwaarde	De doelstelling is om de prevalentie van een onevenwichtige werk-privécombinatie te beperken. Deze indicator wordt opgevolgd als kwalitatieve trendindicator, waarbij een dalende evolutie wijst op een betere combineerbaarheid van arbeid en privéleven.
Beleidsmatige relevantie	Het onevenwicht in de werk-privécombinatie is een effectindicator die inzicht geeft in de ervaren combineerbaarheid van arbeid en privéleven vanuit het perspectief van de werknemer. Binnen ISE Loopbanen vormt dit een kernaspect van duurzame loopbanen, aangezien een verstoorde werk-privébalans het risico op uitval en loopbaanonderbrekingen verhoogt. De indicator benadert werkbaarheid vanuit het individuele loopbaanverloop en vormt daarmee een complementaire invalshoek ten opzichte van werkvloer-gerichte indicatoren (die binnen de ISE Duurzame Arbeidsmarkt worden opgevolgd).
Budgettaire relevantie	Binnen ISE Loopbanen worden middelen ingezet voor beleidsinstrumenten die de combineerbaarheid van werk en privé ondersteunen, waaronder het dienstenchequestelsel en gerichte verlof- en ondersteuningsmaatregelen. De indicator 'onevenwicht werk-privécombinatie' is in dat licht budgettair relevant als effectindicator, omdat zij inzicht geeft in de mate waarin deze beleidsinspanningen bijdragen aan beter combineerbare loopbanen, zonder een rechtstreekse causaliteit per instrument te veronderstellen.
Soort indicator	Effectindicator *Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE Loopbanen.*
Berekeningswijze	De indicator wordt gemeten via de SERV (Stichting Innovatie & Arbeid) werkbaarheidsmonitor. De laatste editie dateert van 2023. De werkbaarheid is een compositie van 4 werkbaarheidsindicatoren, waarbij we ons binnen deze ISE focussen op de indicator werk-privé-balans. Deze staan beschreven in de methodologische rapportering: https://www.werkbaarwerk.be/sites/default/files/documenten/StI A_20191130_WerkbaarheidsmonitorWerknemers2019_RAP.pdf Inzake methodologie geeft de methodologische nota meer informatie: https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/32283 over de steekproeftrekking en bepaling. De onderzoekspopulatie bestaat uit werknemers: loontrekkenden, exclusief (werk)studenten, met woonplaats in het Vlaamse Gewest, die in de vier weken voorafgaand aan de bevraging effectief arbeidsprestaties hebben geleverd. Ook de metadata van de openbare statistieken op de website van Statistiek Vlaanderen kan hiervoor geraadpleegd worden: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk/metadata-werkbaar-werk
Bron	WEWIS op basis van SERV (Stichting Innovatie & Arbeid)– werkbaarheidsmonitor. De indicatoren worden ook gedeeld met Statistiek Vlaanderen voor onder andere de lijst met Vlaamse Openbare Statistieken: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk

Meetfrequentie	De meting wordt om de drie of vier jaar uitgevoerd. De cijfers zijn meestal het jaar erna beschikbaar. De eerste meting werd uitgevoerd in 2004. De recentste meting van 2023 is inmiddels de zevende editie van deze bevraging.
Kwaliteits-beoordeling	Ook op de website van Statistiek Vlaanderen wordt de indicator gerapporteerd: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk.
Reeds gebruikt in andere documenten	De indicator wordt gemonitord via de SERV (Stichting Innovatie & Arbeid) en is gelinkt met de doelstelling om talent aan boord te houden. Er is zelfs een eigen website en dashboard die deze kwalitatieve meting visualiseert en bespreekt: https://www.werkbaarwerk.be/werkbaarwerk

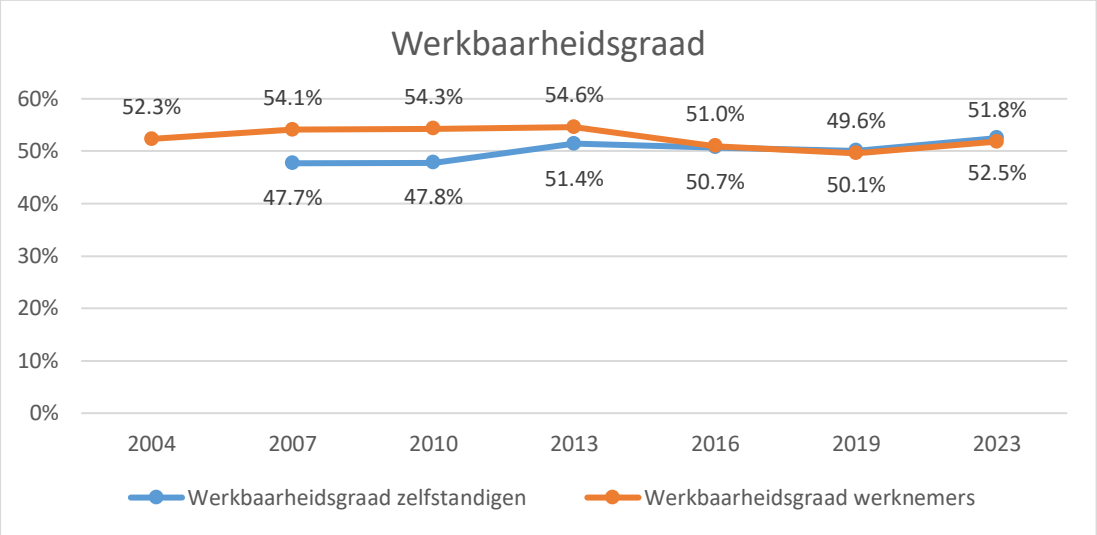
3. ISE Duurzame arbeidsmarkt binnen het beleidsdomein Werk

Binnen de ISE Duurzame arbeidsmarkt wordt de kwaliteit van werk opgevolgd aan de hand van de **werkbaarheidsgraad** als centrale effectindicator.

De werkbaarheidsgraad geeft inzicht in de mate waarin werknemers en zelfstandigen hun werk als kwaliteitsvol ervaren, rekening houdend met aspecten zoals psychisch welzijn, autonomie, leermogelijkheden en de organisatie van arbeid. Vanuit dit perspectief laat de indicator toe om op macroniveau te volgen hoe werkvloeren en organisaties evolueren richting meer werkbaar en inclusief werk.

De recentste cijfers geven voor deze indicatoren volgend beeld:

Indicator: de algemene werkbaarheidsgraad bedroeg in **2023 51,8% voor de werknemers** en **52,5% voor de zelfstandigen**.

Bron: WEWIS op basis van SERV (StIA) – werkbaarheidsmonitor werknemers en werkbaarheidsmonitor zelfstandigen

Benaming	**Werkbaarheidsgraad**
Definitie	'Werkbaarheid' geeft het **aandeel werknemers/zelfstandigen met een kwaliteitsvolle job** weer, i.e. geen knelpunten signaleert op het vlak van psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans.
Laatste gekende waarde	In **2023** was de algemene werkbaarheidsgraad **51,8% voor de werknemers** en **52,5% voor de zelfstandigen**. Deze data kwam uit de zevende editie van de werkbaarheidsmonitor, uitgevoerd door de SERV (StIA)
Streefwaarde	De beleidsdoelstelling is een **verhoging van de werkbaarheidsgraad**, met het oog op meer kwaliteitsvol, duurzaam en inclusief werk. De indicator wordt opgevolgd als trendindicator, waarbij een stijgende evolutie wijst op een gunstige ontwikkeling van de werkbaarheid van jobs.

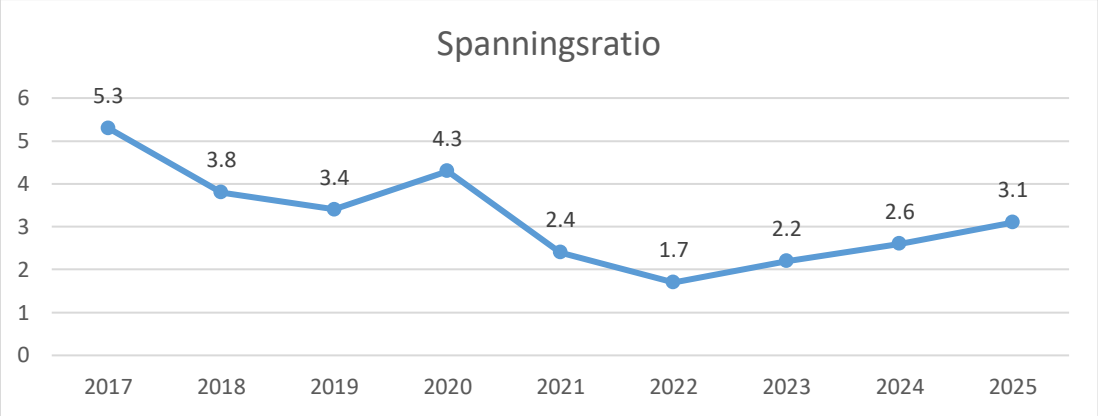
Beleidsmatige relevantie	De werkbaarheidsgraad is een effectindicator die inzicht geeft in de ervaren kwaliteit van werk, met aandacht voor aspecten zoals psychisch welzijn, autonomie, leermogelijkheden en de organisatie van arbeid. Binnen de ISE Duurzame arbeidsmarkt sluit deze indicator rechtstreeks aan bij het beleid dat inzet op werkbare en inclusieve werkvloeren. De indicator laat toe om op geaggregeerd niveau te volgen of de context waarin werk georganiseerd wordt, evolueert in lijn met deze beleidsdoelstellingen.
Budgettaire relevantie	Binnen ISE Duurzame arbeidsmarkt worden middelen ingezet voor beleid dat ondernemingen en sectoren ondersteunt bij het organiseren van werkbaar en inclusief werk. De werkbaarheidsgraad is in dat licht budgettair relevant als effectindicator, omdat hij inzicht biedt in de mate waarin deze beleidsinspanningen bijdragen aan een gunstige werkcontext, zonder de impact van afzonderlijke maatregelen of budgetlijnen één-op-één te meten.
Soort indicator	Effectindicator *Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE Loopbanen.*
Berekeningswijze	De indicator wordt gemeten via de SERV (Stichting Innovatie & Arbeid) werkbaarheidsmonitor. De laatste editie dateert van 2023. De werkbaarheid is een compositie van 4 werkbaarheidsindicatoren. Deze staan beschreven in de methodologische rapportering: https://www.werkbaarwerk.be/sites/default/files/documenten/StI A_20191130_WerkbaarheidsmonitorWerknemers2019_RAP.pdf Inzake methodologie, geeft de methodologische nota meer informatie: https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/32283 over de steekproeftrekking en bepaling. De onderzoekspopulatie bestaat uit werknemers: loontrekkenden, exclusief (werk)studenten, met woonplaats in het Vlaamse gewest, die in de vier weken voorafgaand aan de bevraging effectief arbeidsprestaties hebben geleverd. Ook de metadata van de openbare statistieken op de website van Statistiek Vlaanderen kan hiervoor geraadpleegd worden: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk/metadata-werkbaar-werk
Bron	WEWIS op basis van SERV (Stichting Innovatie & Arbeid)– werkbaarheidsmonitor De indicatoren worden ook gedeeld met Statistiek Vlaanderen voor onder andere de lijst met Vlaamse Openbare Statistieken: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk
Meetfrequentie	De meting wordt om de drie of vier jaar uitgevoerd. De cijfers zijn meestal het jaar erna beschikbaar. De eerste meting werd uitgevoerd in 2004. De recentste meting van 2023 is inmiddels de zevende editie van deze bevraging.
Kwaliteits-beoordeling	Ook op de website van Statistiek Vlaanderen wordt de indicator gerapporteerd: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkbaar-werk

Reeds gebruikt in andere documenten	De indicator wordt gemonitord via de SERV (Stichting Innovatie & Arbeid) en is gelinkt met de doelstelling om talent aan boord te houden. Er is zelfs een eigen website en dashboard die deze kwalitatieve meting visualiseert en bespreekt: https://www.werkbaarwerk.be/werkbaarwerk

4. ISE Thema-overschrijdend binnen het beleidsdomein Werk

De acties onder dit structuurelement zijn vanwege hun aard flankerend aan andere doelstellingen binnen het beleidsveld Werk.

Specifiek met betrekking tot het arbeidsmigratiebeleid dat ook onder deze ISE zijn plaats heeft, wordt de **spanningsratio** opgevolgd als een context-indicator voor de werking van de arbeidsmarkt.
De spanningsratio geeft het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling bij VDAB per openstaande VDAB-vacature, en schetst zo de mate van krapte of spanning op de arbeidsmarkt. In het concentrisch model van arbeidsmarktbeleid wordt eerst maximaal ingezet op het beschikbare arbeidsreservoir in Vlaanderen, daarna pas op interregionale mobiliteit en arbeidsmigratie. In die zin biedt de spanningsratio een relevant omgevingsbeeld waarbinnen beleidskeuzes rond arbeidsmigratie worden geplaatst.

Bron: Steunpunt Werk op basis van VDAB

Benaming	**Spanningsratio**
Definitie	De spanningsratio is het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling bij VDAB per openstaande VDAB-vacature.
Laatste gekende waarde	2025 op 3,1
Streefwaarde	De spanningsratio berekent de ernst van de krapte op de arbeidsmarkt; hoe kleiner de spanningsratio, hoe groter de spanning op de arbeidsmarkt. We wensen de krapte aan te pakken. Het verhogen van de indicatorwaarde stellen we voorop als kwalitatieve streefwaarde.
Beleidsmatige relevantie	De spanningsratio is beleidsmatig relevant als contextuele signaalindicator voor de mate waarin vraag en aanbod op de arbeidsmarkt onder spanning staan. Binnen ISE Thema-overschrijdend wordt de indicator in het bijzonder gebruikt om het omgevingskader te schetsen waarbinnen beleidskeuzes rond arbeidsmigratie worden afgewogen. In het concentrisch model van arbeidsmarktbeleid wordt eerst maximaal ingezet op het beschikbare arbeidsreservoir in Vlaanderen en op interregionale mobiliteit. Wanneer deze hefbomen onvoldoende blijken en de arbeidsmarktkrapte aanhoudt, komt arbeidsmigratie in beeld als sluitstuk van het

	beleid. De spanningsratio laat toe om deze structurele spanning op te volgen en te duiden, zonder zelf een uitspraak te doen over de effectiviteit van afzonderlijke beleidsmaatregelen.
Budgettaire relevantie	Hoewel aan het luik arbeidsmigratie beperkte middelen zijn gekoppeld, is de spanningsratio budgettair relevant omdat deze indicator de arbeidsmarktkrapte weergeeft waarbinnen deze maatregelen worden toegepast.
Soort indicator	Effectindicator *Met deze indicator bestrijken we het luik arbeidsmigratie binnen de ISE Thema-overschrijdend.*
Berekeningswijze	De spanningsindicator meet de krapte op de arbeidsmarkt. Hij geeft de verhouding weer tussen het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling en het aantal openstaande VDAB vacatures. Het gaat hier over de vacatures uit het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzu) die rechtstreeks aan VDAB gemeld werden. We spreken hier over werkzoekenden zonder werk (wzw), de werkenden zonder werk in bemiddeling. Het gaat hier dan ook over burgers die ingeschreven zijn bij de VDAB, maar bijvoorbeeld al werken of student zijn.
Bron	Steunpunt Werk - Mismatch: krapte op de arbeidsmarkt o.b.v. VDAB, Eurostat - Business and Consumer Surveys
Meetfrequentie	Maandelijks worden deze data gemonitord door VDAB
Kwaliteits-beoordeling	De indicatoren gerelateerd aan werkzaamheidsgraad worden al opgenomen als een openbare statistiek: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkzaamheidsgraad. De indicator wordt opgevolgd door Steunpunt Werk https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/trendindicatoren-vlaamse-arbeidsmarkt-vacatures-krapte https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/mismatch-krapte-op-de-arbeidsmarkt De cijfers komen van VDAB, die deze indicator ook opvolgt via Arvastat, hun open data portaal: https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html
Reeds gebruikt in andere documenten	Andere documenten en presentaties die de spanningsratio onderzoeken worden op het kennisplatform en Steunpunt Werk en Arvastat gedeeld: https://www.vlaanderen.be/kennisplatform-departement-werk- en-sociale-economie/inclusieve-samenleving https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/trendindicatoren-vlaamse-arbeidsmarkt-vacatures-krapte https://arvastat.vdab.be/burgers_basisstatistieken.html https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html

5. ISE Competenties binnen het beleidsdomein Werk

Binnen ISE Competenties wordt de **opleidingsdeelname** opgevolgd als een belangrijke effectindicator voor het beleid rond opleiding, omscholing en bijscholing.

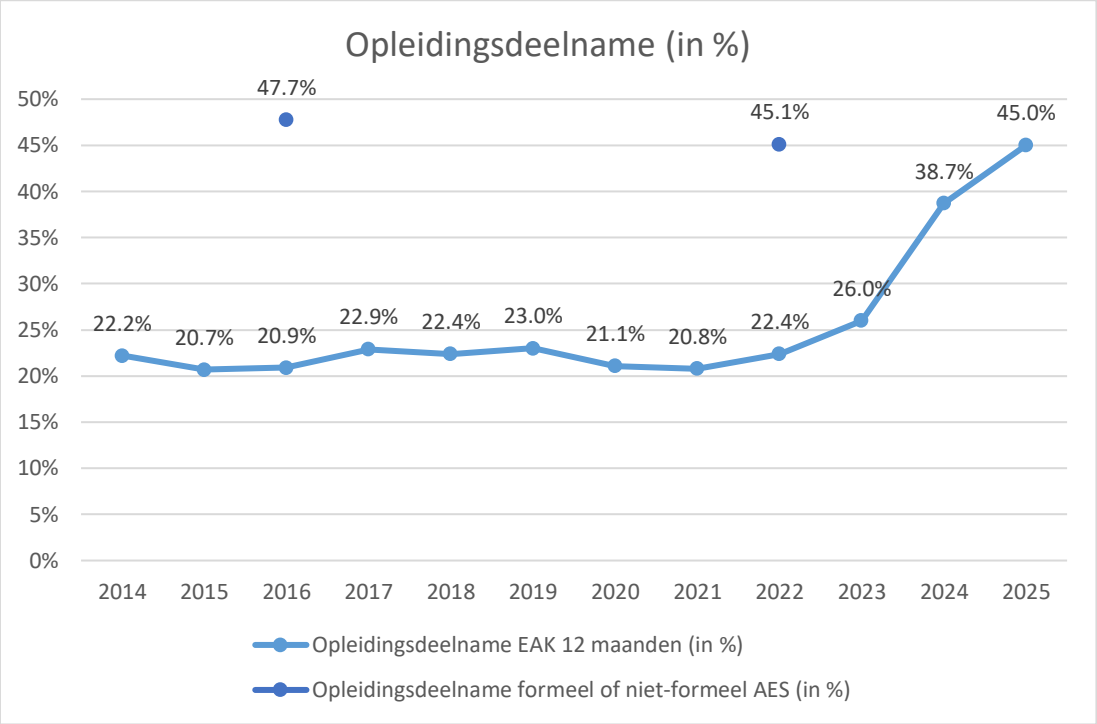
De indicator brengt in beeld in welke mate personen op beroepsactieve leeftijd deelnemen aan leren en competentieversterking. Hij laat toe om de evolutie van de opleidingsdeelname te monitoren als onderdeel van het beleid rond opleiding, omscholing en bijscholing, gericht op het versterken van vaardigheden op de arbeidsmarkt.
Opleidingsdeelname kan op verschillende manieren gedefinieerd worden. Twee ervan volgen we op, met elk hun eigen waarde: (1) de EAK-bevraging, (2) de AES-bevraging.

De recentste cijfers geven voor deze indicatoren over de opleidingsdeelname van de bevolking tussen 25 en 64 jaar volgend beeld:

(1) In 2025 nam – volgens de EAK-bevraging – 45,0% van deze populatie in de afgelopen referentieperiode van 12 maanden deel aan een formele of non-formele opleiding.

Belangrijk voor het interpreteren van de stijging bij de EAK-cijfers is dat de meting vanaf 2024 gebeurt met een geoptimaliseerde vraagstelling, waarbij respondenten meer duiding krijgen over de verschillende vormen van leren, en waarbij met name deelname aan cursussen, vormingen, opleidingen, maar ook workshops, congressen, studiedagen, lezingen worden benoemd als vormen van leren.

(2) In 2022 nam – volgens de AES-bevraging – 45,1% van deze populatie in de afgelopen referentieperiode van 12 maanden deel aan een formele, non-formele of informele opleiding.

Bron: WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK en AES

Benaming	Opleidingsdeelname
Definitie	EAK: De opleidingsdeelname bij 25-64-jarigen, waarbij opleidingen in zowel het reguliere als niet-reguliere circuit worden bevraagd binnen een referentieperiode van 12 maanden. (i.e. formeel en non-formeel leren). AES: De opleidingsdeelname bij 25-64-jarigen, waarbij zowel formeel, informeel als non-formeel leren wordt bevraagd. Definities verschillende vormen van leren • Formeel leren: gestructureerd leren in een onderwijsinstelling met leerdoelen en ondersteuning, leidend tot certificaten of diploma's. Meestal langdurig en doelgericht • Non-formeel leren: gestructureerd leren buiten onderwijsinstellingen, meestal korter en minder strikt dan formeel leren, maar met specifieke leerdoelen en ondersteuning zonder certificaten • Informeel leren: leren uit dagelijkse activiteiten zonder gestructureerde vorm of certificaten. Het gebeurt vaak toevallig en kan plaatsvinden op het werk, thuis of in de vrije tijd.
Laatste gekende waarde	EAK: **45,0%** opleidingsdeelname 25-64 jarigen in **2025** AES: **45,1%** opleidingsdeelname 25-64 jarigen in **2022**
Streefwaarde	De beleidsintentie is een **toenemende opleidingsdeelname** bij personen tussen 25 en 64 jaar. Een stijgende opleidingsdeelname wijst erop dat burgers effectief gebruikmaken van opleidingsmogelijkheden, wat een noodzakelijke randvoorwaarde is binnen het beleid rond opleiding, omscholing en bijscholing. Conform de "Portodoelstellingen" streven we naar een jaarlijkse opleidingsdeelname van 60% voor volwassenen tegen 2030.
Beleidsmatige relevantie	Binnen ISE Competenties richt het beleid zich op het versterken van vaardigheden en het verbeteren van de aansluiting tussen talent en de noden van de arbeidsmarkt. Opleiding en bijscholing zijn daarbij belangrijke beleidshefbomen. De indicator opleidingsdeelname maakt het mogelijk om op te volgen in welke mate burgers deelnemen aan leren en competentieversterking, als weerspiegeling van het opleidingsbeleid. Ook omgevingsfactoren beïnvloeden deze indicator. Daarenboven gaat het om een gedeelde bevoegdheid, gelet op de initiatieven op andere niveaus en op de samenwerking met het departement Onderwijs en Vorming.
Budgettaire relevantie	Binnen ISE Competenties worden budgettaire middelen ingezet voor opleiding, omscholing en bijscholing van werkenden en werkzoekenden. De indicator opleidingsdeelname is in dat licht budgettair relevant als effectindicator voor het gebruik van deze opleidingsinstrumenten, aangezien hij inzicht biedt in de mate waarin beschikbare middelen worden aangewend voor deelname aan leren, zonder daarmee conclusies te verbinden aan de effectiviteit van afzonderlijke maatregelen.

Soort indicator	Effectindicator *Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE Loopbanen.*
Berekeningswijze	Het aandeel van de bevolking tussen 25 en 64 jaar dat deelnam aan vorming of opleiding (gedurende de referentieperiode van 12 maanden vooraf aan de enquête). Bij de EAK-survey betreft het zowel deelname aan reguliere (formele) opleiding als deelname aan andere non-formele leeractiviteiten. Bij de AES-survey betreft het zowel formele, non-formele als informele leeractiviteiten. Doordat in vele landen het verschil met de AES survey groot was, werden er door Eurostat aanbevelingen gedaan om de vragen aan te passen in de EAK survey. Dit werd voor het eerst toegepast in de editie van 2024, waarbij respondenten meer duiding kregen over vormen van leren. Deelname aan cursussen, vormingen, opleidingen, maar ook workshops, congressen, studiedagen, lezingen, worden sinds 2024 benoemd in de vraagstelling om levenslang leren te meten. Meer info wordt gegeven door Statbel in de volgende nota: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/Werk%20%26%20opleiding/9.3%20Opleidingen%20onderwijs/9.3.6%20Levenslang%20leren/Nota%20breuk%20LLL%202024%20gebruikers-N.pdf
Bron	WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK De EAK-survey wordt uitgevoerd door Statbel en de data wordt aangeleverd aan WEWIS/ ECOOM Werk (Steunpunt Werk). De indicator wordt opgenomen in de lijst met Vlaamse Openbare Statistieken, maar de discussie met Statistiek Vlaanderen over deze lijst is nog lopende (om te kijken of ook AES data dient toegevoegd te worden of als er verder studiewerk nodig is). https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/levenslang-leren-opleidingsdeelname Zie ook het dashboard levenslang leren: https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/lll-dashboard/
Meetfrequentie	EAK wordt jaarlijks uitgevoerd door Statbel. AES wordt om de 5-6 jaar uitgevoerd door Statbel.
Kwaliteits-beoordeling	Naargelang de bron is de proportie levenslang leren verschillend, vooral omdat er vaak maar enkele vormen van leren worden bevraagd. Meer info over de vormen formeel leren, informeel leren, non-formeel leren kan o.a. gevonden worden in https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/50681. Daarom wordt gekozen voor verschillende bronnen en berekeningsmethodieken. Dit alles wordt o.a. voorgesteld in het actieplan: https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/50681 De onderzoekspopulatie beslaat de 25-64-jarige beroepsbevolking. EAK (enquête naar de arbeidskrachten) survey, uitgevoerd door Statbel (Eurostat) informatie: https://statbel.fgov.be/nl/enquete/enquete-naar-de-arbeidskrachten-eak AES (Adult Education Survey) survey informatie: https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/adult-education-survey Ook op de website van indicators.be wordt de EAK-indicator gerapporteerd: https://www.indicators.be/nl/i/G04_LLL/Levenslang_leren_%28i23%29

Reeds gebruikt in andere documenten	De indicatoren worden beide gemonitord via onder andere het dashboard levenslang leren: https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/lll-dashboard/